

Den røde fare?

*Framstillinger av AKP (m-l) i Aftenposten og
VG, 1973-74*

Aksel Hansen Overskott

Masteroppgave i historie, Institutt for arkeologi,
konservering og historie (IAKH)

UNIVERSITETET I OSLO

Våren 2012

Den røde fare? Framstillinger av AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74

© Aksel Hansen Overskott

2012

Den røde fare? AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74

Aksel Hansen Overskott

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Allkopi, Parkveien 60, 0254 Oslo

IV

Sammendrag

Hvilke framstillinger av AKP (m-l) ble gitt i avisene Aftenposten og VG i partiets to første år, 1973 og 1974? Ble partiet framstilt som et parti som måtte tas på alvor, eller ble AKP (m-l)s politikk og virksomheter latterliggjort? Partiet selv ønsket ikke bare å bli tatt på alvor, men også angrepet av sine fiender. Verken Aftenposten eller VG hadde lite til overs for bevegelser på ytre venstre fløy, men kom dette til syne i avisenes innhold i perioden? Fordi denne oppgaven undersøker to aviser tar den utgangspunkt i at de fleste artiklene som omtaler AKP (m-l) har en saklig og nøktern framstilling av partiet. Allikevel tar den utgangspunkt i at man i avissjangre med en mer preget tilnærming, vil finne framstillinger av AKP (m-l) innenfor en negativ diskurs. Hypotesen for denne oppgaven er at AKP (m-l) i de to avisene ble framstilt som et miniparti som til tross sin marginale størrelse måtte tas på alvor. Denne oppgaven viser at hypotesen til en viss grad er riktig. Alvoret kommer til syne i framstillinger av AKP (m-l) som en rød fare, som en trussel mot demokratiet og ulike deler av samfunnslivet, særlig det offentlige. Allikevel finnes det i de to avisene i perioden også framstillinger av AKP (m-l) som naive, hvor også en viss grad av latterliggjøring finner sted. Denne oppgaven viser at AKP (m-l) i stor grad lyktes med sin målsetting om å bli tatt på alvor av sine fiender. Allikevel mislyktes også partiet, da det i tillegg blir framstilt som en del av den samlede venstresiden som det selv ønsket å markere avstand fra.

Forord

Jeg ønsker å takke min veileder Øystein Sørensen. Jeg vil også takke Nik Branddal for innspill mot slutten og mine foreldre for å ha lest korrektur.

Oslo, 7. mai 2012

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Avgrensing og problemstilling.....	2
1.2	Hypotese.....	3
1.3	Litteratur om AKP (m-l)	4
1.4	Historisk bakgrunn, AKP (m-l).....	6
1.5	Framstillinger av AKP (m-l)	13
2	Metode.....	18
2.1	Diskurs	18
2.2	Diskursanalyse	20
2.3	Kritisk diskursanalyse (KDA).....	21
2.4	Kontekst	22
2.5	James Paul Gees verktøy for diskursanalyse.....	23
2.6	Metode, oppsummert.....	25
3	Norsk presse fra 1960-1980: Svingninger, sensasjoner og uavhengighet.....	26
3.1	Aftenposten	29
3.2	Verdens Gang (VG)	30
3.3	Aftenposten og VG, oppsummert.....	32
4	Søkbare avisartikler: ATEKST og Aftenposten eAvis	33
4.1	Bruk av digitale kilder.....	35
5	Holdning og diskurs	37
5.1	Holdninger, klassifisering	37
5.2	Holdning, nøytral diskurs.....	38
5.3	Holdning, negativ diskurs	38
5.4	Holdning, positiv og nøytral til positiv diskurs.....	39
5.5	Holdning, nøytral til negativ diskurs.....	40
6	Sjangre, definert	42
6.1	Nyhetsartikler	43
6.2	Redaksjonell kommentar.....	44
6.3	Debattinnlegg	44
6.4	Leserbrev	45
6.5	Portrettintervju	46

6.6	Kunngjøring og illustrasjon.....	46
6.7	Gallup.....	47
6.8	Reportasje/feature.....	47
6.9	Sjangre, oppsummering.....	48
7	AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74.....	49
7.1	Forekomsten av AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74.....	49
7.2	Diskurs for AKP (m-l), Aftenposten og VG 1973-74.....	50
7.3	”AKP-folket naive inntil døden” og andre betegnelser: AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74.....	53
8	AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973.....	55
8.1	De første artiklene, 19. februar 1973.....	55
8.2	Innhold: Sjanger, 1973.....	56
8.3	Innhold: Plassering 1973.....	57
8.4	Innhold: Diskurs 1973.....	59
8.5	Innhold: Diskurs, negativ 1973.....	60
8.6	Negativ diskurs: Aftenposten 1973.....	61
8.7	Nøytral til negativ diskurs: VG 1973.....	66
9	AKP i Aftenposten og VG, 1974.....	69
9.1	Innhold: Sjanger, 1974.....	69
9.2	Innhold: Plassering, Aftenposten og VG, 1974.....	71
9.3	Innhold: Diskurs 1974.....	73
9.4	Innhold: Diskurs, negativ 1974.....	74
9.5	Nyhetsartikler, negativ diskurs: Aftenposten 1974.....	75
9.6	Redaksjonelle kommentarer, negativ diskurs, Aftenposten 1974.....	79
9.7	Debattinnlegg, negativ diskurs, Aftenposten 1974.....	80
9.8	Leserbrev, negativ diskurs, Aftenposten 1974.....	82
9.9	Negativ diskurs: VG 1974.....	86
9.10	Debattinnlegg, negativ diskurs, VG 1974.....	86
9.11	Nyhetsaker, nøytral til negativ diskurs, VG 1974.....	88
10	Konklusjon.....	92
10.1	Konklusjon.....	92
11	Vedlegg.....	103

1 Innledning

Utgangspunktet for denne masteroppgaven er Arbeidernes Kommunistparti, marxist-leninistene, også kjent som AKP (m-l). AKP (m-l) var en del av det som er blitt kalt ml-bevegelsen, og har blitt stående som et særegent politisk fenomen i norsk etterkrigshistorie. AKP (m-l) står som en del av det forfatterens generasjon, født på 1980-tallet, gjerne forestiller oss at 70-årene var. Selv om AKP (m-l) gjerne ses i sammenheng med studentopprør og radikalisering mot slutten av 1960-tallet, er det partiet AKP (m-l) som er bakgrunnen for denne oppgaven.

I 1973 ble AKP (m-l) formelt stiftet, og partiet eksisterte fram til 2007 da det sammen med RU og RV slo seg sammen i partiet Rødt. Som parenteser tilsier bygget partiet på læren fra Marx og Lenin, i tillegg til Stalin, med Kina og Mao som ideal. Ved å ta avstand fra Sovjetunionen og heller se til Kina, jobbet AKP (m-l) for et kommunistisk samfunn på norsk jord, hvor ”proletariatets diktatur” var et uttalt mål. Målsettingen skulle oppnås gjennom en ”væpna revolusjon”.

AKP (m-l) oppnådde aldri noen parlamentarisk innflytelse. Partiet var et promilleparti som gjennom Rød Valgallianse stilte lister ved stortingsvalg fra og med 1973, og som på det meste hadde en oppslutning på 0,7 prosent. Til tross for den marginale oppslutningen fikk partiet relativt mye omtale i mediene. Denne oppgaven behandler noe av denne omtalen. Det er blitt antydning at AKP (m-l) ble, og fortsatt blir, framstilt som noe større enn hva det egentlig var.

Med utgangspunkt i at AKP (m-l) ble, og fortsatt blir, betraktet som et miniparti som fikk uforholdsmessig stor grad av medieomtale, vil denne oppgaven undersøke hva som var diskursen for denne omtalen. Ved å se på avisartikler som omtaler AKP (m-l) i to av Norges største aviser, Aftenposten og VG, i årene 1973 og 1974, vil innholdet i disse tekstene ses i sammenheng med framstillinger av partiet.

AKP (m-l) selv kan sies å ha hatt en viss interesse av å bli tatt på alvor framfor å bli latterliggjort. Et Mao-sitat som var aktuelt¹ for AKP (m-l) og som kan være relevant her er følgende: ”Å bli angrepet av fienden er ikke en dårlig ting, men en god ting”.² På AKPs nettsider skrives det, uten at forfatter her er oppgitt, at ”Det er bra hvis vi blir angrepet av

---

¹ Internett, 02.03.2012: ”Bruk sitatene!” http://www.kader.no/Bruk_sitatene%201.pdf

² Internett, 04.03.2012: ”AKPs klassikerbibliotek” <http://www.akp.no/hefter/mao/angrep-av-fienden-mao.htm>

fienden, for det beviser at vi har trukket ei klar skillelinje mellom fienden og oss”.³ Tidligere formann i partiet, Pål Steigan, skriver også at han er stolt av å ha blitt overvåket og at han ”tar det som et kompliment” den utstrakte resursbruken for å overvåke hans og AKP (m-l)s aktiviteter.⁴ Da det ikke finnes forskning på høyresidens framstillinger av den ytre venstresiden på 1970-tallet, er det i denne oppgavens interesse å se omtalen av AKP (m-l) i sammenheng med partiets ønske om å bli tatt på alvor av sine motstandere.

1.1 Avgrensning og problemstilling

Denne oppgaven tar for seg avisene Aftenposten og VGs dekning av AKP (m-l) i perioden 19. Februar 1973 til og med 1974. 19. Februar 1973 markerer datoen for når begge avisene for første gang omtalte partiet AKP (m-l) etter den formelle stiftelsen av partiet.⁵ Valg av periode begrunnes med 1973 som året partiet ble stiftet, og ved å også inkludere 1974 ønsker oppgaven å belyse omtalen av partiet på lengre sikt. Det hadde selvsagt vært interessant å se nærmere på utviklingen fram til ca. 1980, to år etter 1978 som var det året AKP (m-l) nådde toppen målt i antall medlemmer. Av hensyn til denne oppgavens omfang og metodevalg ville det allikevel blitt for omfattende å ta for seg hele denne perioden. Bare for VG ville det vært snakk om 491 artikler hvor ”AKP” er nevnt i perioden 1973 til og med 1980.⁶ For Aftenposten er det snakk om 1166 slike artikler i den samme perioden.⁷ Dermed er det, i følge søketjenestene ATEKST og Aftenposten eAvis, totalt 1657 artikler i Aftenposten og VG hvor ”AKP” er nevnt i perioden 1973 til og med 1980. De 147 artiklene som i de to avisene nevner ”AKP” i årene 1973 og 1974 utgjør ni prosent av de 1657 artiklene med samme kriterier i årene 1973 til og med 1980. Se Bilde 1 under ”Vedlegg” for en oversikt over forekomsten av ”AKP” i norske papiraviser i årene 1945 til 2012.

Opgaven søker å besvare spørsmålet om hvordan AKP (m-l) ble framstilt i avisene Aftenposten og VG i årene 1973-74. Utgangspunktet for problemstillingen er en historisk

---

³ ibid.

⁴ Steigan 2000: ”Hva mener jeg nå?”, Klassekampen 06.12.2000

⁵ Aftenposten 19.02.1973, s.3: ”Nytt kommunistisk parti vil stille lister ved valget”, og VG 19.02.1973, s.2: ”AKP (m-l) – Ny navnestrid”

⁶ Internett: ATEKST, 06.02.2012: <https://web.retriever-info.com/services/archive.html> (Søk: ”akp” i VG, 01.01.1973 – 01.01.1981)

⁷ Internett: Aftenposten eAvis, 06.02.2012:

<http://eavis.aftenposten.no/aftenposten/87157/archive/demo/#> (Søk: ”akp” i Aftenposten, 01.01.1973 – 01.01.1981)

fremstilling av AKP (m-l) som et miniparti som fikk uforholdsmessig stor grad av omtale i pressen. Den første problemstillingen søker svar på hvordan AKP (m-l) ble framstilt i to av Norges største aviser, Aftenposten og VG som begge var motstandere av partiets virksomhet. Hvordan AKP (m-l) ble presentert av høyresiden er et hittil ikke belyst tema i akademien. Mange av framstillingene av partiet er gitt av personer som selv var tilknyttet AKP (m-l). Det er derfor interessant å se på hvilke framstillinger av partiet som ble gitt av motstandere av grupperingene på ytre venstre fløy. AKP (m-l) ønsket å bli tatt på alvor, og alle angrep fra sine motstandere ble ønsket velkommen. Dette for å vise til klare skillelinjer mellom eget parti og dets fiender. Problemstillingene ønsker å undersøke om AKP (m-l) i de to avisene lyktes i å bli tatt på alvor, gjennom å se på de ulike framstillingene som gis av partiet. Ble partiet framstilt som ubetydelig, eller ble AKP (m-l) av høyresiden oppfattet som en reell trussel, som en rød fare på ytre venstre fløy? Den første problemstillingen lyder som følger:

Innenfor hvilken diskurs ble AKP (m-l) omtalt i de to norske avisene Aftenposten og Verdens Gang (VG) i årene 1973-74?

Oppgaven søker med bakgrunn i fremstillingen av AKP (m-l) som et parti som ønsket å bli tatt på alvor, å undersøke hva den eventuelt negative omtalen av AKP (m-l) i de to avisene var i årene 1973 og 1974. Med negativ omtale menes framstillinger av AKP (m-l) som setter partiet i et negativt lys, enten det er snakk om latterliggjøring eller motstand mot partiet. Den andre problemstillingen søker å finne svar på hva de ulike negative framstillingene av AKP (m-l) gikk ut på:

Hva var innholdet i den negative omtalen av AKP (m-l) i Aftenposten og VG i årene 1973-74?

1.2 Hypotese

Oppgaven tar utgangspunkt i en hypotese om at de to AKP (m-l) selv ønsket å bli tatt på alvor, og at partiet derfor jobbet aktivt for å trekke klare skillelinjer mellom seg selv og sine fiender. Både Aftenposten og VG er konservative og kan i liten grad antas å omfavne bevegelser ytterst på venstresiden. Selv om begge aviser var eiet av samme konsern, Schibsted, er begge aviser beskrevet som å ligge på høyresiden av den politiske skalaen. Hypotesen bygger på dette, og tar utgangspunkt i at selv om avisene i all hovedsak omtalte AKP (m-l) innenfor en nøytral diskurs, vil det også finnes artikler som omtaler partiet innenfor en negativ diskurs. At avisene hovedsakelig framstilte partiet nøytralt bygger på teori

om ulike avissjangre, hvor nyhetsartikkelen, som det også er flest av i utvalget, er en sjanger hvor tilnærmingen er nyhet og bakgrunn. I andre sjangere, som for eksempel reportasje, er det en mer preget tilnærming, og hypotesen bygger derfor på en antakelse om at de sjangrene med preget tilnærming i sterkere grad enn de uten dette har en mindre nøytral fremstilling av partiet. Det er innenfor disse artiklenes omtale av partiet det her er interessant å se på hva dette dreide seg om. Hypotese:

Aftenposten og VG omtalte AKP (m-l) som et parti som til tross sin marginale størrelse måtte tas på alvor i årene 1973-74.

Det er gitt av hypotesen at det er hensiktsmessig å fokusere på de artiklene i utvalget hvor AKP (m-l) omtales innenfor en negativ diskurs. Hensikten med hypotesen er å svare på hva den negative diskursen i de to avsene var, og si om AKP (m-l) i avisene ble, som AKP (m-l) selv ville ønsket, angrepet og dermed tatt på alvor, eller om partiet mislyktes og ble framstilt som useriøst og dermed latterliggjort.

Oppgaven bygger på et utvalg av samtlige artikler hvor AKP (m-l) er nevnt én eller flere ganger, i avisene Aftenposten og VG i 1973 og 1974. Det er til sammen snakk om 147 slike artikler.

1.3 Litteratur om AKP (m-l)

Mitt bidrag til litteraturen om AKP (m-l) er fokuset på omtalen partiet i sine to første år fikk i norsk presse. Selv om AKP (m-l) tidligere er blitt beskrevet som et parti som fikk raus omtale i pressen, er ikke innholdet i avisartikler som omtaler partiet behandlet slik det gjøres i denne oppgaven. Oppgavens teoretiske bidrag er hvordan den ser framstillingen av AKP (m-l) i lys av teori om diskursanalyse og journalistisk teori om avissjangre. Dette har tidligere ikke vært gjort, og oppgaven har som målsetting at dette skal bidra til å besvare problemstillingene gitt over. Høyresidens framstillinger av AKP (m-l) har heller ikke tidligere blitt behandlet.

Derimot er mange av framstillingene av AKP (m-l) gitt av personer som selv var tilnyttet partiet. Derfor er det interessant å se på den eksterne framstillingen av partiet, altså framstillinger gitt utenfor den politiske venstresiden.

Det er skrevet en del om AKP (m-l) og ml-bevegelsen, men det er begrenset hva som finnes av akademisk litteratur om partiet. En forklaring på at det er slik kan være at dette er historie

som fortsatt er nærliggende i tid. Store deler av litteraturen om AKP (m-l) er også forfattet av personer som selv hadde tilnytning til partiet. Det er blitt skrevet noen hovedfagsoppgaver og masteroppgaver, men det er enda ikke skrevet noen doktorgradsavhandlinger om partiet.

Noen hovedfagsoppgaver og en masteroppgave som burde nevnes her er Håkon Kolmannskogs ”Ideologisk leiarskap i den norske ml-rørsla” fra 2006, Anders Holsbø Istads ”Politiske endringar i den norske ml-rørsla, 1969-1980” fra 1992, Ann-Mari Skorpens ”Maoisme på norsk og svensk: ei komparativ analyse av den norske og svenske ml-røyslas organisatoriske styrke og einskap på 70-talet” fra 1995, Raghild Morks ”Kinas raude sol: den norske ml-rørsla og kulturrevolusjonen i Kina” fra 1996, Hans Petters Sjølis ”Fra raddis til kader” fra 2002 og Egil Jensens ”Forvitringen av et kommunistisk prosjekt – en kvalitativ studie av utmeldinger i AKP (m-l)” fra 2008.

Selv om det ikke er så mye akademisk litteratur på emnet, er det utgitt flere bøker, romaner og artikler som omhandler AKP (m-l). Av disse er kanskje Tron Øgrims ”Marxismen – vitenskap eller åpenbaringsreligion?” fra 1978, Pål Steigans ”På den himmelske freds plass” fra 1985, Terje Tvedts ”ml” fra 1989, Erling Folkvords ”Rødt! : På barrikadene for AKP og RV” fra 1998, Hans Petter Sjølis ”Mao, min Mao: historien om AKPs vekst og fall” fra 2005 og Kaderprosjektets ”Den store ML-boka: norsk maoisme sett nedenfra” fra 2009, blant de mest kjente. Steigans bok er blitt sagt å skjønne AKP (m-l)s virksomhet, mens Øgrim har sterkere fokus på selvkritikk og de problematiske sidene ved partiet.⁸ Flere av disse bøkene er brukt som bakgrunn i denne oppgaven, sammen med historiske framstillinger av AKP (m-l) i norgeshistorien. Blant annet brukes bind 6, ”Nye utfordringer, 1965-1990” i ”Arbeiderbevegelsens historie i Norge” fra 1990 for å vise til en historisk framstilling av AKP (m-l).

På nettsiden Akp.no er det et pågående prosjekt med å ”publisere eksternt og internt materiale fra Arbeidernes Kommunistparti (AKP) og andre deler av ml-bevegelsen”.⁹ Prosjektet ble startet i 2006 av AKP (m-l), og har siden mottatt økonomisk støtte av Institusjonen Fritt Ord.¹⁰ Prosjektet er tilgjengelig på internett og er også brukt som bakgrunn i denne oppgaven.

Som sagt er det også skrevet flere romaner som tematisk berører AKP (m-l). Dag Solstad er kanskje den mest kjente av forfatterne av disse, med blant annet ”Gymnaslærer Pedersens

---

⁸ Jensen 2008:s.10-11

⁹ Internett 07.03.2012: <http://www.akp.no/>

¹⁰ Internett 07.03.2012: <http://www.akp.no/ml-historie/html/pm-220206.html>

beretning om den store politiske vekkelsen som har hjemsøkt vårt land” fra 1982. Denne ble også filmatisert i 2006 av Hans Petter Moland, og kan ses som et populærkulturelt bidrag til historien om AKP (m-l). Solstad har i tillegg utgitt andre bøker med relevans til AKP (m-l), blant annet ”Arild Asnes, 1970” fra 1971, ”25. septemberplassen” fra 1974 og ”Roman 1987” fra 1987. ”Arild Asnes, 1970” er blitt beskrevet som å ”omhandle en eksistensielt søkende person på vei mot bevegelsen”¹¹ mens Solstad i ”Roman 1987” og ”Gymnaslærer Pedersen” er tolket som å ”ta et betinget oppgjør med AKP (m-l)”.¹²

1.4 Historisk bakgrunn, AKP (m-l)

Her vil først et kortfattet historisk riss av 1960-årene bli gitt. Deretter vil det gis en kronologisk oversikt over AKP (m-l)s utvikling fra stiftelsen av Sosialistisk Folkeparti i 1961 fram til partiet sammen med RV og Rød Ungdom gikk sammen i partiet Rødt i 2007.

1.4.1 Bakgrunn: 1960-årene

Mot slutten av 1950-årene begynte den umiddelbare kalde krigen til en viss grad å slippe taket. Vest-Europa og Japan hadde gjenreist seg gjennom Amerikansk hjelp, Vest-Europa sto gjennom EC tettere sammen enn noen sinne, og tidligere kolonier frigjorde seg og ble uavhengige stater. Den globale økonomien økte og kulturforskjellene syntes mindre enn tidligere. Allikevel fortsatte den kalde krigen å gjøre seg gjeldende gjennom atomkappløp og konfrontasjoner mellom de to supermaktene USA og Sovjetunionen. Det var perioder med avspenning, men allikevel en usikkerhet som følge av uvissheten om hvordan den kalde krigen ville utarte seg.¹³

Den vestlige verden opplevde i 1950- og 1960-årene en sterk økonomisk fremgang, og velstanden blant vanlige borgere økte kraftig. Veksten startet allerede i de første årene etter krigen, og tok ikke slutt før på midten av 1970-tallet. Med andre ord var det en periode på nesten et kvart århundre med vekst og velstandsøkning.¹⁴ I all hovedsak var den vestlige verden preget av lav arbeidsledighet og økonomisk oppgang, selv om det var variasjoner

---

¹¹ Jensen 2008:s.11

¹² ibid.

¹³ Palmer 1995:s.978

¹⁴ Grimnes 1986:s148

mellom de enkelte landene.¹⁵ Folk flyttet i større grad inn til byene og tok seg jobber i industrien eller i servicesektoren. Selv om dette ikke var enestående for 1950- og 1960-tallet, gikk jordbruksbefolkningen ned samtidig som jordbruksproduksjonen gikk opp, takket være økt produktivitet og mekanisering.¹⁶ Forbrukerartikler som tidligere hadde vært forbeholdt de rikeste, for eksempel biler, vaskemaskiner, kjøleskap og TV-apparater, ble i perioden også tilgjengelige for vanlige folk. Det ble som en følge av dette en enklere hverdag for mange, og mange timers arbeidstid, som tidligere hadde gått med til for eksempel vasking av klær, ble nå frigjort.¹⁷ Resultatet av dette var et samfunn som har blitt omtalt som et forbrukersamfunn og også ”overflodssamfunnet”.¹⁸ Et annet resultat av dette var at flere ungdommer begynte å studere, og det utviklet seg blant unge en sterkere teoretisk bevissthet, større grad av selvstendighet og en mer fleksibel arbeidsdag ble virkeligheten for de store ungdomskullene.¹⁹

Nye subkulturer kom til, sammen med bevegelser som generelt var kritiske til eller i opposisjon mot ett eller flere aspekter ved det etablerte samfunnet.²⁰ Maoistbevegelsen var en av disse bevegelsene.²¹ Dette dreide seg om alt fra eksperimentelt teater og tenketanker til den nye venstresiden, borgerrettigheter, krigsmotstand, feminisme, homofiles rettigheter, fattigdom, hjelp til hjemløse og miljøvern. Stadig flere unge mennesker fikk sentrale samfunnsposisjoner, og satte blant annet standarden for trender innen populærkulturen, og musikken fikk stadig mer politisk innhold. Folk fikk TV-bilder fra krigen i Vietnam rett hjem i stuen sine. Populærkulturen engasjerte mange, blant annet i form av rockemusikken, og også innenfor kunsten og litteraturen.²²

I 1968 startet studentopprørene i Paris, hvor studenter og radikale ønsket en reformasjon av det etablerte samfunn. Opprørene spredte seg raskt i Frankrike og videre til resten av den vestlige verden, og var synlig særlig ved universitetene, teatrene og fabrikkene. Studentaktivismen spredte seg og åpnet opp for en internasjonal ungdomsbevegelse som

---

¹⁵ Grimnes 1986:s.149

¹⁶ Grimnes 1986:s.150

¹⁷ Grimnes 1986:s.151

¹⁸ Grimnes 1986:s.152

¹⁹ Marwick 1998:s.17

²⁰ *ibid.*

²¹ Marwick 1998:s.554

²² Marwick 1998:s.19

ønsket radikale endringer som skulle føre til en bedre verden.²³ Etter hvert merket man også ringvirkningene av Paris 1968 i Norge, og ulikhetene mellom ungdoms- og foreldregenerasjonen man så tegn til på 50-tallet ble tydeligere enn noen sinne på slutten av 60-tallet. En rekke subkulturer vokste også i Norge fram, og deltakelse i politiske organisasjoner, i hovedsak på venstresiden, økte kraftig. Det sivile Norge ble av mange unge oppfattet som autoritært og passivt, blant annet fordi verken Arbeiderpartiet eller noen av de andre regjeringspartiene tok ordentlig avstand fra krigen i Vietnam. Sovjetunionen gikk inn i Ungarn i 1956 og Tsjekkoslovakia i 1968, noe som førte til at NKP heller ikke var noe godt alternativ. SF ble også oppfattet som vage i sin kritikk av Sovjetunionen. Derimot brøt Kina med Sovjetunionen og Mao framsto som anti-autoritær, hvilket førte til at den kinesiske kommunismen ble oppfattet som både fornyer og forsvarer av marxist-leninismen.²⁴

1.4.2 Fra SF og SUF til AKP (m-l), 1961-1973

I 1961 gikk utbrytere fra Arbeiderpartiet sammen og stiftet Sosialistisk Folkeparti (SF). Utbryterne var motstandere av NATO, som var en av grunnene til uenighetene. I 1963 ble Sosialistisk Ungdomsforbund (SUF) stiftet som SFs ungdomsorganisasjon. I 1967 kom det til uenigheter mellom SF og SUF, blant annet knyttet til utenriksspørsmål. I ”Politisk plattform”, med vedtak fra SUFs fjerde og femte landsmøte i 1968, het det at:

”SUF er en revolusjonær klassekamporganisasjon som arbeider for en sosialistisk, proletarisk revolusjon i Norge med det klasseløse samfunn som mål. Dette er i samsvar med de virkelige interessene til arbeiderklassen”.²⁵

Senere samme år tok SUF et marxist-leninistisk standpunkt, vedtok å studere Kina og Mao Tse-tungs tanker, og hadde uttalte mål om ”væpna revolusjon” og ”proletariatets diktatur”.

Deretter, i 1969, brøt SUF med SF og ble uavhengige under navnet SUF (m-l).²⁶

Ungdomsorganisasjonen fikk også med seg flere av SFs ”voksne medlemmer” som en følge

---

²³ Marwick 1998:s.584

²⁴ Jensen 2008:s.13

²⁵ Internett 20.03.2012: “Politisk plattform og andre viktige vedtak fra SUFs 4. og 5. landsmøte”, s.3: http://www.akp.no/ml-historie/pdf/hefter_foer_partistiftelsen/politisk_plattform_suf_1968.PDF

²⁶ Jensen 2008:s.13

av bruddet.²⁷ Deretter ble det også dannet såkalte MLG, Marxist-leninistiske grupper, som hadde som målsetting å samle alle maoistgrupper i ett parti.²⁸

Som nevnt over var den historiske bakgrunnen for bruddet mellom SUF og SF blant annet spørsmål om NATO-medlemskap, men også uenigheter og motsetninger mellom de to store kommunistpartiene i verden, det sovjetiske og det kinesiske, spilte en viktig rolle. Denne konflikten eskalerte, og striden mellom de to ble etter hvert gjeldende i hele den kommunistiske verdensbevegelsen. Det som tidligere hadde vært en svært monolittisk internasjonal kommunistbevegelse, slo allerede fra midten av 1960-årene sprekker, og motsetningene ble raskt sterkere.²⁹ SUF (m-l) så altså til det kinesiske kommunistpartiet og vendte ryggen til det sovjetiske.

MI-bevegelsen begynte å dominere ved universitetsmiljøene, og gjorde seg etter hvert også gjeldende på flere arbeidsplasser, hvor ml'erne var involvert i flere av de "ville" streikene, særlig i første halvdel av 1970-årene.³⁰ Fram mot stiftelsen av partiet AKP (m-l), gjorde ml-bevegelsen forsøk på å moderere seg for slik å vinne flere medlemmer og en noe bredere appell. Et slik forsøk kan sies å ha vært i forbindelse med EF-debatten, hvor ml'erne fokuserte mindre på anti-kapitalistisk argumentasjon, og mer på nasjonalistisk sådan, for eksempel ved paroler som "Nei til salg av Norge".³¹ Med tanke på studentpolitikk dominerte AKP (m-l) Studentersamfunnet i Oslo i flere år. På et tidspunkt skal maoistene også ha hatt kontroll over studentersamfunnene i både Oslo, Bergen og Trondheim.³²

En partiorganisasjon ble bygget opp av SUF (m-l) og MLG, og i februar 1973 ble Arbeidernes Kommunistparti (marxist-leninistene), AKP (m-l), stiftet.³³ Sigurd Allern, tidligere formann i SUF og leder for ml-bevegelsen fra 1971, ble AKP (m-l)s første formann da partiet ble stiftet.³⁴ Partiet bekjente seg fra stiftelsen av til marxist-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning, og bygget organisatorisk på den leninistiske kadermodellen. AKP (m-l) er blitt sagt å skulle være et eliteparti, "den norske arbeiderklassens organiserte, revolusjonære fortropp".³⁵ Rød

---

²⁷ Nyhamar 1990:s.219

²⁸ Sjøli 2005:s.64

²⁹ Nyhamar 1990:s.220

³⁰ Nyhamar 1990:s.225

³¹ Jensen 2008:s.14

³² Nyhamar 1990:s.224

³³ Sjøli 2005:s.87

³⁴ Nyhamar 1990:s.223

³⁵ Nyhamar 1990:s.222

Valgallianse ble fungerende som partiets valgorganisasjon, og i tillegg til AKP (m-l) innefattet denne også uavhengige sosialister uten medlemskap i partiet.³⁶ AKP (m-l) skilte seg ut i den norske partifloraen, i både politisk innhold, partiorganisasjon, måten å drive politikk på og i bruken av ytre symboler. Det er blitt hevdet at partiet i de sine første år praktiserte et ”hemmelighetskremmeri som på utenforstående ikke kunne unngå å virke lett komisk”.³⁷ I forbindelse med stiftelsen av AKP (m-l) endret også SUF (m-l) navn til Rød Ungdom og ble slik partiets ungdomsorganisasjon.³⁸

1.4.3 Stiftelse, valgdeltakelse og innstramming i partiet, 1973-75

Ved valget i 1973 foreslo AKP (m-l) å gå til valg sammen med SV, noe SV avviste. Det utviklet seg deretter et dårligere forhold mellom de to partiene, og AKP (m-l) erklærte SV etter hvert som sin taktiske hovedfiende. Også Arbeiderpartiet og fagbevegelsens toppfolk ble utsatt for angrep fra AKP (m-l), folk med tillitsverv ble eksempelvis omtalt som ”arbeideraristokrater”.³⁹ Da den chilenske presidenten Salvatore Allende ble drept i Augusto Pinchets kupp den 11. september 1973, ble i tillegg ml-erne ytterligere overbevist om at overgangen til et kommunistisk samfunn ikke kunne virkeliggjøres ved hjelp av fredelige midler. AKP (m-l) fikk også kritikk fra sitt ideologiske forbilde, Albanias Kommunistiske Parti, for det som ble kalt en revisjonistisk utvikling i partiet. At AKP (m-l) så til Kina kan ses i lys av den kalde krigen og frykten for en storkrig som ville stå mellom Sovjetunionen og USA. Antakelsen var at NKP og SV ville stå med Sovjetunionen, mens AKP (m-l) selv ville havne i en mellomposisjon fordi de stadig tok sterkere avstand fra det Sovjetiske kommunistpartiet.⁴⁰ AKP (m-l) så den kinesiske kommunismen, og i en tid også den albanske, som den rette sådan, mens Sovjetunionen ble ansett som en imperialistisk supermakt på linje med USA.⁴¹ Disse faktorene førte til en innstramming i AKP (m-l)s politiske linje og i den indre virksomheten. Blant annet ble det bestemt at deler av den interne virksomheten skulle holdes hemmelig, det samme gjaldt personene i ledelsen med unntak av partiformann Pål Steigan. Det ble satt i gang tiltak for å motarbeide mulige høyreavvik og revisjonisme i partiet, og medlemmene ble også oppfordret til å ta jobb i industrien gjennom den såkalte

---

³⁶ Sjøli 2005:s.96

³⁷ Nyhamar 1990:s.223

³⁸ Kaderprosjektet 2009: Tidslinje, 1973

³⁹ Nyhamar 1990:s.224

⁴⁰ Jensen 2008:s.14

⁴¹ Internett 20.03.2012: <http://www.akp.no/ml-historie/html/organisasjoner.html>

sjølproletariseringskampanjen. Slik skulle partiet få bredere appell til arbeiderklassen og samtidig følge Maos oppfordring om å gå ut til folket.⁴²

Gjennom Rød Valgallianse stilte AKP (m-l) til stortingsvalget i 1973 og oppnådde i overkant av 9000 stemmer, eller 0,4 prosent av de avgitte stemmene. Rød Valgallianse fikk i de etterfølgende valgene 0,6-0,7 prosent av de avgitte stemmene. Det høyeste stemmetallet ble oppnådd i 1981, med 18 000 stemmer.⁴³

1.4.4 Maos død, utmeldinger og sammenslåing i partiet Rødt, 1976-2007

I 1976 døde Mao, og firerbanden som hadde tilhørt hans indre krets ble arrestert. Deng Xiaoping ble ny formann for det kinesiske kommunistpartiet, og det ble diskutert hvor vidt han ville følge Maos linje eller om han ville inkorporere kapitalistiske elementer i det som da ville kunne bli betraktet som en kontrarevolusjon. AKP (m-l) valgte å fortsatt være tro til den kinesiske kommunismen under Mao, men rettet mild kritikk mot Xiaoping og Kina for første gang i forbindelse med fordømmelsen av Kulturrevolusjonen. Når Vietnam i 1979 invaderte Kambodsja og Kina svarte med å invadere det nordlige Vietnam, valgte AKP (m-l) å forsvare Kambodsja på grunn av sin tilknytning til Kina. Dette var til tross for stadig sterkere indikatorer på Pol Pot og Røde Khmers brutalitet innad i Kambodsja. Kinas invasjon av Vietnam ble forsvart ved at AKP (m-l) hevdet Vietnam var blitt en sosialimperialistisk stat etter modell fra Sovjet. Krigsfrykten i partiet vokste ytterligere da Sovjetunionen invaderte Afghanistan det samme året, og AKP (m-l) fikk igjen bekreftet Sovjetunionen som en sosialimperialistisk supermakt.⁴⁴

Selv om det er sagt at AKP (m-l) forbausende lenge klarte å holde sine tropper samlet, begynte nedturen rundt 1980.⁴⁵ På AKP (m-l)s landsmøte i 1980 oppsto en partikrise med interne strider, økonomisk rot ble avdekket og mange medlemmer meldte seg ut.⁴⁶

Utmeldingene ble stadig flere i 1980-årene, hvor dette også dreide seg om medlemmer med sentrale posisjoner i partiet. Stor grad av selvkritikk, både i partiorganisasjonen og blant de enkelte medlemmene, gjorde seg gjeldende selv om langt fra alle brøt med partiet. Hardest

---

⁴² Jensen 2008:s.14-15

⁴³ Nyhamar 1990:s.227

⁴⁴ Jensen 2008:s.15

⁴⁵ Nyhamar 1990:s.227

⁴⁶ Kaderprosjektet 2009: Tidslinje, 1980

kritisert ble partiets makt over privatlivet og den strenge meningsdisiplinen som fulgte med til den demokratiske sentralismen. I tillegg fant flere medlemmer ut at det etter hvert ble vanskelig å forholde seg til bildet den norske virkeligheten tegnet av dem.⁴⁷ AKP (m-l) tok et endelig brudd med Kina etter massakren på Den himmelske freds plass i 1989, brøt deretter med Stalin-tradisjonen og fjernet i 1990 også ml-parenthesen i partinavnet, selv om partiet fortsatt regnet seg som marxistisk. AKP (m-l) som parti var svekket, men Rød Valgallianse klarte allikevel å oppnå en noe større oppslutning ved valg enn tidligere. RV løsrev seg fra AKP i 1990-91, og fikk Erling Folkvord inn på Stortinget i 1993. AKP ble deretter et ubetydelig parti med rekrutteringsvansker, som i 2007 slo seg sammen med RV og Rød Ungdom i partiet Rødt.⁴⁸ Partiet AKP (m-l) eksisterte fra 1973 til 2007, og varte altså i 34 år.

1.4.5 AKP (m-l), med appell til hvem?

Det er knyttet stor usikkerhet til AKP (m-l)s faktiske medlemstall. Etter intervju med Kjell Skjervø, leder for Organisasjonsutvalget (OU) gjennom hele 70-tallet, antar Håkon Kolmannskog at det i partiets sterkeste år, 1978, var 3000 medlemmer i selve partiet og 5000 medlemmer i ml-bevegelsen totalt.⁴⁹ Andre som har forsket på ml-bevegelsen, for eksempel Hans Petter Sjøli⁵⁰ og Anders Holbø Istad,⁵¹ opererer også med lignende medlemstall. Kolmannskog gjør også et poeng av at kildene til disse tallene er uvisse da medlemstallene aldri har vært offisielle og fordi AKP (m-l) ikke skal ha hatt noe sentralt medlemsregister.⁵²

Selv om AKP (m-l) var Arbeidernes kommunistparti, var det ikke i arbeiderklassen partiet sto sterkest. Ved universiteter, høyskoler og andre utdanningsinstitusjoner, blant studenter og akademikere, rekrutterte partiet lenge sine medlemmer. AKP (m-l) hadde problemer med å appellere til arbeiderklassen, noe som på midten av 70-tallet også ble forsøkt gjort noe med ved en omfattende selvproletariseringskampanje blant medlemmene. Denne gikk ut på at studenter ved universiteter og høyskoler ble bedt om å avbryte studiene og heller ta seg jobb i industri og andre deler av næringslivet. Slik skulle medlemmene fungere som talerør for partiet ute på arbeidsplassene. AKP (m-l) er blitt sagt å bedre enn i tilsvarende grupperinger i

---

⁴⁷ Nyhamar 1990:s.227

⁴⁸ Jensen 2008:s.16

⁴⁹ Kolmannskog, 2006:s.1

⁵⁰ Sjøli 2005:s.124

⁵¹ Istad1992:s.150-151

⁵² Kolmannskog, 2006:s.1

andre land, å bygge opp en politisk organisasjon. Ungdom ble rekruttert til det som særlig i partiets første år hadde en atskillig appell, og det var også ”våkne, engasjerte og ofte kunnskapsrike mennesker”⁵³ som følte seg tiltrukket av partiet. Forklaringene på hvorfor AKP (m-l) fikk sterk appell til skoleungdom, studenter og visse intellektuelle er flere. Partiet tilbød for det første en totalideologi som ikke åpnet opp for tvil. Kampglød, entusiasme og offervilje innad i partiet virket også tiltrekkende. I tillegg ble det stilt krav til medlemmene, og det ble for mange en måte å engasjere seg i en sak som var større enn dem selv. Det har også blitt gjort et poeng av at AKP (m-l) kunne absorbere en misnøye som det delvis fantes dekning for hos studenter og unge mennesker, og gi dem kurs og retning.⁵⁴

1.5 Framstillinger av AKP (m-l)

Det har ikke vært enkelt å finne belegg i academia for hvordan AKP (m-l) har blitt framstilt i pressen. Allikevel tar denne oppgaven utgangspunkt i en hypotese om at AKP (m-l) i all hovedsak, med bakgrunn i teori om avissjangre, ble framstilt innenfor en nøytral diskurs i pressen i partiets første år. Her vil det først reflekteres rundt forfatterens egen forutinntatthet i forhold til AKP (m-l), før det gjøres et forsøk på å bygge opp under en oppfatning om at partiet til en viss grad ble omtalt negativt i pressen.

1.5.1 Forutinntatthet og refleksivitet

At partiet fikk en viss grad av negativ omtale i pressen er noe som bygger på forfatterens egen oppvekst på i Oslo 1990-tallet. Å som barn høre voksne mennesker snakke om personer som tilhørte den politiske ytre venstresiden som ”raddiser”, sammen med latteren som oppsto da forfatteren selv spurte om hva et klistremerke med bokstavene ”RV” betød, skapte et spennende og noe mystisk bilde av den voksne generasjonens ungdomstid. I ungdomsskolen og videregående skole på starten av 2000-tallet rødmet gjerne lærere når man spurte om deres tidligere politiske engasjement, særlig hvis man snakket om AKP (m-l), et fenomen som til stadighet ble omtalt i mediene.⁵⁵ Som nevnt over kom også filmatiseringen av Dag Solstads roman om gymnaslærer Pedersen i 2006, noen måneder før forfatteren av denne oppgaven gikk ut av videregående. Tematikken rundt AKP (m-l) ble igjen aktuell, og spørsmålene

---

⁵³ Nyhamar 1990:s.226

⁵⁴ Nyhamar 1990:s.225

⁵⁵ Se Vedlegg, “Bilde 1” for en oversikt over utviklingen for omtale av “AKP” i norske aviser fra 1945-2012.

knyttet til fenomenet fulgte videre etter ved Universitetet i Oslo, hvor forfatteren blant annet fikk kjennskap til at en av sine forelesere, Bernt Hagtvædt, i flere år hadde kritisert tidligere medlemmer av AKP (m-l) for ikke å ha tatt et ordentlig oppgjør med fortiden i partiet. Av hensyn til denne oppgavens fokus og omfang, skal ikke dette her gås noe nærmere inn på. Allikevel bidro dette til å skape en interesse for AKP (m-l) hos forfatteren. Det er ikke til å komme bort i fra at forfatteren slik selv har en forutinntatt forståelse, et bias, av AKP (m-l) og 70-tallet mer generelt. At det er nettopp omtalen av AKP (m-l) i pressen som er det valgte tema for denne oppgaven, kan ses i sammenheng med forfatterens egen bakgrunn som skribent for ulike publikasjoner, i tillegg til forfatterens medeierskap i tidsskriftet *Dank* hvor han også er redaktør. Som nevnt i kapittel 2.3 om kritisk diskursanalyse, er det et poeng å være bevisst sine forutinntatte holdninger til studieobjektet. At forfatteren kan kritiseres for å velge ut kildemateriale som bygger opp under de allerede forutinntatte holdningene legges det heller ikke skjul på i den diskursanalytiske tilnærmingen. Tilnærmingen har to svar på slik kritikk. Det første er hvordan nøytral forskning er å regne som en logisk feilslutning. For det andre argumenteres det for refleksivitet, altså at man som forsker reflekterer rundt sine egne forutinntatte holdninger til studieobjektet. Forfatterens egne forutinntatte holdninger til AKP (m-l) bærer preg av en oppfatning om et fenomen tett opp til hans egen tid og oppvekstmiljø, og er forbundet med en viss grad av mystikk og uvisshet.

1.5.2 Framstilling av AKP (m-l) i norsk presse

Som sagt har det vært vanskelig å finne belegg i academia for hvordan AKP (m-l) ble framstilt i pressen. Det finnes allikevel antydninger til at AKP (m-l) fikk en omtale som var større enn partiet egentlig var, selv om antydningene gjerne peker på bredere tendenser enn framstillingen av partiet i pressen.

Egil Jensen skrev i sin masteroppgave i sosiologi fra 2008⁵⁶ at ”den medieomtalen og samfunnsdebatten som AKP (m-l) er blitt en del av, den gang som nå, (gir et) inntrykk av at partiet var langt større enn det egentlig var”.⁵⁷ Håkon Kolmannskog skrev i sin

---

⁵⁶ Egil Jensen: “Forvitringen av et kommunistisk prosjekt – En kvalitativ studie av utmeldinger i AKP (m-l)”. Masteroppgave i sosiologi, Universitetet i Oslo, 2008.

⁵⁷ Jensen 2008:s.9

hovedfagsoppgave i historie fra 2007⁵⁸ at “AKP (ml) vart det sterkaste av dei skandinaviske ml-partia, kanskje også i Vesten, sett i høve til folketal”.⁵⁹ Jon Rognlien skrev i forbindelse med Kader-prosjektet en artikkel som sto på trykk i Dagbladet 13. mars 2006,⁶⁰ hvor han blant annet poengterer følgende:

*“Det finnes utvilsomt trekk ved ml-bevegelsen som peker på prosjektets karakter av fiksjon. Men den kan ikke ha vært bare det. Mange tusen la seg i selen for å virkeliggjøre partiets mål og metoder. De mange bruddflatene mellom fiksjonen og denne gjenstridige virkeligheten vil fortsette å gi oss spennende beretninger og godt stoff å reflektere over i lang tid framover”.*⁶¹

I samme artikkel skrev Rognlien også det følgende:

*“Man vet lite om maoistene nå, og man visste enda mindre dengang de ble sett på som en vesentlig fiende det borgerlige Norge forsvarte seg mot, ved hjelp av bl.a overvåkning. Retorikken deres var kjent, dyrkingen av 30-tallets fysiske arbeiderkamper, Osvald-gruppas bedrifter, begeistringene over den kinesiske atombomba, jubelen over geriljakrigreres militære seire i den tredje verden, og den nærmest fanatiske framelskingen av det nynazistiske trusselbildet”.*⁶²

To år tidligere skrev Rognlien sammen med Nik Branddal, i en artikkel som sto på trykk i Dagbladet 16. juli 2004⁶³, at:

*“Den relative størrelsen og betydningen av den maoistiske bevegelsen i Norge overgår tilsvarende motkulturelle bevegelser i alle andre land - både de det er naturlig å speile seg i og andre”.*⁶⁴

Fra AKPs gamle nettsider, som sist ble oppdatert i 2005, er det publisert en liste over linker til tekster hvor AKP omtales eksternt, altså forfattet av personer som selv ikke hadde noen tilknytning til partiet. Linkene er utdaterte og de fleste av dem fungerer ikke slik de skal. Det er derfor vanskelig å anslå hvem som har forfattet tekstene. Allikevel kan linkenes titler være med på å danne et bilde av den eksterne omtalen av AKP (m-l), selv om dette er en kilde hvis gyldighet kan diskuteres. Det anses allikevel, i lys av den minimale tilgangen til litteratur om temaet, som hensiktsmessig å inkludere noen av titlene her. Disse er alle presentert på AKPs egne nettsider: ”Verstingene bruker AKP (m-l)-metoder”, ”Politisk blodtåke”, ”Handelsreisende i løgn”, ”Feiginger uten skam”, ”Terrorens tiltrekning”, ”Den øydelagde generasjonen”, ”AKP-ml burde vært lagt ned i skam!”, ”Kaldt gufs fra fortida”,

⁵⁸ Håkon Kolmannskog: “Ideologisk leiarskap i den norske ml-rørsla – Det omogleges kunst, 1965-1980”. Hovedfagsoppgave i historie, Universitetet i Oslo, 2006.

⁵⁹ Komannskog 2006:s.1

⁶⁰ Jon Rognlien: “Væpnet til hva?”, Dagbladet 13.03.2006.

⁶¹ Internett 01.02.2012: http://www.kader.no/vepnet_til_hva.htm

⁶² ibid.

⁶³ Jon Rognlien og Nik Branddal: “Vi vil vite mer om (m-l)”. Dagbladet 16.07.2004.

⁶⁴ Internett, 08.02.2012: <http://www.kader.no/dagbladet.htm>

”Tullingtoppen”, ”De hyllet masseorderne”, ”Ingen har rene hender” og ”Allern tar 1970-tallsoppgjør”. På AKPs nettsider gjøres det et poeng av at denne eksterne omtalen ikke er av ”det muntre slaget”.⁶⁵ Overskriftene fra AKPs nettsiders oversikt over ekstern omtale av partiet gir et inntrykk som støtter opp om forfatterens forutinntatte holdninger til partiet, som redegjort for i kapittel 1.5.1 over. De støtter også opp under hypotesen om at deler av omtalen av AKP (m-l) i pressen var innenfor en negativ diskurs.

Tidligere formann i AKP (m-l), Pål Steigan, har skrevet en artikkel som sto på trykk i Klassekampen 6. desember 2000.⁶⁶ Artikkelen er trykket i boka ”Fyrstikkalléen – Tanker om kommunisme”, som ble gitt ut av Tidsskriftet Rødt! i forbindelse med Steigans 60-årsdag i 2009. Steigan skrev i artikkelen at han har svart for seg i en ”serie intervjuer i radio, tv og aviser gjennom noen tiår”, men at han ikke ønsker å stille opp ”i en gapestokk bare fordi TV2 vil kjøre enda en runde med anti-kommunisme”.⁶⁷ Artikkelen, hvor Steigan skriver om Kambodsja, terror, Pol Pot og Kina, avslutter med en oppfordring til kommende generasjoner om å lære av ml-ernes erfaringer. Steigan skriver at ungdommen bør

*”lære av våre erfaringer og ikke bare forholde seg til en ondskapsfull parodi på hva vi sto for. Men dersom de vinner fram der vi måtte gi tapt, er jeg redd de må forberede seg på svært dårlig omtale i VG og TV2”.*⁶⁸

Francis Sejersted skriver i ”Sosialdemokratiets tidsalder” fra 2005 at ”AKP (m-) kuppet det norske studentopprøret og dominerte studentpolitikken”⁶⁹ Sejersted framstiller AKP (m-l) som et resultat av det allmenne ungdomsopprøret på slutten av 1960-tallet. Sejersted har fått kritikk for å la AKP (m-l) dominere for mye i omtalen av den ytre venstrefløyen. Blant annet er han blitt kritisert for å koble personer som var sterke motstandere av AKP (m-l) sammen med partiet.⁷⁰

På bakgrunn overnevnte framstillinger og forfatterens egen forutinntatthet til emnet, gjøres det i denne oppgaven en antakelse om at AKP (m-l) til en viss grad ble omtalt innenfor en

---

⁶⁵ Internett, 06.02.2012: <http://akp.no/omakp/andreomakp.html>

⁶⁶ Pål Steigan: ”Hva mener jeg nå?” Klassekampen 06.12.2000

⁶⁷ Steigan 2000: ”Hva mener jeg nå”, i ”Fyrstikkalléen – Tanker om kommunisme” 2009, s.60

⁶⁸ Steigan 2000: ”Hva mener jeg nå”, i ”Fyrstikkalléen – Tanker om kommunisme” 2009, s.66

⁶⁹ Sejersted 2005:s.476

⁷⁰ Internett 20.01.2012: ”Raser mot Sejersted”

<http://www.klassekampen.no/5331/article/item/null/raser-mot-sejersted> Klassekampen 10.06.2005

negativ diskurs i Aftenposten og VG i årene 1973 og 1974. Det understrekes her at hovedvekten av omtalen er antatt å være innenfor en nøytral diskurs.

2 Metode

I dette kapittelet vil metoden for behandlingen av avisartiklene som denne oppgaven bygger på gjøres rede for. Se kapittel 4 for mer om utvalget av avisartikler. Først vil det her gis en kortfattet gjennomgang av begrepet diskurs, med fokus på språk, ideologi og autoritet. Deretter følger en gjennomgang av diskursanalyse som metode, med fokus hvordan språk kan brukes innenfor en diskurs, etterfulgt av en gjennomgang av den kritiske diskursanalysen. Et underkapittel hvor kontekst defineres er også satt inn, da dette står i sammenheng med premissene for diskursanalysen. Deretter behandles Paul Gees verktøy for diskursanalyse, som er mer som en støtte for selve diskursanalysen å regne. Til slutt oppsummeres metodekapittelet med å sette diskursanalysens rammeverk i sammenheng med oppgavens problemstilling.

2.1 Diskurs

Selve begrepet diskurs kan ha flere lignende og også ulike betydninger.⁷¹ I dagligtale og mer generell betydning kan begrepet referere til enhver form for ”språk i bruk”,⁷² altså det språket som oppstår naturlig innenfor et språk. Det kan også referere mer spesifikt til talespråk, hvor begrepet ”discourse marker”⁷³ refererer til nettopp dette. Michael Stubbs (1983) gjør også et skille mellom diskurs, som noe som er interaktivt, og tekst, som i følge Stubbs er en form for passiv monolog.⁷⁴ Stubbs definerer også diskurs som språk overordnet setningen eller klausulen, og tar med det for seg analyse av tekst, struktur i tekst og pragmatikk.⁷⁵ Diskurs kan også brukes til referere til bestemte kontekster ved bruk av språk, og kan sammenlignes med bestemte konsepter som sjanger eller type tekst. Baker og Ellece (2011) eksemplifiserer dette med hvordan vi kan lage konsepter som politisk diskurs, altså språk brukt i en politisk kontekst, eller diskurs i mediene, altså språk for eksempel brukt i dagsaviser. Enkelte har også tatt i bruk diskursbegrepet som noe forbundet med bestemte tema, som for eksempel klimadiskurs, som igjen kan finnes i flere ulike sjangre. Å knytte diskurs til bestemte tema kan i følge Baker og Ellece føre til forventninger, som for eksempel forventning om at folk

---

⁷¹ Baker og Ellece 2011:s.30

⁷² Brown og Yule 1983: ”Discourse analysis”

⁷³ Baker og Ellece 2011:s.30

⁷⁴ Stubbs 1983:s.9

⁷⁵ Stubbs 1983:s.1

som engasjerer seg i en miljødiskurs hovedsakelig er mer opptatt av å beskytte miljøet enn å sløse med miljøressurser.⁷⁶

Michel Foucault (1972) definerer diskurs mer ideologisk, som en ”praksis som systematisk former objektene slik de snakker”.⁷⁷ Burr (1995) utvider Foucaults definisjon ved å si at diskurs er et sett av meninger, metaforer, representasjoner, bilder, historier, utsagn og lignende som sammen produserer en bestemt versjon av ulike hendelser. Burr understreker at enhver hendelse, person, objekt eller lignende er omgitt av flere ulike diskurser, som hver og en har en egen historie å fortelle om hvordan noe er representert i verden.⁷⁸ Sunderland (2004) går videre med Foucaults definisjon ved å identifisere og navngi bestemte diskurser som for eksempel ”kvinnesak” og ”mannlig seksualdrift”.⁷⁹ Diskurser gjøres ikke til kjønne eksplisitt, men kan spores i språkbruk. De mer ideologiske aspektene omkring diskurs, som Foucault, Burr og Sunderland nevnt over representerer, reflekterer tilbake på postmoderne tenkning.⁸⁰ Potter og Wetherell (1987) har vist at mennesker ofte gir uttrykk for meninger som ikke gjensidig utelukkende når bestemte tema diskuteres, hvor personer er tilbøyelige til plukke fra en vid gruppe ulike diskurser når de snakker. I følge Potter og Wetherell er diskurser derfor motstridende og skiftende og deres identitet kan tolkes ulikt. Den kan også utfordres, ettersom det kan være vanskelig å stille seg utenfor diskursen og betrakte den objektivt.⁸¹ Foucault bemerker også at det ikke er mulig å beskrive vårt eget arkiv, siden det er der reglene for hvordan vi snakker har sitt opphav.⁸² Med arkiv mente Foucault at man ikke skulle søke etter ”sannheter” eller hva mennesker egentlig mente da de skrev eller sa noe eller oppførte seg på en bestemt måte. I stedet var Foucault mer interessert i mekanismene og strukturene som tillot personer å uttrykke seg på en måte som gjorde at de ble tatt seriøst i ulik grad. Dette lar oss i følge Foucault se på diskurs i sammenheng med autoritet.⁸³

---

⁷⁶ Baker og Ellece 2011:s.31

⁷⁷ Foucault 1972:s.49 – “...practices which systematically form the objects of which they speak”.

⁷⁸ Burr, 1995:s.48

⁷⁹ Sunderland, 2004: “Gendered discourses”.

⁸⁰ Baker og Ellece, 2011:s.31

⁸¹ Potter og Wetherell, 1987:s.167

⁸² Foucault 1972:s.146: “...it is not possible for us to describe our own archive, since it is from within these rules we speak”.

⁸³ Baker og Ellece 2011:s.8

2.2 Diskursanalyse

Som vist over har diskurs flere betydninger, og det samme gjelder for diskursanalyse. Det finnes mange ulike konsepter, som har blitt endret på over tid.⁸⁴ Brown og Yule refererer til diskursanalyse som hvordan mennesker bruker språket til å kommunisere.⁸⁵ Stubbs refererer til forsøk på å studere hvordan språket er organisert overordnet setningen eller klausulen, med studier av store lingvistiske enheter som samtaler eller nedskrevne tekster, når han forklarer hva diskursanalyse er.⁸⁶ Stubbs gjør et poeng av at diskursanalyse også er studier av det språk som naturlig oppstår.⁸⁷ Van Dijk har brukt begrepet tekstanalyse, som også fungerer som diskursanalyse, og inngår i en europeisk tradisjon for sistnevnte. Det finnes diskursanalytikere som fokuserer på hvordan mening og struktur gir seg til kjenne i tekster, mens andre, særlig etter 1990, er mer opptatte av hvordan makt, fordeling og ideologi forekommer innen en diskurs. Til felles har diskursanalytikerne at de alle understreker viktigheten av å undersøke tekster som oppstår naturlig, for eksempel avisartikler, selv om metoder, fokus og mål varierer.⁸⁸ Burr mener diskursanalyse er en samlebetegnelse for et bredt spektrum av faktiske praksiser, som ofte har svært ulike mål og ulik teoretisk bakgrunn. Felles for dem alle er at språket er det interessante.⁸⁹

Diskursanalyse har i følge Baker og Ellece vært preget av kvalitative analyser. Tradisjonelt sett har det gått ut på å finlese små mengder tekst, som ved detaljert transkribering av samtaler eller en artikkel i et magasin, mens det siden starten av 1990-tallet har vært vanlig for diskursanalytikere å også benytte seg av kvantitative metoder. Slik kan man ta for seg større mengder data, som for eksempel større tekstsamlinger eller avisartikler for lengre perioder. Ved å fokusere på den mer ”kritiske” formen for diskursanalyse, som er adoptert fra psykologien, poengterer Burr blant annet at objektivitet er umulig og at diskursanalyse derfor må betraktes som et samarbeid mellom de som studerer og de som blir studert. Derfor må diskursanalytikere i følge Burr bruke refleksivitet, altså må forskeren selv reflektere rundt egen posisjon og hvordan denne påvirker forskningsprosessen og funnene man gjør.⁹⁰

---

⁸⁴ Baker og Ellece 2011:s.8

⁸⁵ Brown og Yule 1983:s.ix

⁸⁶ Stubbs 1983:s.1

⁸⁷ Op.cit. s:9: “...the study of naturally occurring language”.

⁸⁸ Baker og Ellece 2011:s.32

⁸⁹ Burr, 1995:s.163

⁹⁰ Baker og Ellece 2011:s.32

2.3 Kritisk diskursanalyse (KDA)

Kritisk diskursanalyse, heretter kalt KDA, er en tilnærming til diskursanalyse som betrakter språk som en sosial praksis, hvor måtene ideologier og maktforhold uttrykkes gjennom språket er satt i fokus. Tilhengere av KDA er særlig opptatt av spørsmål knyttet til ulikhet, og stiller i sine analyser gjerne spørsmål om hvem som har utbytte av det som fremgår i tekstene som analyseres.⁹¹

KDA skiller seg fra andre former for lingvistisk analyse, ved at KDA ikke bare er tar for seg ordene i teksten, men også trekker inn sosial kontekst.⁹² Et eksempel på dette kan være å spørre seg hvordan og hvorfor ordene er skrevet eller uttalt, og hvilke andre tekster som refereres til gjennom disse ordene. Dette kalles intertekstualitet, og går ut på hvordan tekster referer til eller inkluderer aspekter fra andre tekster i seg.⁹³ KDA som tilnærming til diskursanalyse ble utviklet av Norman Fairclough, da han innførte et tredimensjonalt rammeverk for analysen.⁹⁴ Den første dimensjonen for Faircloughs analyse er beskrivelse, og involverer tekstanalyse og kritisk lingvistik. Den andre dimensjonen, selve analysen, tar for seg forholdet mellom tekst og handling, og ser teksten både som et produkt av produksjonsprosessen og som en kilde til forståelse. Den siste dimensjonen til Fairclough, forklaring, undersøker forholdet mellom handling og sosial kontekst, og tar for seg sosiale effekter av produksjonsprosessen og forståelsen av teksten.⁹⁵

En rekke varianter av KDA er blitt brukt, felles for dem alle er at de har en tendens til å kombinere tekstanalyse med en utvidet kontekst. Selv om KDA og variantene av denne forholder seg til et rammeverk som nevnt over, er det i følge Baker og Ellece ingen fasit for hvordan analysen skal gjennomføres.⁹⁶ Analytikerens står selv fritt til å gjøre utvalg av tekster, kombinasjoner og ulike teknikker når hun eller han gjør analysen. Dette, påpeker Baker og Ellece, kan skape utfordringer for de mindre erfarne diskursanalytikerne. Utfordringene dreier seg gjerne om de frihetene rammeverket for analysen gir, kombinert med at KDA tar høyde for sosiale problemstillinger som fordommer og det at man kan risikere å utelukke det ene til fordel for det andre. Dette gjør igjen at analytikerens kan beskyldes for å ha forutinntatte

---

⁹¹ Baker og Ellece 2011:s.26

⁹² *ibid.*

⁹³ Baker og Ellece 2011:s.66

⁹⁴ Fairclough 1989: "Language and Power"

⁹⁵ Baker og Ellece 2011:s.26

⁹⁶ *ibid.*

holdninger, et bias, og altså bli kritisert for å velge ut tekster som bygger opp under hypotesen og overse tekster som ikke gjør det. KDA har to tilsvarende svar til en slik kritikk. For det første erkjenner KDA at konseptet nøytral forskning er en logisk feilslutning, og argumenterer for, som nevnt over, refleksivitet. Forskeren skal altså inkorporere i analysen refleksjon omkring egen posisjon og hvordan denne er med på å forme forskningsprosessen. For det andre argumenterer KDA for inkorporering av triangulering i analysen, altså en kombinasjon av flere ulike tilnærminger. Et eksempel på slik triangulering er å ha én kvantitativ og én kvalitativ tilnærming til det samme kildematerialet for slik å sterkere kunne bygge opp under bredere tendenser.⁹⁷

2.4 Kontekst

Over er det gjort rede for diskurs og diskursanalyse slik denne oppgaven definerer disse. Det er også nødvendig å her få med en definisjon av kontekst, siden denne er sentral for oppgavens analytiske rammeverk med utgangspunkt i KDA. Van Dijk (2001) skiller mellom lokal og global kontekst, ved at lokal kontekst er den umiddelbare samhandlingen i den situasjonen hvor kommunikasjon finner sted. Global kontekst er, i følge Van Dijk, definert av de sosiale, politiske, kulturelle og historiske strukturene hvor kommunikasjon finner sted.⁹⁸ Wodak (2001) identifiserer fire nivåer av kontekst som brukes i diskursanalytisk tilnærming. Det første er det umiddelbare språk eller tekst samt teksten som kommer før og etter den bestemte setningen eller klausulen som undersøkes. Det andre er forholdet teksten har til annen tekst og diskurs, være seg ytringer, tekst, sjangre og diskurser. Wodaks tredje nivå av kontekst er de ikke-språklige sosiale og sosiologiske variablene samt rammeverket for en spesifikk situasjon. Det fjerde og siste nivået for kontekst er i følge Wodak den bredere sosiopolitiske og historiske konteksten, som diskursive praksiser settes inn.⁹⁹ James Paul Gee (2011) definerer kontekst som den fysiske settingen hvor kommunikasjon forekommer, og alt i denne er inkludert: kroppsspråk, gester, blikk og bevegelser, hva som er sagt og gjort i forkant av kommunikasjonen samt felles kunnskap og delt kulturell forståelse.¹⁰⁰ For denne oppgaven, som tar for seg tekstmateriell, er ikke alt ved Paul Gees definisjon av kontekst

---

⁹⁷ Baker og Ellece 2011:s.27

⁹⁸ Van Dijk 2001:s.108

⁹⁹ Wodak 2001:s.67

¹⁰⁰ Paul Gee 2011:s.6

hensiktsmessig å ta i bruk. Allikevel er det et poeng for oppgaven å ta hensyn til kunnskap om, og kulturell forståelse for, den gitte konteksten som er norske riksaviser på 1970-tallet.

2.5 James Paul Gees verktøy for diskursanalyse

I denne oppgaven benyttes diskursanalysen som et utgangspunkt for å behandle avisartiklene i utvalget. I tillegg brukes det James Paul Gee (2001) kaller ”tools”,¹⁰¹ altså verktøy, som i analysen av tekstene som vil bli brukt som retningslinjer for hvilke spørsmål som stilles. Verktøyene er ment som nettopp verktøy, og er brukt som hjelp til hva å se etter i utvalgets avisartikler. Verktøyene er spørsmål til analysen som har til hensikt å gi en mer komplett analyse på bakgrunn av de svarene man finner. Paul Gee oppgir 20 ulike verktøy, hvorav noen av de mest sentrale av disse kortfattet gjennomgås under. Flere av verktøyene brukes i denne oppgavens analyse, men grunnet omfanget er det ikke hensiktsmessig å nevne de alle her. Hensikten med å her oppgi noen av verktøyene er her å gi et innblikk i hvilke problemstillinger og spørsmål som tas stilling til i denne oppgavens analytiske del.

Et av Paul Gees verktøy kalles ”the frame problem tool”¹⁰², og tar utgangspunkt i konteksten som en uendelig størrelse, eller en ramme for konteksten som aldri vil være fullstendig i form av at det alltid vil være mer informasjon og flere tilleggsopplysninger om konteksten datamaterialet for analysen befinner seg i. Dette verktøyet går ut på å i analysen spørre seg om det er tidligere antatt irrelevante aspekter ved konteksten som allikevel kan være relevante. Dette verktøyet kan ses i sammenheng med intertekstualitet nevnt over, under punktet om kritisk diskursanalyse (KDA).

To andre verktøy Paul Gee legger frem er ”the fill inn tool” og ”the making strange tool”,¹⁰³ som er to verktøy som står i sammenheng med hverandre. Verktøyet for å fylle inn går ut på at man i analysen tar stilling til hva som er skrevet eller sagt i den gitte konteksten, og hva som eventuelt må legges til for å oppnå tydelighet. Spørsmål om hva som kan oppfattes som uklart og hva som eventuelt mangler av informasjon er sentralt for å fylle inn hva som egentlig blir skrevet eller sagt. Hvilke kunnskaper og forutsetninger må mottakeren ha for å oppfatte kommunikasjonen som klar og utvetydig, samt hvordan forholdet mellom avsenders budskap og mottakers oppfattelse av dette budskapet er en del av prosessen hvor man fyller

---

¹⁰¹ Op.cit.s:10

¹⁰² Op.cit.s:37

¹⁰³ Op.cit.s:12

inn ekstra informasjon. ”The making strange tool” går ut på å i analysen forsøke å forholde seg til den informasjonen som gis som en utenforstående. Hva man ville oppfattet som uklart ved informasjonen som gis dersom man ikke hadde hatt noen kjennskap til konteksten blir et verktøy for å bygge på analysen. Dette henger sammen med refleksivitetsprinsippet i KDA nevnt over, hvor man må stille spørsmål om egen posisjon og egne forutinntatte holdninger knyttet til diskursen i den gitte konteksten.

Et annet av Paul Gees verktøy som også er relevant å nevne her, i forhold til at oppgaven behandler avisartikler, er ”the topics and themes tool”.¹⁰⁴ Dette verktøyet går ut på spørre seg hva som er tema og overskrift for en tekst. Hvorfor er nettopp denne overskriften valgt, hvordan er den formulert og hvordan kunne den alternativt vært strukturert? Ved å bruke dette verktøyet tar man i analysen stilling til om overskriften for teksten samsvarer med det som står i selve teksten. Det tas også stilling til hvorvidt én formulering er valgt framfor en annen. Et eksempel her kan være hvordan overskriften ”Solidaritetskomiteen for Chile oppløses hvis ikke AKP (m-l) gir seg”¹⁰⁵ hadde lagt opp til en annen oppfatning dersom den hadde blitt formulert slik: ”Hvis ikke AKP (m-l) gir seg oppløses Solidaritetskomiteen for Chile”. Stilling til hvordan subjektet, her AKP (m-l), plasseres i en overskrift og tekst for øvrig er sentralt for Paul Gees verktøy som brukes for å identifisere temaet.

Paul Gees siste verktøy i hans liste over 20 slike er det han kaller ”the big D tool”.¹⁰⁶ Dette verktøyet er ment å behandle en større diskurs, og går ut på å spørre seg hvordan avsendere bruker språket, oppfører seg, samhandler, gir uttrykk for tro, verdier, bruker ulike verktøy, objekter og teknologi, bestemte miljø og lignende for å plassere seg i en bestemt sosialt identifiserbar posisjon, i tillegg til hvordan sender engasjerer seg i flere sosialt identifiserbare aktiviteter. Selv om, som i denne oppgaven, alt man har av data er tekst, oppfordrer dette verktøyet for diskursanalyse til å spørre seg hvilken diskurs språket i disse tekstene er en del av. Med dette mener Paul Gee hvilken identitet senderen ønsker å vedkjenne seg og å bli oppfattet som innehaver av. Dette verktøyet er nyttig i forhold til bruken av KDA i denne oppgaven, da problemstillingene tar sikte på å si noe om holdninger og ideologi hos avsender av tekstene inkludert i utvalget.

---

¹⁰⁴ Op.cit.s:67

¹⁰⁵ VG 12.07.1975:s.3

¹⁰⁶ Paul Gee 2011:s.181

2.6 Metode, oppsummert

Behandlingen av de utvalgte avisartiklene som denne oppgaven bygger på, tar utgangspunkt i teori om diskurs og diskursanalyse. I tillegg benyttes verktøy for diskursanalysen, som er mer å regne som et hjelpemiddel til fortolkningen av tekstene. Utgangspunktet for metoden er diskurs som språk i bruk, og bygger også på Foucaults definisjon, som viser til språk som en praksis som systematisk former objektene slik de snakker. Til dette hører med hvordan diskurs kan ses som et sett av meninger, metaforer, representasjoner, bilder, historier, utsagn og lignende, som sammen produserer en bestemt versjon av ulike hendelser. Hensikten med en slik tilnærming til diskurs er å se framstillingen av AKP (m-l) i de to avisene i lys av historiske framstillinger av partiet. I tillegg brukes elementer fra kritisk diskursanalyse, som betrakter språk som en sosial praksis, hvor fokus er på hvordan ideologier og maktforhold uttrykkes gjennom språket. Dette er hensiktsmessig da pressen kan betraktes som en autoritet, hvor den gjerne refereres til som den fjerde statsmakt. I forhold til ideologi er tilnærmingen hensiktsmessig da de to avisene er beskrevet som konservative på den politiske skalaen, som ikke vil ha sympati med bevegelser på ytre venstre fløy.

3 Norsk presse fra 1960-1980: Svingninger, sensasjoner og uavhengighet

Thore Roksvold har tatt for seg avissjangre over tid, og kaller perioden etter 1970 for ”sensasjonsavisa”.¹⁰⁷ Flere aviser gikk over til tabloidformatet, som var et mindre format enn avisen i fullformat som fram til starten av 70-tallet var mer vanlig. Av de fire nyhetskriteriene, aktualitet, sensasjon, vesentlighet og identifikasjon, ble det på 70-tallet satt sterkere fokus på kriteriene sensasjon og identifikasjon. Dette kjennetegner også den fortløpende journalistikken, dekningen fra dag til dag, som fra starten av 1970-årene ble viktigere enn tidligere.¹⁰⁸

Roksvold nevner også en utvidet offentlighet som et kjennetegn for journalistikken etter 1970. Det overnevnte sensasjonspreget skapes i følge Roksvold ”når pressen offentliggjør ikke allmenngjorte emner fra det private området”.¹⁰⁹ Ved å gjøre dette brøt pressen grensene mellom familieliv, arbeidsliv, kultur og politikk i modellen over forholdet mellom samfunn og stat, mellom det private og det offentlige. Eksisterende regler og normer ble brutt, men Roksvold legger til grunn at det på den andre siden ble produsert godt stoff, som når pressen kunne presentere privatlivet til offentlige personligheter.

Bastiansen og Dahl omtaler i Norsk Mediehistorie (2003) perioden 1960-1980 som ”det norske system i senit”.¹¹⁰ De to karakteriserer norske medier i overnevnte periode som en tid hvor alle var preget av de politiske rammebetingelsene som ble lagt for dem av statlige myndigheter. Pressen mottok for eksempel statsstøtte, mens ukepressen ble beskattet. Bastiansen og Dahl betegner 1960- og 70-årene som en periode som ikke var preget av stillstand og stabilitet, men en periode med heller store forandringer i den norske mediestrukturen. Blant annet ble fjernsynet introdusert i denne perioden.¹¹¹

Perioden 1960-1980 var første gang fem store massemedier var i funksjon parallelt, hvor hver av disse hadde sin spesielle egenart og virkemåte. Hvert av dem nådde ut til et

---

¹⁰⁷ Roksvold 1997:s.86

¹⁰⁸ ibid.

¹⁰⁹ Roksvold 1997:s.87

¹¹⁰ Bastiansen og Dahl 2003:s.353

¹¹¹ ibid.

millionpublikum, og hadde altså alle et stort nedslagsfelt. I perioden økte pressens totale opplag kraftig, og nådde i 1970-årene første gang over to millioner eksemplarer.¹¹² Totalopplaget for presse i denne oppgavens periode, 1973-1974, var henholdsvis 1 886 000 og 1 935 000. To år senere, i 1976, passerte da altså de samlede opplagstallene for pressen to millioner, med 2 028 000 eksemplarer.¹¹³ Den samlede verdien for massemedieproduksjon økte også i perioden, fra en anslått verdi på 2 723 millioner kroner i 1972 til 3 727 millioner kroner i 1974. I 1976 er det anslått en verdi på 4 766 millioner kroner for massemedieproduksjonen i Norge.¹¹⁴ Det foregikk altså nesten en dobling av massemedieproduksjonens verdi på fire år, og Bastiansen og Dahl omtaler tiden mellom 1960 og 1980 som ”massemedienes virkelig store ekspansjonsperiode i Norge”.¹¹⁵

Med tanke på mediebruk er det anslått at andelen som leste minst to aviser regelmessig i Norge i 1970-årene var 50 prosent av alle voksne menn og 36 prosent av alle voksne kvinner.¹¹⁶ Partipolitisk var det en rask nedgang i antall partiaviser mellom 1972 og 1978, noe som skyldtes at venstreavisene i økende grad erklærte seg uavhengige. Bastiansen og Dahl forklarer partiavisenes bevegelse i retning av uavhengighet som resultat av en rekke milepæler i forholdet mellom avis og parti.¹¹⁷ En slik milepæl forekom i 1975, da Arbeiderpartiets landsmøte vedtok at Arbeiderbladets redaktør ikke lenger skulle ansettes i forbindelse med partiets landsmøte. At partiavisene gikk i retning av uavhengighet kan ses i sammenheng med at journalistikk var i ferd med å bli et fag og kanskje også til og med en profesjon. Dermed trengte journalistikken uavhengighet og integritet for slik å oppnå nødvendig troverdighet utad.¹¹⁸ Sett i sammenheng med pressens overnevnte økte fokus på sensasjon og identifikasjon begynte på 60- og 70-tallet lojaliteten, som tidligere hadde ligget forankret hos partiet, å svinge over til leserne, altså publikum. Slik ble leseren og ikke partiledelsen oppdragsgiveren. Leserene skulle nå få analysere og konkludere uten at avisen til enhver tid skulle komme med fasiten. Her gjør Bastiansen og Dahl et poeng av at ”VG var en foregangsavis i det å ta lesernes perspektiv”.¹¹⁹ Journalistikken skulle dermed ikke lenger dosere for folk hva de skulle eller burde mene, slik det hadde vært tidligere. På 1960- og 70-

---

¹¹² Bastiansen og Dahl 2003:s.429

¹¹³ Bastiansen og Dahl 2003:s.430

¹¹⁴ Bastiansen og Dahl 2003:s.432

¹¹⁵ Bastiansen og Dahl 2003:s.433

¹¹⁶ Bastiansen og Dahl 2003:s.435

¹¹⁷ Bastiansen og Dahl 2003:s.450

¹¹⁸ Bastiansen og Dahl 2003:s.451

¹¹⁹ Bastiansen og Dahl 2003:s.452

tallet skulle journalistikken heller i økende grad gi folk de forutsetningene de trengte for selv å trekke sine egne konklusjoner.¹²⁰

Avisene sto på 1960- og 70-tallet allikevel fortsatt i et spenn mellom politiske sympatier og behovet for selvstendighet med profesjonell integritet. Den norske offentligheten var i perioden som nevnt over i forandring. Det var rom for bevegelse og omskiftelighet var mer fremtredende enn stillstand og status quo. På 60-tallet ble partienes landsmøter åpnet opp for pressen, hvor Senterpartiet var først ute i 1960, mens Arbeiderpartiet fulgte etter i 1967. Som et resultat av dette ble den interne politiske uenigheten som før hadde vært lukket for offentligheten nå offentlig. I 1967 begynte også Norsk Gallup å offentliggjøre resultatene av sine meningsmålinger, som tidligere hadde vært hemmelige i den grad at kun oppdragsgiveren fikk vite resultatene. Dermed ble allmennhetens oppfatninger etter dette en jevnlig kilde til nyhetsoppslag. En meningsmåling om Vietnamkrigen, som ble publisert i Aftenposten 1. november 1967, avdekket at 44 prosent av de spurte mente at USA burde trekke seg ut av Vietnam. 25 prosent av de spurte mente at de ikke burde trekke seg ut, og 31 prosent mente at USA var angriperen. Resultatene av meningsmålingen kom overraskende på flere konservative aviser, som hadde gått ut i fra at opinionen stilte seg bak USAs kamp mot verdenskommunismen, og det ble også antydning at resultatet kunne ha sammenheng med nyhetsformidlingen omkring krigen.¹²¹ At resultatene av gallupmålingene ble offentlige er enda en årsak til at perioden omtales som en tid preget av forandringer i norsk presse. Bastiansen og Dahl skriver at

”galluptallene ble ikke bare en ny epokes utgave av publikums røst; gjennom offentliggjøringen i massemediene kom de selv til å påvirke den videre opinionsutviklingen”.¹²²

I 1970 vedtok Stortinget loven om offentlighet i norsk forvaltning, som av Bastiansen og Dahl omtales som et historisk vendepunkt. Loven innebar en reform av den offentlige forvaltningen og bidro til forsterke oppfatningen av pressen som den fjerde statsmakt. Med tanke på den overnevnte bevegeligheten som karakteriserer 1960- og 70-årene er det et poeng at Arbeiderpartiet i 1961 mistet sitt rene flertall på Stortinget. SF havnet på vippen mellom Arbeiderpartiet og de borgerlige, og siden har det ikke vært noe parti med rent flertall i nasjonalforsamlingen. Ved stortingsvalget i 1973 gjorde SV et brakvalg og fikk inn 16

---

¹²⁰ *ibid.*

¹²¹ Bastiansen og Dahl 2003:s.453

¹²² Bastiansen og Dahl 2003:s.454

representanter på Stortinget. Ved stortingsvalget i 1977 mistet partiet 14 av disse. Det var med andre ord en sterk venstrevind i norsk politikk fra 1973 til 1977. Deretter fulgte en høyrebølge i kjølvannet av Høyres rekordvalg i 1977, hvor partiet fikk nesten 25 prosent av stemmene.¹²³ Berge Furre har sagt om 1960 og 70-årene at ”partilandskapet var blitt eit anna, og sterke svingningar hadde avløyst den tradisjonelle stabiliteten”.¹²⁴ Dette kan altså sies å henge sammen med endringene i norsk presse, som vist over beveget seg mer i retning uavhengighet, med publikum som oppdragsgiver og med økende fokus på sensasjon og identifikasjon i nyhetene.

I form og innhold er de to avisene Aftenposten og VG ulike. Aftenposten er en mer nøktern avis enn VG, og fokuserer i større grad enn VG på dybde og analyse. VG fokuserer i større grad enn Aftenposten på å selge sine saker, med tabloidoppslag, fete typer og sterkere fokus på sensasjon. At begge aviser i denne oppgavens periode hadde samme eier forsterker oppfatningen av ulikheten mellom de to. Aftenposten og VG henvendte, og henvender seg fortsatt, seg til ulike lesere. VG er utelukkende en løssalgsavis, mens Aftenposten også baserer salget på abonnenter.

3.1 Aftenposten

Aftenposten ble stiftet som Christiania Adresseblad, og ga ut første utgave 14. mai 1860. Året etter endret avisen fra første nummer navn til Aftenposten. Christian Schibsted var avisens første redaktør, og avisen er fortsatt underlagt Schibsted-konsernet. Aftenpostens opplagstall økte gjennom hele 1900-tallet, fra om lag 70 000 distribuerte kopier i 1920 til 288 078 i 1998. Tallene for 1970 viser et opplagstall på 191 069 kopier, noe som igjen viser en markant økning i opplagstallene i løpet av årene fra 1920 til denne oppgavens periode, 1973-74.¹²⁵

I Norsk presses historie (2010) sammenlignes Aftenposten med britiske BBC ved at avisen beskrives som ”pålitelig, sjenerøst velutstyrt, men samtidig litt ”knipsk” og gammeldags i sine holdninger”.¹²⁶ Tretten år etter stiftelsen, i 1883, lanserte Aftenposten også sitt aftennummer i tillegg til morgenutgaven, og Norsk presses historie omtaler avisen som å ha et omdømme som landets mest omfangsrrike. Historieverket gjør også et poeng av at Aftenposten har vært

---

¹²³ *ibid.*

¹²⁴ Bastiansen og Dahl 2003:s.456

¹²⁵ Dahl 2010:s.25

¹²⁶ *ibid.*

fokuserte på annonsene i avisen, og at avisen til og med har betraktet nettopp disse som det viktigste stoffet. Avisen ble etter hvert redaksjonelt ledende, da Amandus, sønn av grunnlegger og boktrykker Christian Schibsted, fram til sin død i 1913 utviklet avisen fra å være et blad til å bli en av de fremste nyhetsavisene i Norge. Ved unionsbruddet gikk avisen forbi Morgenbladet, og inntok posisjonen som hovedstadens største, dersom man måler etter opplagstall. Norsk presses historie peker på Aftenpostens politiske posisjon som Høyres viktigste talerør. Denne posisjonen ble videreført mellom skiftende redaktører, til tross for at avisen holdt seg strengt privat eid innenfor Schibsted-familien. Under andre verdenskrig vokste Aftenposten. Med rubrikkannonser rettet mot det ekspanderende byttemarkedet, og med nyheter diktert av tyskere og NS, tjente Aftenposten godt i årene 1940-45. Etter frigjøringen ble avisen pålagt å gi deler av sitt overskudd til de avisene som under okkupasjonen hadde vært stanset. Norsk presses historie gjør et poeng av at ”innen A-pressen har den oppfatning levd til denne dag at Aftenpostens opplagssuksess skyldtes at den fikk leve, mens andre ble nedlagt av okkupasjonsmakten”.¹²⁷

I 1966 overtok Aftenposten det nærmest konkurstruede VG, som avisen på dette tidspunktet allerede trykket. Til tross for det som er blitt karakterisert som en motvillig overtakelse, ble denne rikt belønnet økonomisk. Schibsted kjøpte i 1990 også TV 2, for slik å hindre innhugg i egne annonseinntekter. Dette kjøpet ble også en suksess. Aftenpostens utvikling har blitt beskrevet som en enestående ”success story”, og blitt berømmet av blant annet tungvekteren The Economist. I 1992 kom familiebedriften Schibsted på mange måter til en ende, ved at selskapet ble et børsnotert konsern med profesjonell ledelse og eksterne styremedlemmer. Dette står i kontrast til det tidligere familieselskapet Schibsted, hvor eierne regjerte fritt og hentet inn gratistjenester.¹²⁸ I perioden denne oppgaven behandler var altså både Aftenposten og VG underlagt familieselskapet Schibsted.

3.2 Verdens Gang (VG)

Verdens Gang hadde sin første utgave 1. januar 1868, åtte år etter Aftenpostens første utgave. Dette var den første versjonen av avisen, som varte fram til 3. februar 1923. Den andre versjonen av Verdens Gang utkom for første gang 23. juni 1945. Grunnen til at Verdens Gang gikk under i 1923 var en konflikt mellom avisens eiere og redaktør Olav Anthon Thommesen,

---

¹²⁷ *ibid.*

¹²⁸ *ibid.*

som hadde vært redaktør sammenhengende fra 1878 til 1910. I 1923 tok han med seg redaksjonen og startet Tidens Tegn, noe som artet seg som en suksess.¹²⁹

Peder Olsen var den første redaktøren i Verdens Gang. Olsen var lærer og telegrafist, og grunnla Verdens Gang som et ukeblad og liberalt opplysningsblad i 1868. Avisen er blitt omtalt som en ”innflytelsesrik venstreavis som gikk nenedom”.¹³⁰ Under redaktør Thommessen kom en ny tone i avisen, hvor kortfattede kommentarer, slående overskrifter, sensasjoner og sleivspark ble mer og mer vanlig. Skandalejournalistikk ble Thommessens varemerke, og under sin redaktørperiode bygget han opp en redaksjon av talentfulle journalister. Sammenlignet med Dagbladet ble VG i 1889 omtalt som ”litt mer fribytter og litt mindre partiorgan”.¹³¹

Det moderne Verdens Gang som vi kjenner i dag ble startet under andre verdenskrig som et forsøk på å gjenreise Tidens Tegn.¹³² Under krigen tok krefter i Hjemmefronten kontroll over avisprosjektet, og avisen ble også omtalt som Hjemmefront-organet Verdens Gang. Da avisen 23. juni 1945 ble lansert, var dette til høylytte proklamasjoner om uavhengighet. Norsk presses historie omtaler oppstarten som en tid da ”Verdens Gang skulle, som det gjerne het, bli en avis av en ny art”.¹³³ Avisen hadde som målsetting å bli det sentrale forum for offentlig debatt i Norge, og den skulle sette sak foran person, og også bidra til en sakliggjøring av den politiske debatt. Under den første redaktøren i det nye Verdens Gang, Christian A. R. Christensen, bar avisen preg av det Norsk presses historie kaller en typisk etterkrigsmentalitet. Etter oppstarten i 1945 hadde avisen høye idealer om økte opplagstall, uten å lykkes med dette i første omgang. I 1952 prøvde VG å gå fra å være en morgenavis til å bli en middagsavis, og tok opp konkurransen med Dagbladet på løssalgsmarkedet. Heller ikke dette lyktes i første omgang. I 1963 gikk VG over til tabloidformatet, og i 1966 ble, som nevnt over, avisen overtatt av eierne av Aftenposten, Schibsted. VG var presset økonomisk og trengte kapital. Som en følge av overtakelsen startet det som Norsk presses historie omtaler som ”et opplagseventyr uten sidestykke i norsk presse”.¹³⁴ Årsakene til suksessen de journalistiske grepene som ble gjort, men også distribusjonsnettverket og markedsføringen. Opplagstallene for VG er oppgitt til 26 648 i 1950, 37 602 i 1960, 72 658 i 1970 og 139 600 i

---

¹²⁹ Eide 2010:s.367

¹³⁰ *ibid.*

¹³¹ *ibid.*

¹³² Eide 2010:s.368

¹³³ *ibid.*

¹³⁴ *ibid.*

1979.¹³⁵ VG hadde altså lavere opplagstall enn Aftenposten i årene 1973-74, hvor Aftenposten, som vist over, allerede i 1970 hadde et opplagstall på 191 069. Opplagstallene for VG passerte allikevel Aftenpostens allerede i 1981, og VG brukte på 70-tallet slagordet ”øker mest”.¹³⁶

3.3 Aftenposten og VG, oppsummert

I oppgavens avgrensede tidsperiode, 1973 til 1974, var både Aftenposten og VG i sterk vekst. VG hadde sterkest vekst målt i opplagstall, men selve opplagstallene var høyere for Aftenposten enn for VG i perioden. Begge de to avisene er blitt omtalt som nyhetsledende og blant de viktigste arenaer for offentlig debatt. I oppgavens periode var begge aviser underlagt samme eier, familiekonsernet Schibsted. Aftenposten var Scibsteds opprinnelige avis, men VG ble raskt et lønnsomt prosjekt for konsernet. Selv om de to avisene hadde samme eier i årene 1973-74 var Aftenposten fortsatt mer som en Høyre-avis å regne, mens VG inntok posisjonen som en folkets avis med sterkere grad av uavhengighet enn Aftenposten. Aftenposten er en mer nøktern avis enn VG, og presenterer stoff med mer dybde og analyse, mens VG som ren løssalgavis bruker store overskrifter og er mer opptatte av å selge stoffet sitt til leserne. VG har en lang historie, som Aftenposten tilbake til slutten av 1800-tallet, men opplevde et brudd i tiden før andre verdenskrig. Under krigen ble VG på mange måter oppfattet som et organ for Hjemmefronten, og dette kan sies å henge sammen med posisjonen som folkets avis etter frigjøringen. Begge aviser opplevde en økt grad av selvstendighet i årene 1960-80, hvor avisjournalistikken i Norge beveget seg fra stabilitet til større svingninger og fokus på sensasjon og identifikasjon, samt stadig økende fokus på selve publikum som oppdragsgiver. Publikum, altså leserne, skulle som vist over også i mindre grad enn tidligere doseres for, men heller opplyses grundig nok til slik å bli i stand til å gjøre seg opp egne meninger.

---

¹³⁵ *ibid.*

¹³⁶ *ibid.*

4 Søkbare avisartikler: ATEKST og Aftenposten eAvis

Denne oppgaven tar for seg til sammen 148 utvalgte avisartikler fra avisene Aftenposten og VG, hentet fra årene 1973 og 1974. Artikkelen er hentet ut fra to digitale databasetjenester, ATEKST og Aftenposten eAvis, som begge lar brukeren søke i, lese og lagre arkiverte avisartikler. Kriteriene for de 148 utvalgte avisartiklene er at ”AKP” er nevnt minst én gang i teksten, og at artikkelen er publisert i enten Aftenposten eller VG i tidsrommet 1973-1974.

ATEKST er underlagt eieren Retriever Norge AS, som er et selskap som leverer tjenester i forbindelse med ”medieovervåking, verktøy for redaksjonell research og medieanalyse”.¹³⁷ Retriever ble stiftet 1. september 1999 i Oslo, og daglig leder er Robert Carl Sture Södering (2012).¹³⁸ ATEKST er et digitalisert artikkelarkiv fra norske papiraviser, og VG er én av avisene man som bruker kan søke i.¹³⁹ Arkivet gir tilgang til 102 norske papiraviser, fra og med 2012 blant disse både Aftenposten og VG.¹⁴⁰

Fram til 2012 fikk brukerne derimot ikke tilgang til arkiverte artikler fra Aftenposten gjennom ATEKST. For å få en tilsvarende tilgang til arkiverte artikler fra Aftenposten, slik man på samme måte kunne få tilgang til arkiverte artikler fra VG ved bruk av ATEKST, kunne man bruke Aftenpostens egne databasetjeneste, kalt eAvis. Denne databasetjenesten fungerer på samme måte som ATEKST, ved at brukeren kan søke i, lese og lagre digitaliserte avisartikler. I Aftenpostens eAvis kan man søke i avisutgaver fra og med 1860 til og med i dag.¹⁴¹ Dette vil si at man som bruker kan gjøre søk i samtlige utgaver som Aftenposten noen sinne har gitt ut. Til sammenligning kan man i ATEKST få tilgang til samtlige utgaver av VG fra og med den andre oppstarten i 1945.

I tillegg til at arkiverte artikler fra Aftenposten ikke er blitt tilgjengelige i ATEKST før i 2012, kan man i denne databasen ikke søke i artikler før 1983. Det er klart at det ville vært ønskelig å hente ut artikkelen, som er datamaterialet for denne oppgaven, fra den samme søketjenesten. Når det da ikke ennå er mulig å søke i artikler for både Aftenposten og VG i

---

¹³⁷ Internett, 07.01.2012: <http://www.retriever.no/om-retriever.html>

¹³⁸ Internett, 07.01.2012: <http://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=981076605>

¹³⁹ Internett, 07.01.2012: <http://www.retriever.no/tjenester/research.html>

¹⁴⁰ Internett, 07.01.2012: <http://web.retriever-info.com/services/archive.html>

¹⁴¹ Internett, 06.01.2012: <http://eavis.aftenposten.no/aftenposten/87155/archive/demo/#>

årene 1973 og 1974 i ATEKST, er bruken av Aftenpostens eAvis det beste alternativet, ettersom denne tjenesten ligner svært på ATEKST, både i form av brukergrensesnitt og muligheten for å gjøre søk i ikke bare dato, men også søkeord. Sistnevnte er viktig for oppgaven, da metoden for utvelgelse av datamateriale, altså artiklene, baserer seg på søkeordet ”AKP” avgrenset til avisene Aftenposten og VG i årene 1973 og 1974.

At man kan søke etter søkeord i de arkiverte artiklene er muliggjort av en teknologi som kalles Optical Character Recognition (OCR).¹⁴² Denne teknologien betraktes som en mulighet til å optisk identifisere tegn, bokstaver, tall og lignende. Både håndskrift og trykte tegn er ved OCR identifiserbare, og resultatets kvalitet avhenger av kvaliteten på de opprinnelige tegnene man vil identifisere.¹⁴³ Ved hjelp av OCR er de skannede avisartiklene i databasene tilgjengelige ikke bare i bildeform, men også som søkbar tekst. Å søke i databasene etter søkeord fungerer for brukerne i praksis på samme måte som når man gjør søk i en internettsøketjeneste som for eksempel Google. Når brukeren søker på ett eller flere gitte søkeord gjør databasetjenestene, både ATEKST og Aftenpostens eAvis, gjør disse et søk i de valgte aviser innenfor et valgt tidsrom og sorterer ut de artiklene hvor søkeordet eller søkeordene er nevnt én gang eller flere i hver enkelt artikkel. De valgte avisene har for denne oppgaven altså vært Aftenposten og VG, tidsavgrensingen har vært årene 1973 og 1974, og søkeordet som har vært benyttet har vært ”AKP”.

Det har vært nødvendig med tilgang til både ATEKST og Aftenposten eAvis under arbeidet med denne oppgaven. ATEKST er i utgangspunktet en betalingstjeneste, hvor man ved å registrere seg som bruker kan kjøpe tilgang til én eller flere tjenester tilbudt av Retriever. Universitetet i Oslo har også en avtale med Retriever, som gjør at alle som er registrerte med brukernavn og passord ved lærestedet får tilgang til ATEKST.¹⁴⁴ Tilgangen til ATEKST er i denne oppgaven oppnådd på denne sistnevnte måten. For Aftenposten eAvis har Universitetet i Oslo ingen egen avtale om tilgang, men hvem som helst har mulighet til å kjøpe tilgang til arkivsøketjenesten Aftenposten Arkiv for 98 kroner per måned.¹⁴⁵ Tilgangen til Aftenposten Arkiv er i denne oppgaven oppnådd gjennom betaling for én måned. Forfatteren av oppgaven har betalt beløpet. Som bruker av både ATEKST og Aftenposten Arkiv kan man altså både søke i, lese og lagre de arkiverte artiklene på sin egen datamaskin. Det at man som bruker kan

---

¹⁴² Eikvil 1993: “OCR – Optical Character Recognition”

¹⁴³ Eikvil 1993:s.7

¹⁴⁴ Internett, 10.04.2012: <http://www.ub.uio.no/om/aktuelt/aktuelle-saker/2012/aviser.html>

¹⁴⁵ Internett, 10.04.2012: <http://a.aftenposten.no/kjop/article2853.ece>

lagre artiklene er benyttet i denne oppgaven, for slik å kunne lese artiklene også uten internetttilgang. For både ATEKST og Aftenposten Arkiv må man som bruker være tilkoblet internett for å få tilgang til tjenestene.

4.1 Bruk av digitale kilder

Det at denne oppgavens kildemateriale baserer seg på digitale artikler i to ulike søketjenester på internett, i stedet for fysiske eksemplarer av avisene, begrunnes i hovedsak på to måter. Den første begrunnelsen dreier seg om muligheter og tilgjengelighet. Med dette menes hvordan man kan få tilgang til kildematerialet uavhengig av geografisk plassering. Når avisartiklene er tilgjengelige gjennom søketjenester som man kun trenger en internetttilkobling for å bruke, betyr dette i praksis at man kan jobbe med kildene når som helst og hvor som helst. Den andre begrunnelsen dreier seg om hvordan teknologien er blitt god nok til at man ved å bruke søkeord kan orientere seg ikke bare i tid, men også i selve innholdet. Svakheten ved de digitaliserte avisartiklene er hvordan en avisside som ikke er tilstrekkelig godt nok skannet kan inneholde ord som ikke er identifisert av overnevnte OCR-teknologi. Dette gjelder også for avissider som er skadet eller som av andre grunner ikke er kommet med i arkivet. Jo bedre kvalitet de skannede artiklene har, jo bedre blir resultatene som gis ved bruk av OCR. Håndskrift er fortsatt vanskeligere å identifisere ved hjelp av OCR, men for tegn som er trykket, som avisartikler, har utviklingen kommet langt på vei og stadige forbedringer finner sted.¹⁴⁶ For årene 1973 og 1974 har ikke dette vært noe problem, da både ATEKST har funnet alle aviser for VG i perioden og Aftenposten Arkiv har gjort det samme for Aftenpostens utgaver. De vanligste problemene knyttet til identifisering av tegn ved hjelp av OCR er knyttet til fire årsaker. Den første årsaken er knyttet til variasjoner i form. Dette henger sammen med bruk av ulike skrifttyper, stiler og størrelser på tegnene. Den andre årsaken er knyttet til deformasjon, og viser til ufullstendige tegn, manglende trykk og lignende tap av informasjon. Den tredje årsaken er knyttet til variasjon i rom, altså plass, mellom tegnene. Den siste årsaken til problemer i forbindelse med identifisering av tegn ved bruk av OCR er blanding av tekst og grafikk, altså mellom tegnene og bilder, diagrammer og lignende elementer.¹⁴⁷ Feilmarginen for trykket tekst, som de digitaliserte avisartiklene denne oppgaven bygger på, er anslått til å være 1 prosent. Raten for korrekt identifisering er altså 99

---

¹⁴⁶ Eikvil 1993:s.7

¹⁴⁷ Eikvil 1993:s.28

prosent for slike artikler.¹⁴⁸ Feilmarginen på 1 prosent er oppgitt som gjeldende for slike artikler som denne oppgavens utvalg tar utgangspunkt i, og denne beregningen ble gjort i 1993. Det ble da også lagt til grunn at OCR i årene framover vil utvikle seg betraktelig.¹⁴⁹

Feilmarginen på 1 prosent betyr altså at det i utvalget er artikler som ikke har kommet med på bakgrunn av søkeordet ”AKP”. Dersom teksten har vært utsatt for noen av de overnevnte svakhetene knyttet til OCR og identifisering av tegn, er det mulig de ikke er inkludert i søket. Den alternative måten å finne fram til tilsvarende utvalg, ville vært å fysisk gå igjennom samtlige utgaver av Aftenposten og VG for årene 1973 og 1974. Dette er en prosess som antakeligvis ville tatt langt lengre tid enn å søke i digitaliserte avissider, og en prosess som også ville vært utsatt for en viss grad av feilmargin. Det ville da vært en risiko for å overse artikler hvor ”AKP” er nevnt, på samme måte som OCR overser tegn dersom de for eksempel er skadet eller uleselige.

Ottar Dahl (1967) har definert kilder som ”historisk materiale” som ”omfatter alle arter av observasjonsdata som historikeren bygger på i sin forskning”.¹⁵⁰ Historisk materiale kan i følge Dahl være alt materiale som kan brukes hensiktsmessig i en bestemt forskningssammenheng. Det er i denne oppgaven vurdert som hensiktsmessig å bruke de digitaliserte arkiverte avisartiklene som observasjonsdata, fordi oppgavens problemstilling tar utgangspunkt i framstillingen av AKP (m-l) i to aviser som for oppgavens tidsramme er tilgjengelige og søkbare i de to overnevnte arkivtjenestene.

---

¹⁴⁸ Eikvil 1993:s.30

¹⁴⁹ Eikvil 1993:s.31

¹⁵⁰ Dahl 1967:s.31

5 Holdning og diskurs

Denne oppgaven tar utgangspunkt i Aftenposten og VGs framstilling av AKP (m-l) i årene 1973 til 1974. Samtlige artikler som nevner AKP, 148 artikler totalt, er med i utvalget. Alle de utvalgte artiklene er gitt en verdi for holdning. Holdning defineres i Bokmålsordboka som en ”måte å stille seg på” og hvordan å ”opptre i en viss sak”.¹⁵¹ I denne oppgaven er saken partiet AKP (m-l), og det er hvordan avisene Aftenposten og VG i årene 1973 til 1974 stilte seg til partiet i de utvalgte artiklene som ligger til grunn for vurderingen av holdningen.

Holdning er subjektivt, og det kan være vanskelig å si noe sikkert om en artikkelforfatters bak egentlige holdninger til AKP uten å forhøre seg med forfatteren selv. Allikevel forsøker denne oppgaven ved å definere holdning og gi ulike verdier for ulike holdninger til AKP i en artikkel, å si noe om hvordan AKP fremstilles i de to avisene. Diskursen i de enkelte artikkeltekstene er bakgrunnen for kategoriseringen av holdningen til AKP. Ord som kommer før, etter og i sammenheng med AKP kan vurderes til om partiet blir framstilt i en diskurs som er nøytral, positiv, negativ eller noe i mellom. Det er viktig å understreke at en artikkel kan være nøytral i sin framstilling av AKP selv om tema for artikkelen er en negativ hendelse. Som vist i kapittel 7, ”AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74”, utgjør nyhetsartikler hovedvekten av artiklene i utvalget. Det vises i samme kapittel at hovedvekten av artiklene er klassifisert som nøytrale, noe som samsvarer med kapittel 6 om sjangere i de to avisene, hvor nyhetssaker som regel har en ikke preget tilnærming. For andre sjangre, som debattinnlegg og leserbrev, vises det i kapittel 6 at disse har en tendens til å ha en tilnærming hvor forfatteren setter sitt personlige preg på teksten. Dette må altså ses i sammenheng med at flest artikler i utvalget er klassifisert som nøytrale, da den største andelen artikler er nyhetsartikler.

5.1 Holdninger, klassifisering

Her vil de ulike verdiene for holdning redegjøres for. De tre hovedverdiene for holdning er i denne oppgaven satt til å være nøytral, positiv og negativ. Det opereres også med nøytral til negativ og nøytral til positiv holdning, for å kunne plassere artikler som ikke kan gis noen av de tre hovedverdiene og som heller befinner seg i grensene mellom.

---

¹⁵¹ Internett 06.10.2011: Bokmålsordboka: “Holdning” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=holdning&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

5.2 Holdning, nøytral diskurs

Bokmålsordboka definerer nøytral holdning som en holdning ”som ikke tar parti, upartisk”.¹⁵² Etter overnevnte definisjon av holdning som en måte å stille seg på og hvordan man opptrer i en viss sak, vil det si at artikler som er definerte som nøytrale i sin framstilling av AKP (m-l) ikke tar parti verken for eller i mot dette. Typisk for en artikkel i utvalget som er klassifisert som nøytral er en nyhetsartikkel. Typisk er det også at nyhetsartikkelen er kortfattet, som en notis eller melding, og at forfatter og journalist ikke er oppgitt ved navn. Det er også i disse nøytralt klassifiserte nyhetsartiklene en tendens til at AKP (m-l) ikke er senter for innholdet i artikkelen, men at partiet heller refereres i forbindelse med en sak som omfatter flere parter. Et eksempel på en slik nøytralt klassifisert nyhetsartikkel er en artikkel som sto på trykk i VG 25. mars 1973.¹⁵³ I denne artikkelen er forfatter ikke oppgitt og teksten er kortfattet som en nyhetsmelding. Tema for artikkelen er hvordan studenter ved Norges Handelshøyskole i Bergen har en tendens til å skifte politisk syn under studietiden. Det som gjør dette til en typisk nøytralt klassifisert nyhetsartikkel i utvalget, er hvordan AKP (m-l) nevnes som en del av en annen sak. AKP (m-l) nevnes i artikkelen som et eksempel på et av partiene som har fått økt oppslutning ved overnevnte lærested. Fokus i saken ligger på hvordan Arbeiderpartiet har tapt oppslutning, ikke at AKP (m-l)s oppslutning har økt. Dette er også typisk for de nøytralt klassifiserte artiklene i utvalget, at de ikke utelukkende handler om AKP (m-l), men at partiet brukes som et eksempel på virksomhet ytterst på venstre fløy i politikken. 112 av de 148 artiklene i utvalget er klassifiserte som å ha en nøytral holdning til AKP (m-l). Altså er hele 75,5 prosent av utvalgets artikler klassifiserte som nøytrale i sin holdning til AKP (m-l).

5.3 Holdning, negativ diskurs

I Bokmålsordboka er negativ holdning definert som det motsatte av positiv holdning, og som en holdning som er ”nedrivende, ufruktbar, uvillig og kritisk til noe”.¹⁵⁴ Det ”noe” som gjelder i denne oppgaven er altså partiet AKP (m-l), og etter overnevnte definisjon av holdning som en måte å stille seg til og hvordan man opptrer i en viss sak, vil det her si at

---

¹⁵² Internett 06.10.2011: Bokmålsordboka: “Nøytral” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=n%F8ytral&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

¹⁵³ VG, 25.03.1973:s.6: “AUF-redaktøren om sitt parti: Programmet godt, men kan ikke selges”

¹⁵⁴ Internett 07.10.2011: Bokmålsordboka: “Negativ” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=negativ&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

artikler som er klassifiserte som negative i sin fremstilling av AKP (m-l) er kritiske til partiet og dets virksomhet. Typisk for en negativt klassifisert artikkel i utvalget er et leserbrev eller debattinnlegg skrevet av en ekstern forfatter, altså en person uten tilknytning til noen av de to avisenes redaksjoner. Typisk for artiklene er også en relativt kortfattet tekst, ofte kortere i leserinnlegg enn i debattinnlegg, som typisk starter direkte med kritikk av AKP (m-l). I motsetning til de nøytralt klassifiserte artiklene i utvalget, som gjerne nevner AKP (m-l) mer indirekte i forbindelse med en større sak, er AKP (m-l) ofte hovedfokus for de negativt klassifiserte artiklene, som tematisk går mer direkte inn på omtale av partiet. Et eksempel på et leserbrev som i utvalget er klassifisert som negativ i sin framstilling av AKP (m-l) er Jan Ole Grevstads artikkel om valget ved Det Norske Studentersamfund.¹⁵⁵ I artikkelen skriver leseren, Grevstad, om hvor sjokkert han ble da han hørte at de mer moderate studentpartiene skulle innlede forhandlinger med Rød Front. Det er typisk for leserbrevene som er klassifiserte som negative i sin fremstilling av AKP (m-l) at forfatteren gir uttrykk for personlige meninger i forhold til partiet. Et sitat fra overnevnte leserbrev kan brukes som et eksempel på dette: ”(...) folk så fullstendig blottet for demokratiske synspunkter som (...) Rød Front”.¹⁵⁶ For mer om denne artikkelen, se for øvrig kapittel 9.5, ”Negativ holdning, Aftenposten 1974”. Av utvalgets 148 artikler er 17 av disse, 11,5 prosent, klassifiserte som negative i sin framstilling av AKP (m-l).

5.4 Holdning, positiv og nøytral til positiv diskurs

Bokmålsordboka definerer positiv holdning som det motsatte av negativ holdning, og som en holdning som er ”velvillig” og ”bekreftende” og som en holdning som ”støtter opp under noe”.¹⁵⁷ ”Noe” er altså partiet AKP (m-l) og artikler som i utvalget er klassifiserte som positive i sin holdning til partiet støtter opp under partiets virksomheter, og det er også en velvillig og bekræftende holdning til partiet i artikkelen. I utvalgets 148 artikler er ingen av disse klassifiserte som positive i sin framstilling til AKP (m-l). Derimot er 5 artikler klassifiserte som nøytrale til positive, noe som utgjør 3,5 prosent av utvalget. De nøytrale til positive artiklene er verken klassifiserte som positive eller nøytrale, men et sted mellom de to. Som gitt av definisjonene for nøytral og positiv holdning, vil de nøytrale til positive artiklene

---

¹⁵⁵ Aftenposten 23.09.1974:s.12: “Jan Ole Grevstad: En tankevekker”

¹⁵⁶ *ibid.*

¹⁵⁷ Internett 07.10.2011: Bokmålsordboka: “Positiv” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=positiv&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

verken være fullt ut upartiske, ei heller vil de støtte opp under AKP (m-l)s virksomheter. Fordi det er så få artikler som er klassifiserte som nøytrale til positive i utvalget, er det vanskelig å si noe om hva som er typisk for en slik artikkel. Et eksempel kan allikevel gis, med en nyhetsartikkel som sto på trykk i Aftenposten 19. juli 1973.¹⁵⁸ I denne artikkelen siteres det fra daværende nestformann i Arbeiderpartiet, Reiulf Steen, sine uttalelser til Arbeidernes Pressekontor, hvor han skal ha sagt at han har større respekt for Sigurd Allern og AKP (m-l) enn han har for de som har gått sammen i Sosialistisk Valgforbund. I artikkelen kommer det tydelig fram at Steen heller ikke har mye til overs for AKP (m-l), men Allern og partiet settes allikevel i et bedre lys enn andre grupper på den politiske venstresiden.¹⁵⁹ Dette gjør at artikkelen vanskelig kan klassifiseres som positiv i sin framstilling av partiet, men den kan allikevel sies som noe mer enn utelukkende nøytral. Derfor er denne og fire andre artikler i utvalget klassifiserte som nøytrale til positive i sin framstilling av AKP (m-l).

5.5 Holdning, nøytral til negativ diskurs

Som for overnevnte nøytrale til positive holdning er de artiklene i utvalget som er klassifiserte som nøytrale til negative, verken definerte som nøytrale eller negative i sin framstilling av AKP (m-l). Disse artiklene er plassert som å være et sted mellom nøytrale og negative i sin framstilling av partiet. Av utvalgets totalt 148 artikler er 23, altså 15,5 prosent, av disse klassifiserte som nøytrale til negative. For å si noe om hva som er typisk for en artikkel som er klassifisert som nøytral til negativ kan en sammenligning med hvordan nøytrale artikler, som over er vist å ha en tendens til å omtale AKP (m-l) i forbindelse med en annen større sak, brukes. Det er typisk for en artikkel som er klassifisert som nøytral til negativ at den er mer måteholden i sin kritikk av partiet enn en artikkel som er klassifisert som negativ. Et eksempel på en artikkel av denne typen er en nyhetssak, en sjanger som eksempelvis gjelder for alle fire artikler i utvalget for VG i 1974 som er klassifiserte som nøytrale til negative. Et eksempel på en slik artikkel er en nyhetssak som sto på trykk i VG 23. september 1974.¹⁶⁰ I denne artikkelen fremstilles ikke AKP (m-l) på en direkte negativ måte, men det er grep i teksten som gjør at partiet settes i et lys som er mer enn utelukkende nøytralt. Eksempelvis omtales

---

¹⁵⁸ Aftenposten 19.07.1973:s.3: “Steen: Respekten større for Allern enn for SV”

¹⁵⁹ *ibid.*

¹⁶⁰ VG 23.09.1974:s.3: “AKP (m-l): “Sovjet verre enn Spania”

AKP (m-l) her i sammenheng med ”sosialismens skyggesider”,¹⁶¹ som kan oppfattes som en del av en framstilling som heller i negativ retning framfor en utelukkende nøytral posisjon.

---

¹⁶¹ *ibid.*

6 Sjangre, definert

Fordi utvalget er sortert etter ulike sjangere er det hensiktsmessig å her definere de ulike sjangrene. Denne oppgaven tar utgangspunkt i Thore Roksvolds sjangerkart.¹⁶² Roksvold gjør et poeng av at samtlige sjangere i avisjournalistikken er underlagt samlebetegnelsen ”artikkel”.¹⁶³ I denne oppgaven er derfor kildematerialets tekster omtalt som artikler.

Eksempelvis betyr dette at det er 148 artikler i utvalget totalt sett. Disse 148 artiklene er sortert etter sjanger, og i dette kapittelet vil det bli gjort en kortfattet gjennomgang av hva hver enkelt sjanger brukt i sorteringen betyr. I Roksvolds sjangerkart, senere også utvidet av Lars Aarønæs,¹⁶⁴ blir følgende sjanger satt opp: Notis, melding, analyse, anmeldelse, essay, kommentar, kronikk, leder, reportasje, portrett og kåseri.¹⁶⁵ I denne oppgaven har det vært hensiktsmessig med en slik sortering av artikler etter hvilken sjanger de tilhører, for slik å kunne si noe om tendensene i utvalget i forhold til framstillingen av AKP (m-l) i Aftenposten og VG i årene 1973-74. Det er viktig å presisere, som Aarønæs også gjør, at sjangerinndelinger ikke er absolutte. Allikevel vurderes i denne oppgaven sjangerkartet og inndelingen gjort av Aarønæs som hensiktsmessige for sortering av artiklene i utvalget. Fordi sjangerinndeling altså ikke er absolutt, gjøres det i denne oppgaven sammenslåinger som er mer hensiktsmessige i forhold til oppgavens avgrensning. Mer om denne oppgavens sjangerinndeling under.

For notis og melding angir Aarønæs nyhet og bakgrunn som tilnærming. Kriteriene for disse er aktualitet, identifikasjon, sensasjon og vesentlighet. Metoden er angitt av Aarønæs som analyse og referat og dramaturgien for artiklene er angitt som å følge formen gitt av en nyhetspyramide.¹⁶⁶ Med nyhetspyramide definerer Aarønæs denne en oppbygging hvor det viktigste står først i teksten, mens mindre og mindre viktige ting presenteres mot slutten av teksten. Tilnærmingene for sjangrene notis og melding kan være flere, hvor Aarønæs legger vekt på at de forteller ”hva som er nytt” og også bakgrunn til andre tekster.¹⁶⁷

For analyse, anmeldelse, essay, kommentar, kronikk og leder setter Aarønæs opp ”bakgrunn” som tilnærming. Kriteriene for disse er at stoffet som presenteres i artiklene har en viss

---

¹⁶² Roksvold 1989: “Retorikk for journalister”

¹⁶³ Roksvold 1989:s.56

¹⁶⁴ Aarønæs 2007: “Sjanger. Bruksbok for journalister”

¹⁶⁵ Aarønæs 2007:s:8-9

¹⁶⁶ *ibid.*

¹⁶⁷ Aarønæs 2007:s.10

aktualitet og vesentlighet. Metoden som brukes er analyse, og dramaturgien er oppsatt som fisk. Med fisk menes en dramaturgi hvor fisken deles inn i tre deler, med hode, kropp og halefinne. Hodet er introduksjonen, som har som funksjon å fange leseren og skape interesse for resten av teksten. Kroppen er hovedsaken, selve stoffet artikkelforfatteren ønsker å si noe om. Halefinnen gir til slutt et lite slag til leseren og er også ment som en avtoning. Som Aarønæs også presiserer er dramaturgien i form av fisk vanskeligere å redigere bakfra, sammenlignet med overnevnte nyhetspyramide hvor det minst viktigste kommer til sist.¹⁶⁸

For reportasje legger Aarønæs til fortegnene nyhets-, dokumentar-, feature- og bildereportasje. Reportasjen kan også stå alene uten noen av de overnevnte fortegnene, og er som nevnt over om sjangre mer generelt, ikke absolutt. Tilnærmingen til reportasjen er nyhet, bakgrunn og preg, hvor preg sier noe om hvordan journalisten eller redaksjonen har satt sitt spesielle fingeravtrykk på utforming, innhold eller stil. For portrett legger Aarønæs til fortegnene stemnings-, mini- og underholdningsportrett. Portrettet har er oppsatt til å ha preg som tilnærming, mens identifikasjon og aktualitet er listet opp som kriterier. Metodene for portrettet er intervju og observasjon, mens dramaturgien følger overnevnte fisk.¹⁶⁹

6.1 Nyhetsartikler

I denne oppgavens utvalg er det en overvekt av notiser, meldinger og nyhetsreportasjer. Som vist over av Aarønæs sjangerinndeling har alle disse tre den samme tilnærmingen og de samme kriteriene, hvor nyhet og bakgrunn er tilnærmingen mens aktualitet, identifikasjon, sensasjon og vesentlighet er kriteriene for slike artikler. Av hensyn til oppgavens omfang er notis, melding og nyhetsreportasje slått sammen til ”nyhetsartikkel”. Bokmålsordboka definerer artikkel som et ”selvstendig stykke, utgreiing i en avis eller et tidsskrift” og eksemplifiserer artikkel med ”i en artikkel om Bulgaria”.¹⁷⁰ På grunn av kildematerialets størrelse, med 147 artikler totalt, anses det her som hensiktsmessig å holde antall ulike sjangre på et så lavt nivå som mulig, uten at dette betyr at artikler nødvendigvis klassifiseres som av feil sjanger av den grunn. Som her, hvor nyhetsartikler altså omfatter både notiser, meldinger og nyhetsreportasjer, får man én sjanger i stedet for tre svært like sjangre. I en nyhetsartikkel får leseren gjerne vite følgende om en hendelse: Hva som skjedde, hvem det skjedde med og

---

¹⁶⁸ *ibid.*

¹⁶⁹ Aarønæs 2007:s.8-9

¹⁷⁰ Internett, 13.01.2012: Bokmålsordboka: “Artikkel” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=artikkel&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

hvor og hvordan det skjedde. For notis og melding gjelder det samme, men disse to er mer kortfattet i formen enn nyhetsreportasjen. Allikevel følger de samme prinsipp om dramaturgi, nyhetspyramiden, hvor det viktigste kommer først og det minst viktige til sist.¹⁷¹

Nyhetsartikkelen har ikke den pregete tilnærmingen

I 1973 gjelder en prosentvis fordeling på 66,5 prosent nyhetsartikler for begge avisene. I 1974 var tilsvarende fordeling 55 prosent nyhetsartikler for Aftenposten og 60 prosent for VG.

Samlet sett er 89 av de totalt 147 artiklene i utvalget for begge avisene i de to årene klassifisert som nyhetsartikler. Prosentvis vil dette si at 60 prosent av artiklene i utvalget som helhet er klassifiserte som nyhetsartikler.

6.2 Redaksjonell kommentar

Som vist over setter Aarønæs sammen sjangrene analyse, anmeldelse, essay, kommentar, kronikk og leder. Disse har lik tilnærming, med bakgrunnsstoff for en sak, og like kriterier for aktualitet og vesentlighet. Aarønæs opererer ikke med noe skille mellom artikler forfattet internt, altså av avisredaksjonens medlemmer, og artikler skrevet av eksterne forfattere. I denne oppgaven er det med hensyn til problemstillingen hensiktsmessig å gjøre et slikt skille. Derfor er sjangrene, analyse, anmeldelse, essay, kommentar, kronikk og leder, som er forfattet av redaksjonen, samlet under sjangeren redaksjonell kommentar.

Av utvalgets 147 artikler som omtaler AKP (m-l) er 10 av disse klassifiserte som redaksjonelle kommentarer. Dette gir en prosentvis fordeling på 6,5 prosent slike, sammenlagt for begge aviser i perioden.

6.3 Debattinnlegg

Debattinnlegg er ikke inkludert i den overnevnte sjangerlisten laget av Aarønæs, men debattinnlegget ses i denne sammenheng som en kommentar skrevet av en ekstern forfatter, altså en person utenfor redaksjonen. Både Aftenposten og VG hadde i årene 1973-74 spalteplass i avisene for debattinnlegg, artikler som hvem som helst kunne sende inn. Dette var tekster som avisen forbeholdt seg retten til å velge ut og redigere, noe som fortsatt er vanlig i de to avisene. Av denne oppgavens 147 utvalgte artikler er 16 av disse, 11 prosent,

---

¹⁷¹ Aarønæs 2007:s.89

klassifiserte som debattinnlegg. Typisk for debattinnleggene i utvalget er at forfatterne av disse stiller kritiske spørsmål i forbindelse med aktuelle nyhetssaker, eller kommenterer en uttalelse gitt av for eksempel en politiker. Et eksempel fra utvalgets artikler er debattinnlegget som sto på trykk i Aftenposten 8. november 1973, skrevet av Thorleif Arneberg.¹⁷² I dette debattinnlegget retter Arneberg en rekke kritiske spørsmål til SFs stortingsmann Arne Kielland knyttet til flere politiske saker, blant annet det norske forsvaret og NATO.

6.4 Leserbreve

Leserbrev er i denne oppgaven definert som en egen sjanger, fordi både Aftenposten og VG hadde avsatt spalteplass til slike i årene 1973-74. Bokmålsordboka definerer leserbrev slik: ”Trykt brev fra en leser til en avis eller lignende”.¹⁷³ Leserbrevene skiller seg lite fra det overnevnte debattinnlegget, men på grunn av den egne plassen de er tildelt i avisene er de oppført som en egen sjanger. Selv om leserbrev har til felles med debattinnleggene at forfatterne er eksterne, altså utenfor avisens redaksjon, kommenterer og stiller spørsmål til aktuelle nyhetssaker, er det også ulikheter. Leserbrevene i utvalget har en tendens til å ha en mindre formell tone enn debattinnleggene, som igjen har en tendens til å være mer formelle i form og innhold enn leserbrevene. Leserbreve innefattes av Roksvolds sjanger ”inset”, som er tekster innsendt av lesere. Insettet formidler en oppfatning, som har premisser og en konklusjon. I følge Roksvold er argumentasjonsmåten i insettet gjerne ekspressiv, hvor forfatteren benytter ladete ord og henvender seg til patos.¹⁷⁴ Leserbrevene skiller seg også fra debattinnleggene ved at de ofte innledes med ”Hr. Redaktør”, som i Arne Pedersens leserbrev som sto på trykk i Aftenposten 30. april 1974.¹⁷⁵ Som i Pedersens artikkel har leserbrevene en tendens til å kommentere aktuelle saker som har stått på trykk i den avisen leserbrevet er blitt sendt inn til, noe som igjen kan ses i sammenheng med hvorfor de ofte innledes med ”Hr. Redaktør”. 24 av de 147 artiklene i utvalget er klassifiserte som leserbrev, noe som igjen utgjør 16 prosent av utvalget.

---

¹⁷² Aftenposten 08.11.1973:s.2: “Thorleif Arneberg: Jeg stoler ikke på Dem, stortingsmann Kielland!”

¹⁷³ Internett, 13.01.2012: Bokmålsordboka: “Leserbrev” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=leserbrev&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

¹⁷⁴ Roksvold 1997:s.16

¹⁷⁵ Aftenposten 30.04.1974:s.2: “Arne Pedersen: Landssvik og dømmekraft”

6.5 Portrettintervju

Portrettet er, som over definert av Aarønæs, artikler med en preget tilnærming, hvor identifikasjon og aktualitet er kriteriene og metoden er intervju og observasjon.

Bokmålsordboka gir følgende definisjon av portrettintervju: ”Intervju som skal gi et portrett av intervjupersonen”.¹⁷⁶ Portrettintervjuet er som regel lengre enn andre intervjuer, for eksempel de som gjerne brukes i nyhetsartikler, og gir et portrett av intervjuobjektet formet av intervjuerens oppfatning av dette.¹⁷⁷ Et eksempel på et portrettintervju i denne oppgavens utvalg er Rie Bistrups portrettintervju med Per Kleppe, som sto på trykk 18. mai 1974 i Aftenposten.¹⁷⁸ For å gi et lite inntrykk av stilen i et slikt portrettintervju, siteres her første setning i denne artikkelen: ”Det mest menneskelige ved Per Kleppe er hendene”.¹⁷⁹

Portrettintervjuet har altså en tendens til å fokusere på intervjuobjektets personlighet, oppførsel og lignende. Allikevel kan portrettintervjuet være såkalte meningsportretter, hvor intervjuobjektets meninger får like stort fokus som intervjuobjektet selv.¹⁸⁰ 3 av utvalgets 147 artikler, 2 prosent, er klassifiserte som portrettintervju.

6.6 Kunngjøring og illustrasjon

Sjangeren kunngjøring er av Aarønæs sjangerinndeling ikke identifisert som en egen sjanger. Allikevel faller de under noen av kriteriene for notis og melding, hvor aktualitet, identifikasjon er gjeldende, men sensasjon og vesentlighet i mindre grad er kriterier. Bokmålsordboka definerer kunngjøring som en ”melding” eller ”lysing”,¹⁸¹ og det er dette en kunngjøring defineres som i denne oppgaven, nemlig en melding eller utlysning som står på trykk i de to avisene i perioden. En kunngjøring sto på trykk i Aftenposten 30. august 1973, hvor det kortfattet informeres om at radiolyttere i enkelte deler av landet har mulighet til å stille spørsmål til to representanter fra Rød Valgallianse i Østlandssendingen. Det opplyses

---

¹⁷⁶ Internett, 13.01.2012: Bokmålsordboka: “Portrettintervju” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=portrettintervju&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

¹⁷⁷ Aarønæs 2007:s.38

¹⁷⁸ Aftenposten 18.05.1974:s.9: “Kleppefast tro på seg selv”

¹⁷⁹ Aftenposten 18.05.1974:s.9

¹⁸⁰ Aarønæs 2007:s.40

¹⁸¹ Internett, 13.01.2012: Bokmålsordboka: “Kunngjøring” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=kunngj%F8ring&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

om telefonnummeret man kan ringe inn til, og tidspunktet for sendingen.¹⁸² Dette er den eneste artikkelen som i utvalget er klassifisert som kunngjøring.

Illustrasjon og er i denne oppgaven er klassifisert som en egen sjanger. Det er kun ett tilfelle av illustrasjon i utvalget, noe som betyr at sjangeren her ikke regnes som signifikant.

Illustrasjonen som er med i utvalget sto på trykk i VG 6. mars 1973, i forbindelse med stiftelsen av AKP (m-l). Illustrasjonen er en satirisk tegning som forestiller venstresiden i norsk politikk, med AKP (m-l), SF og NKP ved siden av et veiskilt som peker mot venstre.¹⁸³

6.7 Gallup

Bokmålsordboka definerer gallup etter den amerikanske forskeren G. H. Gallups definisjon:

”Rundspørring blant et utvalg av personer innenfor forskjellige samfunnslag og interessegrupper, meningsmåling”.¹⁸⁴ Utvalgets artikler som er klassifiserte som gallup tenderer til å være rene skjema som presenterer resultatene fra Norsk Gallup Institutts målinger, presentert som ”Gallups politiske barometer”.¹⁸⁵ I en gallupmåling som denne opplyses det om at resultatene som presenteres er gitt på bakgrunn av følgende spørsmål: ”Ville De stemme hvis det var valg i morgen? Hvis ja, hvilket parti ville De stemme på?”¹⁸⁶ Resultatene er presentert som en tabell hvor parti, måned og prosentvis oppslutning er inkludert. Dette er den vanligste formen for gallup i utvalget, men det er også artikler klassifisert som gallup som bygger på den samme informasjonen, men som presenterer resultatene som tekst.¹⁸⁷ Av utvalgets til sammen 147 artikler er 12 av disse klassifisert som gallup, noe som igjen gir en prosentvis fordeling på 8 prosent slike.

6.8 Reportasje/feature

---

¹⁸² Aftenposten 30.08.1973:s.14: “Rød Valgallianse for hugg”

¹⁸³ VG 06.03.1973:s.2 “Allern til høyre for SF”

¹⁸⁴ Internett, 13.01.2012: Bokmålsordboka: “Gallup” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=gallup&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

¹⁸⁵ Aftenposten 11.09.1974:s.3: “Gallups politiske barometer”

¹⁸⁶ *ibid.*

¹⁸⁷ Aftenposten 11.10.1974:s.1: “Ap. igjen ned på gallup”

I bokmålsordboka er reportasje definert som en ”artikkel, bok, program eller film som bringer nyheter eller informasjon om et bestemt emne”.¹⁸⁸ Aaraønæs plasserer som vist over reportasje og feature innenfor den samme tilnærmingen og de samme kriteriene, og i denne oppgaven er det av hensyn til antall ulike sjangre sett som hensiktsmessig å samle de to under reportasje/feature. Et eksempel på en artikkel, hentet fra oppgavens utvalg, som er klassifisert som reportasje/feature, er en slik med tittelen ”Dager på Blindern”, som over flere sider tar for seg ulike sider ved det å være student ved Universitetet i Oslo.¹⁸⁹ Av utvalgets 147 artikler er 2 av disse klassifiserte som reportasje/feature, noe som igjen gir en prosentvis fordeling på 1 prosent.

6.9 Sjangre, oppsummering

Opgavens 147 utvalgte artikler er sortert etter ni ulike sjangre, som definert i punktene over. Disse sjangrene er nyhetsartikler, redaksjonelle kommentarer, debattinnlegg, leserbrev, portrettintervjuer, kunngjøringer, gallup, reportasjer/feature og illustrasjoner. Som vist over er det en klar overvekt av sjangeren nyhetsartikler i utvalget, med 60 prosent slike regnet for begge aviser i hele perioden. På andreplass over sjangre som er mest representert i utvalget er leserbrev, som samlet sett for begge aviser i hele perioden utgjør 16 prosent av artiklene. Som vist over er ikke de ulike avissjangrene absolutte, og det er flere sjangre som glir over i hverandre. I denne oppgaven er enkelte sjangre slått sammen for å slik holde antall ulike sjangre så lavt som mulig. Allikevel er et stort nok antall sjangre inkludert til at man får et tydelig skille mellom de ulike artiklene.

---

¹⁸⁸ Internett, 13.01.2012: Bokmålsordboka: “Reportasje” <http://www.nob-ordbok.uio.no/perl/ordbok.cgi?OPP=reportasje&bokmaal=+&ordbok=bokmaal>

¹⁸⁹ Aftenposten 24.08.1974:s.6-10: “Dager på Blindern”

7 AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74

Dette kapittelet tar for seg forekomsten av ordet ”AKP” i de to avisene Aftenposten og Verdens Gang (VG) i årene 1973 og 1974. Med AKP menes Arbeidernes Kommunistparti, marxist-leninistene, ofte forkortet AKP (m-l) eller lignende. For en nærmere forklaring på dette, se kapittel 4, ”Søkbare avisartikler”. Først, i kapittel 7.1 ”Forekomsten av AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74”, vil hovedtrekkene for de to avisenes dekning av AKP i den gitte perioden bli behandlet. Dette for å gi en oversikt over antall tekster, sjangertyper og karakteristikk som fremgår av utvalgets avisartikler. Deretter, i kapittel 7.2, ”Diskurs for AKP (m-l), Aftenposten og VG, 1973-74”, vil artiklene i utvalget som omtaler AKP (m-l) innenfor en nøytral diskurs gjøres rede for. Til slutt, i kapittel 7.3, vil noen uttrykk og betegnelser i omtalen av AKP (m-l) innenfor en negativ diskurs i de to avisene i perioden gjennomgås. Dette gjøres for å gi et inntrykk av hva den negative diskursen var, og for å svare på problemstillingen om hva en slik omtale inneholdt. I kapittel 8 og 9 behandles forekomsten av AKP (m-l) i Aftenposten og VG for hvert enkelt år i perioden, henholdsvis 1973 og 1974.

7.1 Forekomsten av AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74

Her vil det bli gitt en oversikt over forekomsten av AKP i avisene Aftenposten og VG fra 1973 til og med 1974. Som nevnt i kapittel 4, ”Søkbare avisartikler”, tar utvalget for seg alle artikler hvor AKP er nevnt i Aftenposten og VG i perioden. Artikler som indirekte handler om AKP, men som ikke nevner partiet ved navn, er ikke med i utvalget. Også artikler hvor avissiden i arkivet er skannet på en måte som gjør ord uleselige er utelatt fra utvalget, ettersom de ikke er søkbare etter kriteriene gitt for utvalget. Feilsøk er inkludert i utvalget fordi de gir utslag etter utvalgskriteriene. Disse er allikevel ikke medregnet som forekomster av AKP, da dette er tekster som inkluderes etter utvalgskriteriene, men som av ulike grunner ikke har noe med AKP å gjøre. En artikkel som nevner AKP flere enn én gang teller som én artikkel i utvalget på samme måte som en artikkel som kun nevner AKP én gang.

”AKP” forekommer i totalt 147 artikler i Aftenposten og VG i perioden 1973 til og med 1974. AKP forekommer i perioden i 106 artikler i Aftenposten , og i 41 artikler i VG. I 1973

forekommer AKP i 39 artikler i Aftenposten og i 21 artikler i VG, til sammen i 60 artikler. I 1974 er tilsvarende tall 67 artikler for Aftenposten og 20 for VG, til sammen 87 artikler.¹⁹⁰

Avis	Årstall	Antall artikler
Aftenposten	1973	39
	1974	67
VG	1973	21
	1974	20
Antall artikler totalt		<u>147</u>

Tabell 5: Artikler i Aftenposten og VG som omtaler ”AKP”, 1973-74. Fordeling etter avis og årstall.

Tallene over viser flere tendenser for forekomsten av AKP i de to avisene i perioden. Aftenposten hadde høyere forekomst av artikler hvor AKP var nevnt enn VG i perioden 1973 til 1974. Aftenposten hadde også den høyeste forekomsten av AKP sammenlagt for de to avisene i perioden, hvor avisen i 1974 hadde 67 slike artikler. Dette tilsvarer 45,5 prosent av det samlede utvalget. Avisen med lavest forekomst av AKP var VG i 1974, hvor avisen hadde 20 slike artikler. I motsetning til Aftenposten, hvor forekomsten av AKP økte i perioden, gikk antall artikler ned med én artikkel for VG i samme periode, og sto med andre ord på stedet hvil i forhold til omtale av AKP. Sammenlagt for perioden hadde Aftenposten 72 prosent av den totale forekomsten av AKP utvalget, mens VG hadde 28 prosent. Dette viser igjen at Aftenposten hadde i overkant av 2,5 ganger så mange artikler som VG hvor AKP forekom i utvalget. Året med størst differanse i forekomst av AKP mellom de to avisene var i 1974, hvor Aftenposten hadde 67 artikler og VG hadde 20 artikler, altså en prosentvis differanse på 54 prosent.

7.2 Diskurs for AKP (m-l), Aftenposten og VG 1973-74

Hovedvekten av utvalgets artikler er klassifisert som nøytrale i sin framstilling av AKP (m-l). Som vist i kapitlene 8.2 og 9.1 er det flest nyhetsartikler i utvalget, noe som vist i kapittel 6

---

¹⁹⁰ Se ”Vedlegg”, Tabell 1 til 4 for en fullstendig oversikt over artiklene.

om sjangre kan ses i sammenheng med hvordan nyhetsartikler har en tilnærming gitt av nyhet og bakgrunn, og ikke den pregete tilnærmingen som for eksempel leserbrev har. Denne oppgaven tar som nevnt over for seg samtlige artikler i avisene Aftenposten og VG hvor AKP (m-l) er nevnt, i årene 1973-74. Som nevnt i kapittel 1 fokuserer oppgaven på de artiklene som er klassifisert som negative, og også nøytrale til negative, i utvalget. Dette er gjort for å svare på problemstillingen om hva den negative diskursen for AKP (m-l) i avisen dreide seg om.

		Antall artikler					Totalt
Avis	Årstall	Nøytral diskurs	Positiv diskurs	Negativ diskurs	Nøytral til negativ diskurs	Nøytral til positiv diskurs	
Aftenposten	1973	29	0	5	4	1	39
	1974	40	0	11	12	4	67
VG	1973	18	0	0	3	0	21
	1974	15	1	0	4	0	20
Antall artikler totalt		102	1	16	23	5	<u>147</u>
%		69,5%	0,5%	11,0%	15,5%	3,5%	100%

Tabell 6: Artikler i Aftenposten og VG som omtaler ”AKP”, 1973-74. Fordeling etter avis, årstall og diskurs.

Utvalget består av 147 artikler sammenlagt for begge avisene i hele den valgte perioden. Alle artiklene nevner ”AKP” minst én gang. Som vist i tabell 6 over, er 102 av disse 147 artiklene klassifiserte som nøytrale i sin framstilling av AKP (m-l). Prosentvis utgjør dette 69,5 prosent av det samlede utvalget. Dette betyr at hovedvekten av utvalgets artikler er nettopp vurdert til å være nøytrale i sin framstilling av partiet. Ser man på de to avisene og de to årene hver for seg, finner man at Aftenposten har 39 nøytralt klassifiserte artikler i 1973, noe som utgjør 74,5 prosent av artiklene i utvalget for avisen dette året. For Aftenposten i 1974 er det 40 nøytralt klassifiserte artikler, som igjen utgjør 59,5 prosent av utvalget for avisen dette året. Tilsvarende har VG 18 nøytralt klassifiserte artikler i 1973, noe som utgjør 85,5 prosent av utvalget for avisen dette året. For VG i 1974 er det 15 nøytralt klassifiserte artikler, som utgjør 75 prosent av utvalget for avisen dette året. Ser man på hele perioden er 65 prosent av

Aftenpostens artikler innenfor en nøytral diskurs om AKP (m-l), mens 80,5 prosent av VGs er det. VG hadde en høyere andel artikler som omtalte AKP (m-l) innenfor en nøytral diskurs enn Aftenposten.

Gjennomsnittlig prosentvis fordeling for nøytralt klassifiserte artikler i begge avisene regnet for hele perioden er som nevnt over 69,5 prosent. Dette ligger 11 prosentpoeng under gjennomsnittet for VG og 4,5 prosentpoeng over snittet for Aftenposten. VG har både i 1973 og 1974 de høyeste andelene nøytralt klassifiserte artikler. Begge aviser har høyere antall artikler klassifiserte som nøytrale i 1973 enn hva de har for 1974. Klassifiseringen som her er gjort av kildematerialet viser altså at antall artikler i Aftenposten og VG som er klassifiserte som nøytrale i sin omtale av AKP (m-l), sank i antall fra 1973 til 1974.

Ser man på omtalen av AKP (m-l) innenfor en negativ diskurs, viser tabell 6 over at det kun er Aftenposten som har artikler klassifisert på denne måten. Aftenposten har til sammen 16 artikler klassifisert som negative, mens VG ikke har noen. Aftenpostens 16 slike artikler utgjør 11 prosent av det samlede utvalget. De 16 artiklene utgjør 15 prosent av Aftenpostens 106 artikler i hele perioden. Aftenpostens 16 negativt klassifiserte artikler er fordelt på 5 slike i 1973 og 11 slike i 1974. Ser man opp mot avisens totale antall artikler finner man at 13 prosent av disse er klassifiserte som negative i 1973 mens 16,5 prosent er det i 1974. Økningen i andel negativt klassifiserte artikler for Aftenposten er dermed ikke så stor som den først kan se ut som dersom man ser på antall artikler.

Begge avisene har artikler klassifiserte som å omtale AKP (m-l) i en nøytral til negativ diskurs. Som tabell 6 over viser er 23 av utvalgets 147 artikler klassifisert slik, noe som gir en fordeling på totalt 15,5 prosent slike. Aftenposten har 4 slike i 1973 og 12 slike i 1974, mens VG har 3 slike i 1973 og 4 slike i 1974. Aftenpostens slike artikler utgjør 10,5 prosent av utvalget for avisen i 1973 og 18 prosent i 1974. For tilsvarende artikler i VG utgjør disse 14,5 prosent i 1973 og 20 prosent i 1974. Sammenlagt for begge årene utgjør Aftenpostens 16 slike artikler 15 prosent av avisens totalt 106 artikler. Tilsvarende for VG utgjør de 7 slike artiklene 17 prosent av avisens totalt 41 artikler. Antall artikler klassifisert som å omtale AKP (m-l) innenfor en nøytral til negativ diskurs økte altså i perioden for begge aviser.

Ser man på omtalen av AKP (m-l) innenfor en positiv diskurs, viser tabell 6 over at dette forekommer i kun én av utvalgets artikler. Denne ene artikkelen tilhører VG i 1974 og utgjør 0,5 prosent av utvalget. Det er også fem artikler i utvalget som er klassifiserte som å omtale

AKP (m-l) innenfor en nøytral til positiv diskurs. De fem artiklene tilhører Aftenposten, og er fordelt på én slik i 1973 og fire slike i 1974. De fem artiklene står for 3,5 prosent av det samlede utvalget og 4,5 prosent av Aftenpostens totalt 106 artikler.

7.3 ”AKP-folket naive inntil døden” og andre betegnelser: AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973-74

Oppgaven søker med bakgrunn i fremstillingen av AKP (m-l) som et parti som måtte tas på alvor, å undersøke hva den eventuelt negative omtalen av AKP (m-l) i de to avisene var i årene 1973 og 1974. Problemstilling 2, presentert i innledningskapittelet, søker å besvare hva den negative omtalen av AKP (m-l) besto av. Slik er det her ansett som hensiktsmessig å kortfattet gi en redegjørelse av noen ord, uttrykk og betegnelser som er brukt i de artiklene som i utvalget er klassifiserte som negative i sin holdning til partiet. Av de 147 artiklene som denne oppgaven bygger på er, som vist i kapittel 7.2 over, 17 av disse klassifiserte som negative i sin holdning til AKP (m-l). Som et forsøk på å skape et bilde av hvordan AKP (m-l) ble framstilt i de to avisene i årene 1973 og 1974, vil det i dette kapittelet bli gjort en kortfattet gjennomgang av noen av ordene som forekommer i de negativt klassifiserte artiklene.

Det er gitt av andelen artikler som i det samlede utvalget er klassifiserte som nøytrale i sin holdning til AKP (m-l), 112 av totalt 148 artikler, at det for utvalget samlet sett er en undervekt av artikler som omtaler AKP (m-l) i negativ forstand. 17 artikler er for utvalget samlet sett klassifiserte som negative, og 16 av disse sto på trykk i Aftenposten. Fem av de negativt klassifiserte artiklene sto på trykk i Aftenposten i 1973 og elleve sto på trykk i 1974. VGs ene negativt klassifiserte artikkel sto på trykk i 1974. Til tross for at VG kun har én artikkel i utvalget som er klassifisert som negativ, har avisen samlet for perioden syv artikler som er klassifiserte som nøytrale til negative. Tre av disse sto på trykk i 1973 mens fire sto på trykk i 1974.

I de fem negativt klassifiserte artiklene som sto på trykk i Aftenposten i 1973 finner man følgende negativt ladete ord og formuleringer brukt i forbindelse med AKP (m-l):

”Strupetak”¹⁹¹, ”blodrøde fane”,¹⁹² ”ekstremistbevegelse”,¹⁹³ ”naive inntil døden”¹⁹⁴ og

---

¹⁹¹ Aftenposten 23.02.1973:s.4

¹⁹² Aftenposten 11.04.1973:s.2

”våpenbrødre på ytterste venstre fløy”.¹⁹⁵ Se for øvrig kapittel 8.6 ”Negativ diskurs, Aftenposten 1973, for mer utfyllende om artiklene hvor disse betegnelse er brukt. I de tre artiklene som for VG i 1973 er klassifiserte som nøytrale til negative finner man blant annet negativt ladete ord som ”kupp”,¹⁹⁶ og ”høyre-avvik”.¹⁹⁷ Se for øvrig kapittel 8.7, ”Nøytral til negativ diskurs, VG 1973” for mer om disse artiklene.

I de elleve negativt klassifiserte artiklene som sto på trykk i Aftenposten i 1974 finner man blant annet følgende negativt ladete ord og formuleringer brukt i forbindelse med AKP (m-l): ”Infiltrasjon”,¹⁹⁸ ”destruktive krefter”,¹⁹⁹ ”indoktrinering”,²⁰⁰ ”ikke lar seg forene med vårt syn på demokrati”,²⁰¹ ”blottet for demokratiske synspunkter”²⁰² og ”den røde fylking”.²⁰³ Se for øvrig kapittel 9.5, ”Negativ diskurs, Aftenposten 1974”, for mer utfyllende om disse artiklene. I VGs ene negativt klassifiserte og fire nøytralt til negativt klassifiserte artikler finner man blant annet følgende negativt ladete ord og formuleringer brukt i forbindelse med AKP (m-l): ”Kameraderi”,²⁰⁴ ”sosialismens skyggesider”,²⁰⁵ og ”tomtønnene i AKP-leiinga”.²⁰⁶ Se for øvrig kapittel 9.9, ”Negativ diskurs: VG 1974”, for mer utfyllende om disse artiklene.

---

¹⁹³ Aftenposten 29.05.1973:s4

¹⁹⁴ Aftenposten 21.07.1973:s.3

¹⁹⁵ Aftenposten 08.11.1973:s.2

¹⁹⁶ VG 20.03.1973:s.9

¹⁹⁷ VG 26.10.1973:s.6

¹⁹⁸ Aftenposten 04.02.1974:s.4

¹⁹⁹ Aftenposten 20.02.1974:s.2

²⁰⁰ Aftenposten 07.03.1974:s.4

²⁰¹ Aftenposten 27.06.1974:s.14

²⁰² Aftenposten 23.09.1974:s.12

²⁰³ Aftenposten 28.11.1974:s.2

²⁰⁴ VG 15.06.1974:s.5

²⁰⁵ VG 23.09.1974:s.3

²⁰⁶ VG 20.12.1974:s.4

8 AKP (m-l) i Aftenposten og VG, 1973

Dette punktet med sine underpunkter vil sammenligne forekomsten av artikler med ordet ”AKP” i Aftenposten og VG i 1973, og slik se på tendenser for utvalget. Artiklene forekommer for dette året mellom de første artiklene 19. februar 1973 til den siste artikkelen, som sto på trykk i Aftenposten, 24. desember 1973.

8.1 De første artiklene, 19. februar 1973

AKP (m-l) ble formelt stiftet i februar 1973.²⁰⁷ Den 19. februar 1973 ble AKP omtalt for første gang i både Aftenposten og VG. I Aftenposten fikk AKP første omtale i avisen under overskriften ”Nytt kommunistisk parti vil stille lister ved valget”.²⁰⁸ VG hadde ved første omtale av AKP to artikler på trykk, under overskriftene ”Med mye hemmelighetskremmeri: Sigurd Allern trer fram med nytt parti før valget”²⁰⁹ og ”AKP (m-l) – Ny navnestrid”,²¹⁰ hvor de to artiklene var trykket på samme side. Sistnevnte sak var en kort notis om at Norges Kommunistiske parti hadde uttalt seg kritisk om navnet på det nye partiet til Rogaland Avis. Tar vi utgangspunkt i Aftenpostens artikkel og VGs overnevnte artikkel ”Med mye hemmelighetskremmeri...” ser man at begge aviser omtalte AKP første gang i nyhetssaker, og de to avisene hadde begge første omtale av partiet på samme dag, mandag 19. februar 1973. Begge nyhetsartiklene handler om at AKP (m-l) var blitt stiftet som parti, og begge artiklene inneholder informasjon om at partiet hadde som målsetting å stille lister ved det kommende stortingsvalget. I VGs artikkel skrives i ingressen at ”Det duftet smårevolusjonært i Folkets hus...”,²¹¹ mens det i Aftenpostens ingress skrives at ”Marxist-leninister vedtok på en konferanse i Oslo i går å danne Arbeidernes Kommunistparti (ml)”.²¹²

I VG omtales Sigurd Allern først i artikkelen som ”selveste revolusjonens sønn”²¹³, mens Allern først omtales som ”formannen”²¹⁴ i Aftenposten. Artikkelen i Aftenposten gir ingen opplysninger om hvem som har skrevet teksten, mens for artikkelen i VG oppgis Kåre

---

²⁰⁷ Tvedt, 1989:s.139

²⁰⁸ Aftenposten, 19.02.1973:s.3

²⁰⁹ VG, 19.02.1973:s.2

²¹⁰ *ibid.*

²¹¹ *ibid.*

²¹² Aftenposten, 19.02.1973:s.3

²¹³ VG, 19.02.1973:s.2

²¹⁴ Aftenposten, 19.02.1973:s.3

Kleivan som journalist. For notisen i VG som opplyser om debatten omkring navnevalget til AKP (m-l) er det ikke oppgitt opplysninger om hvem som har skrevet teksten, men det opplyses om at notisens kilde er Rogalands Avis. Artikkelen i VG, skrevet av Kåre Kleivan, har et mer muntlig språk enn artikkelen i Aftenposten hvor det ikke gis informasjon om hvem som har skrevet den. Som nevnt over hvor VG omtaler Sigurd Allern som ”revolusjonens sønn”, er dette knyttet til andre assosiasjoner enn ”formannen” som Aftenposten bruker for å omtale Allern. Valget av ord, som VG her har gjort for å omtale Sigurd Allerns posisjon, kan ses i sammenheng med VG som en mer tabloid avis enn Aftenposten.

8.2 Innhold: Sjanger, 1973

AKP nevnes i til sammen 60 artikler i Aftenposten og VG i 1973, hvor 39 av disse artiklene er trykket i Aftenposten og 21 er trykket i VG. En prosentvis fordeling viser at Aftenposten står for 65 prosent av artiklene, mens VG står for 35 prosent. For Aftenpostens del er 1973 året i denne oppgavens utvalg hvor AKP nevnes i færrest artikler. For VGs del er 1973 året hvor AKP nevnes nest flest ganger i løpet av perioden, og nesten det samme antallet som i året etter hvor tilsvarende tall er 20.

Dersom man ser på de ulike sjangrene gjelder følgende fordeling for AKP i Aftenpostens totalt 39 artikler i 1973: 26 nyhetssaker, 3 redaksjonelle kommentarer, 3 debattinnlegg, 2 signerte leserbrev, 1 portrettintervju, 1 kunngjøring og 3 Gallup. Følgende fordeling gjelder for VGs 21 artikler samme år: 14 nyhetssaker, 2 redaksjonelle kommentarer, 2 debattinnlegg, 1 portrettintervju, 1 Gallup og 1 illustrasjon. Begge avisene har altså en klar overvekt av nyhetssaker som omtaler AKP. Omregnet til prosentvis fordeling har begge avisene 66,5 prosent nyhetssaker. Aftenposten har 7,7 prosent redaksjonelle kommentarer, mens VG har 9,5 prosent slike. Ser vi på antall debattinnlegg har Aftenposten 7,5 prosent mens VG har 9,5 prosent. Aftenpostens ene portrettintervju utgjør 2,5 prosent av de samlede artiklene, mens VGs ene portrettintervju utgjør 5 prosent. Aftenpostens ene kunngjøring utgjør 2,5 prosent av avisens artikler som omhandler AKP, mens VG ikke har noen slike. Aftenposten har også to signerte leserbrev som utgjør 5 prosent av artiklene, VG har ingen slike. Hva Gallup gjelder utgjør disse artiklene 7,5 prosent for Aftenposten og 4,5 prosent for VG. Hva illustrasjoner gjelder er VG eneste avis med én slik, som da utgjør 5 prosent av artiklene.

Tallene over viser at Aftenposten har flest artikler som omtaler AKP i 1973, med 65 prosent av de totalt 60 artiklene. Hovedvekten for artiklene i begge avisene ligger på nyhetssaker, hvor begge avisene har nøyaktig den samme prosentvise fordelingen, med 66,5 prosent slike. Tallene over viser også at Aftenposten hadde artikler fordelt på syv ulike sjangre mens VGs artikler var fordelt på seks slike. Til tross for at Aftenposten har en klart større andel artikler som omhandler AKP i 1973, med 15 prosentpoeng flere artikler, er fordelingen for sjanger tilnærmet lik. Det er ikke store prosentvise forskjeller i prosentvis fordeling for sjanger mellom de to avisene, og den største forskjellen gjelder prosentvis fordeling for gallup for de to avisene, VG har tre prosentpoeng flere slike enn Aftenposten. Til tross for denne prosentvise framstillingen har begge avisene to debattinnlegg, og det er viktig å poengtere at prosenttallene som legges fram ikke sier så veldig mye med tanke på at det totale antallet artikler som omtaler AKP i 1973 er så lavt som dette, 60 artikler totalt, med henholdsvis 21 og 39 artikler for VG og Aftenposten.

8.3 Innhold: Plassering 1973

Dette punktet vil gi en fremstilling av utvalgets artikler i forhold til hvor i de to avisene de er plassert. Ved å se på sidetall søker dette punktet å bidra til forståelse av hvordan innholdet fremstilles visuelt, til tross for at denne oppgaven ikke tar høyde for grafisk framstilling som for eksempel fonter, størrelser, bildebruk og lignende i de to avisene. Punktet medregnes på bakgrunn av Van Dijks (1988) teori om at sendeplan og plasseringer må medregnes i studiet av pressen for å si noe om innholdet.²¹⁵ Dette punktet skal belyse forskjellene mellom de to avisene i forhold til plassering, selv om det er gitt at ulike aviser har ulike måter å sette sammen innholdet på.

Antall sider i de to avisene i 1973 varierer fra dag til dag. For å si noe om plasseringen av artiklene som omhandler AKP i de to avisene er det derfor nødvendig å finne et gjennomsnittlig sideantall. Dette gjennomsnittet er i denne oppgaven gjort ved å se på sidetall i avisene i 1973 for hver av de syv ukedagene fordelt på annenhver måned dette året. For at det skal gå opp er både januar og februar tatt med, og deretter april, juni, august, oktober og desember. Gjennomsnittlig sidetall er deretter regnet etter antall sider første mandag i januar, første tirsdag i februar og så videre for de overnevnte månedene. Fordi det ikke er tilgjengelig noen oversikt over gjennomsnittlig sideantall i avisene for årene 1973 til 1975, og fordi

---

²¹⁵ Van Dijk, 1988:s.vii

omfanget av å regne gjennomsnittlig sidetall for hvert år ikke kan legitimeres ut i fra denne oppgavens problemstillinger, blir overnevnte måte som en stikkprøve å regne. Men gjennomsnittet gitt av å gjøre det på denne måten vil allikevel gi et omtrentlig bilde av hva som var et normalt antall sider i avisene for hvert enkelt år.

Mandag 1. januar 1973 ga verken Aftenposten eller VG ut avis, derfor starter utvalget tirsdag 2. januar. Aftenposten hadde enda ikke innført søndagsutgaver i perioden 1973-1975, og begynte ikke med dette før 2. desember 1990.²¹⁶ For Aftenposten gjelder følgende antall sider i 1973: Tirsdag 2. januar: 30 sider, onsdag 7. februar: 36 sider, torsdag 5. april: 18 sider, fredag 1. juni: 36 sider, lørdag 4. august: 30 sider, mandag 1. oktober: 40 sider og tirsdag 4. desember: 42 sider. Dette gir et gjennomsnittlig sideantall for Aftenposten i 1973 på 33 sider. Ved å gjøre samme utvalg for VG i 1973 får vi følgende antall sider: Tirsdag 2. januar: 36 sider, onsdag 7. februar: 40 sider, torsdag 5. april: 40 sider, fredag 1. juni: 40 sider, lørdag 4. august: 40 sider, mandag 1. oktober: 40 sider og tirsdag 4. desember: 40 sider. Dette gir et gjennomsnittlig sideantall for VG i 1973 på 39,5 sider.

Det at VG har et høyere gjennomsnittlig sideantall kan ses i sammenheng med at Aftenposten også utga en aftenutgave dette året. "Aften" var og er fortsatt Aftenpostens kveldsavis som utkommer på ettermiddagen, og som i all hovedsak er en lokalavis for Oslo-området. I utvalget er Aften også medregnet for Aftenpostens artikler som omhandler AKP i perioden. Allikevel er det få artikler fra Aften sammenlignet med morgenutgaven, som da altså er Aftenpostens hovedutgave. I utvalget for Aftenposten i 1973 er ingen av de 39 artiklene fra Aften, samtlige er fra morgenutgaven.

For å få et perspektiv på hvor artiklene som omhandler AKP er plassert i de to avisene deles avisen inn i tre kategorier, foran, midten og bak. For Aftenposten er sidetall 1 til 10 foran, 11 til 20 midten og 21 og høyere bak. For VG er sidetall 1 til 13 foran, 14 til 27 midten og 28 og høyere bak. Denne inndelingen gjøres også med tanke på at en viktighetsrangering i avisene, hvor nyheter kommer først og underholdning og lignende kommer bakerst. Slik som en nyhetsartikkel er bygget opp er også avisen strukturert, hvor man får det viktigste, i alle fall det prioriterte innhodet, på forsiden, og deretter en gradvis synkende viktighetskurve. Viktighet er et subjektivt begrep, hvor noe som er viktig for enkelte kan være mindre viktig for andre. Denne oppgaven baserer seg her på denne teorien om at først er viktigere enn sist,

---

²¹⁶ Internett: Aftenposten.no, 20.09.2011: <http://eavis.aftenposten.no/aftenposten/85888/1#>

og prøver ved å dele opp avisen i tre deler å si noe om av prioriteringene som er gjort når en artikkel er plassert i avisene.

Av Aftenpostens totalt 39 artikler som omhandler AKP i 1973, er 29 av disse plassert foran i avisen, altså fra side 1 til 10. 8 artikler er plassert midt i avisen, altså fra side 11 til 20. Dernest er 2 artikler plassert bak i avisen, fra side 21 og oppover. Av VGs totalt 21 artikler som omhandler AKP i 1973, er 18 av disse plassert foran i avisen, altså fra side 1 til 13. 1 artikkel er plassert midt i avisen, fra side 14 til 27. Dernest er 2 artikler plassert bak i avisen, altså fra side 28 og oppover. Prosentvis viser tallene over at for Aftenposten er 74,5 prosent av artiklene plassert foran i avisen, 20,5 prosent midt i avisen og 5 prosent bak i avisen. Prosentvis fordeling av VGs overnevnte tall viser at 85,5 prosent av artiklene er foran i avisen, 5 prosent midt i avisen og 9,5 prosent bak i avisen. Tallene viser at hovedvekten av begge avisers artikler som omhandler AKP i 1973 er plassert foran i avisene. VG har høyere andel artikler foran i avisen, med 11 prosentpoeng flere slike enn Aftenposten. Sammenligner man denne fordelingen med tallene gitt over for sjanger, hvor begge aviser hadde en klar overvekt av nyhetssaker, 66,5 prosent, ser man at dette samsvarer med den klare overvekten av saker foran i begge avisene. At VG får et høyere prosentvis antall artikler foran i avisen kan ha sammenheng med at denne avisen har høyere gjennomsnittlig totalt sideantall som følge av overslaget oppgaven gjort over, hvor side 1 til 14 regnes som foran, mens foran for Aftenposten regnes som side 1 til 10. At hovedvekten av artikler i begge avisene er plassert foran må her ses i sammenheng med at nyhetssaker regnes som viktige og derfor er plassert foran i avisen, framfor at saker som omhandler AKP er regnet som spesielt viktige. Det må også understrekes at antall artikler, 60 totalt, i utvalget for 1973, er det laveste antall artikler for årene 1973 til 1975. Se punkt 1.4, ”AKP i Aftenposten og VG 1973-75, en sammenligning”, under, for en sammenligning av plasseringen av artiklene i de to avisene for hele perioden behandlet i denne oppgaven.

8.4 Innhold: Diskurs 1973

Som redegjort for i kapittel 5 om holdning og diskurs, er holdning til partiet AKP (m-l) definert etter verdiene nøytral, positiv, negativ, nøytral til negativ og nøytral til positiv. Verdiene er basert på språket brukt i omtalen av AKP (m-l) i de utvalgte artiklene, altså selve tekstene, overskrifter, ingresser og brødtekst. Det er viktig å understreke at holdninger i artiklene som diskuteres i denne oppgaven ikke kan knyttes til annet enn fremstillingen av

AKP (m-l) i de to avisene i den gitte perioden. Dette vil si at holdningene som her er klassifisert ikke kan overføres til holdninger i avisene generelt, men heller danne et bilde av hvordan artikkeltekstene i utvalget fremstiller AKP (m-l), og vise til tendenser i utvalget.

For Aftenpostens 39 artikler som omhandler AKP i 1973 gjelder følgende fordeling for holdning til partiet: 29 nøytrale, 0 positive, 5 negative, 4 nøytrale til negative og 1 nøytral til positiv. Tilsvarende for VGs 21 artikler gjelder følgende fordeling: 18 nøytrale og 3 nøytrale til negative artikler. Tallene over viser at det er en klar overvekt av nøytrale saker i begge avisene. Aftenposten, med sine fem negative artikler, er den eneste av de to avisene med negative artikler. Aftenposten er også eneste avis som har en nøytral til positiv artikkel. Denne artikkelen er en nyhetssak.²¹⁷

Omregnet til prosent viser tallene at 74,5 prosent av Aftenpostens artikler og 85,5 prosent av VGs artikler er nøytrale i sin framstilling av AKP (m-l). Som nevnt i kapittel 6 om sjangre er 66,5 prosent av artiklene i utvalget for begge avisene nyhetssaker, og nyhetssaker har en tendens til oftere å være nøytrale i sine framstillinger enn hva for eksempel debattinnlegg og leserinnlegg har. Ser man på prosentvis fordeling av nøytrale artikler sammenlignet med prosentvis fordeling for sjangre ser man et samsvar mellom tallene 66,5 prosent nyhetssaker og henholdsvis 74,5 prosent og 85,5 prosent nøytrale artikler i Aftenposten og VG.

Aftenposten som er den eneste av de to avisene med artikler som er klassifisert som negative, har også 5,1 prosent leserinnlegg, mens VG ikke har noen slike i utvalget. Ser vi på de fem artiklene som for Aftenposten er klassifisert som negative, ser vi at disse fem er fordelt på følgende sjangre: 1 kommentar redaksjonelt, 2 debattinnlegg, 1 leserbrev og 1 portrettintervju. Det er altså ingen nyhetssaker i utvalget for 1973 som er klassifisert som negative i sin omtale av AKP (m-l). To av fem negativt klassifiserte artikler i Aftenposten er redaksjonelt produsert, de tre andre er skrevet av eksterne forfattere.

8.5 Innhold: Diskurs, negativ 1973

Da denne oppgaven tar for seg omtale av AKP (m-l) i Aftenposten og VG er det hensiktsmessig å se nærmere på de artiklene i 1973 hvor omtalen er klassifisert som negative. Aftenposten har altså fem artikler som er klassifisert som negative, mens VG ikke har noen som er direkte klassifisert slik. VG har derimot tre artikler som er klassifisert som nøytrale til

---

²¹⁷ Aftenposten 19.07.1973:s.3: "Steen: Respekten for Allern større enn SV"

negative. Av disse tre er to nyhetssaker og ett portrettintervju. I dette punktet vil utvalgets fem negativt klassifiserte artikler i Aftenposten og de tre nøytrale til negative artiklene i VG kortfattet gjennomgås, med fokus på språket i artiklene som gjør at de klassifiseres som negative i sin holdning til og fremstilling av AKP (m-l).

8.6 Negativ diskurs: Aftenposten 1973

For Aftenposten gjelder først fem negativt klassifiserte artikler i 1973. De to redaksjonelt produserte artiklene, den ene redaksjonelle kommentaren og portrettintervjuet, har henholdsvis følgende overskrifter: ”Et parti som dier ved demokratiets bryst – for å ta strupetak på det”²¹⁸ og ”Sigurd Evensmo: Politikeren vil alltid være der...”.²¹⁹ De tre andre negativt klassifiserte artiklene i Aftenposten, skrevet av eksterne forfattere, er to debattinnlegg og ett leserbrev med henholdsvis følgende overskrifter: ”Marxist-leninistene i Norge må tas alvorlig og følges overvåket”,²²⁰ ”Thorleif Arneberg: Jeg stoler ikke på Dem, stortingsmann Kielland!”²²¹ og ”Helge Krog: Skatte- og avgiftstrette borgere”.²²²

Den første overnevnte artikkelen, den redaksjonelle kommentaren, er skrevet under markøren ”Apropos”. Markøren er en logo hvor forbokstaven ”A” er skrevet i samme skrifttype som Aftenpostens logo. Artikkelen oppgir ingen spesifikk forfatter, så den kan derfor regnes som redaksjonell kommentar. Allerede i overskriften ”Et parti som dier ved demokratiets bryst – for å ta strupetak på det”, skjønner leseren at denne teksten skal handle om et parti som teksten behandler som negativt. Artikkelen er den andre som nevner AKP i utvalget for Aftenposten i 1973, og kan tolkes som en redaksjonell kommentar til det nye partiet som ble annonsert i avisen 19. februar, fire dager før denne kommentaren sto på trykk den 23. februar. Det er viktig å påpeke at selv om artikkelen er klassifisert som negativ, gis det ingen uttrykk for Aftenpostens ståsted i forhold til AKP (m-l). Artikkelen er en gjennomgang av ulike andre avisers reaksjoner stiftelsen av AKP (m-l), i en refererende form. Derfor kan artikkelen for Aftenpostens del ses som nøytral. Det er allikevel slik at den ikke nevner noen aviser eller tidsskrifter som omtaler stiftelsen av AKP (m-l) som noe positivt, og med utgangspunkt i Paul Gees verktøy for kritisk diskursanalyse, er det grunn til å spørre om hva som ikke blir skrevet

---

²¹⁸ Aftenposten, 23.02.1973:s.4

²¹⁹ Aftenposten, 21.07.1973:s.9

²²⁰ Aftenposten, 29.05.1973:s.4

²²¹ Aftenposten, 08.11.1973:s.2

²²² Aftenposten, 11.04.1973:s.2

i en tekst.²²³ Det fantes selvsagt aviser som var positive til stiftelsen av AKP (m-l) våren 1973, allikevel vises det i kommentaren ikke til noen slike. Ingressen i den redaksjonelle kommentaren, som sto på trykk i Aftenposten 23. februar 1973, starter slik:

”Ingen ønsker velkommen det nyeste tilskudd til vår partiflora, Arbeidernes Kommunistparti, marxist-leninistene, forkortet AKP (m-l). Ingen mener at SUFs lange bebudede avkom har noe godt å tilføye vårt politiske liv, eller at det vil ha noen livskraft.”²²⁴

Med ”ingen” refereres det i artikkelen til de avisenes syn på den nye partidannelsen forfatteren har valgt å her gi omtale. Avisene og instansene som det refereres til i artikkelen er henholdsvis Høyres pressebyrå, Stavanger Aftenblad, Dagen (uavhengig, Bergen), Glamdalen (Kongsvinger), Oppland Arbeiderblad (Gjøvik), Telemark Arbeiderblad (Skien), Friheten (NKP) og Orientering (SF). Alle disse refereres til i Aftenpostens artikkel som å ha et negativt syn på stiftelsen av AKP (m-l). Overskriften refererer til et sitat hentet fra Stavanger Aftenblad, som skriver om AKP (m-l) at partiet vil ”(...) ta strupetak både på demokratiet og friheten, inklusive friheten til å føre valgkamp.”²²⁵ Det at artikkelen utelukkende referer til negativ omtale knyttet til stiftelsen av AKP (m-l) gjør at den klassifiseres som negativ i denne oppgaven. Det er likevel understreket at Aftenposten ikke gir egne meninger knyttet til partistiftelsen til kjenne her, og at det altså er innholdet i teksten som bedømmes til negativt på som følge av den utelukkende negative omtalen partiet får her. Aftenposten påpeker også i artikkelens ingress at det i avisene de har valgt ut advares mot å undervurdere partiet, og det refereres her til Telemark Arbeiderblad hvor det er blitt skrevet at ”(...) man ikke skal undervurdere partiet, fordi vi her står overfor en militant organisasjon hvor det råder absolutt lydighet og en jernhard indoktrinering (...)”.²²⁶ Omtalen av AKP (m-l) er her preget av alvor knyttet til partiets stiftelse, selv om det spås en kort levetid.

Den andre av de to redaksjonelt produserte artiklene i Aftenposten i 1973 som klassifiseres som negativ i denne oppgaven er portrettintervjuet som sto på trykk 21. juli under overskriften ”Sigurd Evensmo: Politikeren vil alltid være der...”.²²⁷ Det opplyses at Knut Bjørnskau er forfatter, og hele side 9 er brukt til intervjuet, som i tillegg til teksten rommer et bilde av Sigurd Evensmo. Følgende sitat fra Bjørnskau i teksten er fremhevet og står plassert

---

²²³ Paul Gee 2011:s.12

²²⁴ Aftenposten 23.02.1973:s.4: “Et parti som dier ved demokratiets bryst – for å ta strupetak på det”

²²⁵ ibid.

²²⁶ ibid.

²²⁷ Aftenposten, 21.07.1973:s.9

over overskriften: ”Jeg har filmsensur langt opp i halsen”.²²⁸ Ved å lese overskriften og det uthevede sitatet får ikke leseren inntrykk av at denne artikkelen skal ha noe med AKP (m-l) å gjøre. Grunnen til at artikkelen er klassifisert som en artikkel som fremstiller partiet negativt er følgende sitat fra Bjørnskau omtrent midtveis i intervjuet:

”På den annen side synes jeg AKP-folket er naive inntil døden når de innbiller seg, i dagens Norge, med den militære makt de styrende har, at de skal vinne frem med voldelig kamp”.²²⁹

Dette er den eneste gangen det refereres til AKP (m-l) i intervjuet. Det framkommer av intervjuet at Evensmo er en tidligere sosialist som i sin ungdom ”dyrket sovjet” men fikk en ”hestekur med Moskva-prosessene i 1936”.²³⁰ Formuleringen ”naive inntil døden” er det som gjør at dette klassifiserer som ”negativ” omtale av AKP (m-l). Dette er selvsagt et sitat fra Bjørnskau som gjengis i portrettintervjuet i Aftenposten, og som da ikke kan tilskrives noe syn på AKP (m-l) fra forfatteren eller redaksjonens side. Allikevel er dette en forekomst av AKP (m-l) som i denne artikkelen er negativ i sin omtale av partiet. Framstillingen av partiet som her gis kan sies å latterliggjøre dets medlemmer, som beskrives som naive og uvitende.

De tre andre artiklene i Aftenposten i 1973 som er klassifisert som negative i sin omtale er som nevnt over skrevet av eksterne forfattere. Debattinnlegget som sto på trykk i Aftenposten 29. mai 1973 under overskriften ”Marxist-leninistene i Norge må tas alvorlig og følges overvåkent”²³¹ er skrevet av Jon Skard og Arne Slettebø. Det oppgis i artikkelen at stoffet som presenteres tidligere har vært utgitt av de samme forfatterne i bokform under tittelen ”Slik arbeider marxist-leninistene”, som en del av ”NA-debatt nr.2 1973, Elingaard Forlag”.²³² Følgende sitat er hentet fra ingressen i debattinnlegget:

”Marxist-leninistene i Norge er en ekstremist-bevegelse (...) som arbeider for å avskaffe vårt demokrati og innføre ”proletariatets diktatur”. I løpet av forholdsvis kort tid har nemlig marxist-leninistene erobret makten i en rekke tidligere tverrpolitiske organisasjoner (...) og i februar i år (sic.) kunne de lansere sitt nye revolusjonære parti: Arbeidernes Kommunistparti (marxist-leninistene).”²³³

---

²²⁸ *ibid.*

²²⁹ *ibid.*

²³⁰ *ibid.*

²³¹ Aftenposten 29.05.1973:s.4: ”Marxist-leninistene i Norge må tas alvorlig og følges overvåkent”

²³² *ibid.*

²³³ *ibid.*

I artikkelen vises det til at stoffet som presenteres er basert på innholdet i boken nevnt over, utgitt på Elingaard Forlag. Elingaard var konservative og representerte organisasjonen Libertas på høyresiden fram til 1975, og hadde med andre ord lite til overs for bevegelser på ytre venstre fløy. Artikkelforfatterne advarer mot det de mener er en tendens til å ikke ta marxist-leninistene på alvor, blant annet på grunn av ”bevegelsens målbevisste, nitide og ”inspirerte” måte å arbeide på”.²³⁴ Det gjøres i artikkelen et poeng ut av at AKP (m-l) er en del av norsk politikk som ”unndrar seg vanlig innsikt” og at partiet bedriver ”omfattende infiltrasjonsvirksomhet på arbeidsplasser, i skolen, Forsvaret og andre områder av samfunnslivet”.²³⁵ Denne artikkelen er utelukkende negativ i sin fremstilling av AKP (m-l). Retorikken er saklig og relativt nøytral, det brukes lite ladete ord, noe som kan ses i sammenheng med at artikkelen er skrevet med utgangspunkt i den overnevnte boken ”Slik arbeider marxist-leninistene”. I artikkelen gis det en kortfattet bakgrunn for dannelsen av AKP (m-l), fra SUF i 1963 til SUF (m-l) via MLG (Marxist-leninistiske arbeids- og studiegrupper) og MLG (Marxist-leninistisk Front) til AKP (m-l) og ungdomsgruppen Rød Ungdom. Innholdet i artikkelen fremgår i en kontekst gitt av at artikkelforfatterne er fagpersoner som med historisk belegg og begrunnede argumenter går imot AKP (m-l). Forfatterne får slik en viss autoritet på feltet som teksten tar for seg. Språkbruken i artikkelen er som nevnt over relativt nøytral og saklig, og med formuleringer som ”Ifølge marxist-leninistenes særegne sprogbruk”,²³⁶ unnlater forfatterne å formulere seg på måter som i andre eksternt forfattede artikler, for eksempel de to leserbrevene skrevet av Helge Krog og Thorleif Arneberg som gjennomgås under, i høyere grad er preget av personlige følelser og meninger. Skard og Slettebø gir i sitt debattinnlegg en saklig argumentasjon for at AKP (m-l) må tas på alvor. At de to, som sterke motstandere av AKP (m-l) og som representanter for høyresiden, på en saklig måte tar partiet på alvor kan tyde på at høyresiden ikke avfeide nydannelsen. Ei heller blir det latterliggjort eller avskrevet som ubetydelig, det blir tvert i mot advart mot partiet.

Det andre av de tre negativt klassifiserte artiklene skrevet av eksterne forfattere er Helge Krogs leserbrev som sto på trykk i Aftenposten 11. april 1973 under overskriften ”Skatte- og avgiftstrette borgere”.²³⁷ Leserbrevet omhandler ikke AKP (m-l) direkte, men handler om et

---

²³⁴ *ibid.*

²³⁵ *ibid.*

²³⁶ *ibid.*

²³⁷ Aftenposten, 11.04.1973:s.2: “Helge Krog: Skatte - og avgiftstrette borgere”

møte i Anders Langes Parti på Saga kino i Oslo 8. april 1973. Krog skriver at han var tilstede på møtet, og beskriver i artikkelen hvor ”usmakelig” han synes Anders Langes tale på dette møtet var. Grunnen til at artikkelen er klassifisert som negativ i sin omtale av AKP (m-l) er at Krog i teksten skriver følgende:

”Sigurd Allerns blod-røde fane kunne med fordel omkranset talerstolen i Saga kino, det kommunistiske AKP (m-l) står like langt til venstre for sentrum som Anders Lange står til høyre.”²³⁸

Det kan tolkes som at artikkelforfatteren bruker Sigurd Allern og AKP (m-l) som eksempel på et annet politisk parti han har lite til overs for. Ut i fra teksten kan man anta at Krog selv befinner seg i sentrum i norsk politikk. Ellers omtaler ikke artikkelen AKP (m-l) ytterligere. Leserbrevet kan ses som et eksempel på språkbruk i den gitte sjangeren som i sterkere grad enn for eksempel debattinnlegg baserer seg på egne følelser og erfaringer. Teksten er basert på forfatterens egne erfaringer fra en gitt hendelse, og følelsene og meningene som oppgis er gitt av forfatterens egen fremstilling av hendelsen. At han bruker AKP (m-l) som et parti å sammenligne Anders Langes parti med, knyttet til hans negative syn på dette partiet, gjør at artikkelen klassifiseres som negativ i fremstillingen av AKP (m-l). At artikkelforfatteren uttrykker avsky overfor Anders Langes parti og samtidig bruker AKP (m-l) som eksempel på noe like avskyelig framstiller også det sistnevnte som dette.

Det tredje av de tre negativt klassifiserte artiklene skrevet av eksterne forfattere er Thorleif Arnebergs debattinnlegg som sto på trykk i Aftenposten 8. november 1973 under overskriften ”Jeg stoler ikke på Dem, stortingsmann Kielland!”.²³⁹ Arneberg tar i debattinnlegget til orde for at den kalde krigen fortsatt er en reell trussel, og at SF og Thorleif Arneberg ved å arbeide sammen med NKP som i følge Arneberg erkjenner sin samhörighet med ”Vestens potensielt viktigste fiende i dag, Sovjet”.²⁴⁰ Debattinnlegget advarer mot kommunismen, og at en krig ikke er utenkelig, ei heller ikke i Norge. Innholdet i artikkelen handler mer om kommunisme som en trussel for Norge enn det handler om AKP (m-l). Grunnen til at artikkelen klassifiseres som negativ i sin omtale av AKP (m-l) er følgende setning, som er den eneste sådan hvor forfatteren refererer til partiet:

---

²³⁸ *ibid.*

²³⁹ Aftenposten 08.11.1973:s.2: “Thorleif Arneberg: Jeg stoler ikke på Dem stortingsmann Kielland!”

²⁴⁰ *ibid.*

”(...) hvem vet hvor lenge det går før det bli en virkelig krig? Deres våpenbrødre på ytterste venstre fløy – SUF, Rød Ungdom, AKP (m-l) – og hva de nu kaller seg – har allerede varslet en væpnet revolusjon.”²⁴¹

Sitatet er hentet fra artikkelens siste avsnitt, hvor det brukes som en del av en avslutning med forfatterens spørsmål til Arne Kielland fra SF om hvordan han stiller seg til nettopp dette, i og med at hans parti allerede samarbeider med NKP. AKP (m-l) brukes her som eksempel på voldelige kommunister sammen med SUF og Rød Ungdom. Det kan se ut som om forfatteren bruker AKP (m-l) som representanter for hele den politiske venstresiden. I tillegg kan det tolkes som om forfatteren har liten respekt for de overnevnte gruppene i og med at han legger til ”og hva de nu kaller seg” etter å ha nevnt de tre. Allikevel kan det tolkes som om forfatteren ser alvorlig på kommunisme som en trussel for Norges sikkerhet, og at han slik allikevel oppfordrer til å ta disse på alvor.

8.7 Nøytral til negativ diskurs: VG 1973

Der Aftenposten har fem artikler i 1973 som er klassifisert som negative har VG ingen slike. VG har derimot tre artikler som er klassifisert som nøytrale til negative. Disse vil behandles her. Ser man på fordeling på sjanger for de tre artiklene er det her snakk om to nyhetsartikler og ett portrettintervju. De to nyhetsartiklene har følgende overskrifter: ”Bygningsarbeidere i Moss over til nytt parti: Allerns første kupp!”²⁴² ”AKP (m-l) beskyldes for høyre-avvik”²⁴³ Portrettintervjuet har overskriften ”Dag Solstad: Vi lever i et borgerlig diktatur...”²⁴⁴

I den første nyhetssaken, som sto på trykk i VG 20. mars 1973, er det ikke oppgitt noen forfatter, men det opplyses om at teksten geografisk er knyttet til Moss. Saken tar for seg hvordan AKP (m-l) fikk flertall for å melde Moss Bygningsarbeiderforening ut av Arbeiderpartiet og slik overføre 400 medlemmer til AKP (m-l). I nyhetssaken omtales hendelsen som et kupp, og følgende oppgis om hendelsen: ”AKP-sympatisørene fikk med seg SF- og NKP-folk under årsmøtet i foreningen. Med knepent flertall – 23 mot 20 – fikk de gjennom sitt forslag”²⁴⁵ Det kommer med andre ord fram at AKP (m-l) oppnådde flertall ved avstemming ved årsmøtet i Moss Bygningsarbeiderforening. Grunnen til at artikkelen er klassifisert som nøytral til negativ er hvordan ordet ”kupp” brukes, både i overskriften og

---

²⁴¹ *ibid.*

²⁴² VG 20.03.1973:s.9

²⁴³ VG 26.10.1973:s.6

²⁴⁴ VG 10.11.1973:s.29

²⁴⁵ *ibid.*

ingressen. Ettersom det gjøres klart i artikkelen at det ved avstemming ble bestemt at foreningen skulle utmeldes av Arbeiderpartiet og inn i AKP (m-l) er det liten grunn til at nettopp dette begrepet skal brukes. Allikevel kan dette ses i sammenheng med VG som en avis som benytter en mer tabloid form enn Aftenposten, og som smører tykt på i overskriftene sine for å selge stoffet. Da dette er en nyhetsartikkel er det som forventet ikke gitt noen ytterligere beskrivelse av AKP (m-l) i verken positiv eller negativ favør. Det snakkes om AKP-sympatisører som fikk med seg andre for slik å få gjennom sitt forslag. AKP (m-l) blir her verken tatt på alvor eller latterliggjort, men heller omtalt som noe useriøst.

I den andre nyhetsartikkelen som er klassifisert som nøytral til negativ vises det til en artikkel i Friheten hvor Rolf Nettum, som i følge VGs artikkel er kommunist, hevder at AKP (m-l) i sin politikk representerer et avvik mot høyre i forhold til NKP. Nettum skriver også at AKP (m-l)s politikk på mange punkter er ”uforenelig med den marxistisk-leninistiske lære”.²⁴⁶ Artikkelen refererer til Nettums analyse av AKP (m-l)s partiprogram, og Nettum parafraseres på at ”det ultrarevolusjonære frasemakeriet”²⁴⁷ i partiprogrammet brukes for å dekke over de faktiske vanskelighetene ved å drive en revolusjonær kamp. Artikkelen er klassifisert som nøytral til negativ fordi den gir et ensidig bilde av forfatterens, som selv er kommunist, tolkning av partiprogrammet. Grunnen til at artikkelen ikke klassifiseres som negativ, er at den er nøytral i form av at den utfyllende oppgir hvem som mener at AKP (m-l)s politikk avviker til høyre for NKPs politikk. Framstillingen av AKP (m-l) her tar partiet på alvor samtidig som det latterliggjør det. Alvoret ligger i hvordan det vises til forskjeller mellom NKP og AKP (m-l), og et skille mellom bevegelsene på venstresiden. Et slikt skille kan betraktes som ønskelig for AKP (m-l), dersom man går ut i fra at angrep fra fienden er positivt og med på å trekke sterkere skillelinjer mellom en selv og disse. Latterliggjøringen ligger i hvordan AKP (m-l)s partiprogram omtales som ultrarevolusjonært frasemakeri.

Den tredje og siste artikkelen i VG som her er klassifisert som nøytral til negativ er et portrettintervju med forfatteren Dag Solstad som sto på trykk 10. november 1973. Dag Solstad ble i utgangspunktet intervjuet i forbindelse med en intervjuserie som het ”Hvem påvirker deg mest?”, noe det opplyses om øverst på siden. Det opplyses ikke om hvem som har skrevet intervjuet. Solstad har vedlagt et eget forbehold om intervjuet, som er trykket nederst på samme side som intervjuet, hvor han kritiserer stoffet presenteres på. Dette

---

²⁴⁶ VG 26.10.1973:s.6

²⁴⁷ *ibid.*

forbeholdet gis i form av et brev som starter slik: ”Jeg synes intervjuet henger i løse lufta. Det jeg skulle intervjues om var hvordan jeg så på min egen rolle som opinionsdanner, det kommer jo ikke intervjuet inn på i det hele tatt”.²⁴⁸ Mot slutten av brevet som er trykket spør Solstad også om det ”(...) ikke hadde vært mer naturlig at et medlem av AKP (m-l)s sentralkomité uttalte seg om dette (...)”.²⁴⁹ Selve intervjuet med Solstad er satt opp som en samtale, en diskusjon, mellom intervjueren og Solstad selv i form av spørsmål, svar og noen få skildringer av Solstads væremåte. Selve intervjuet gir ingen grunn til å klassifisere det som negativt i sin fremstilling av AKP (m-l). Grunnen til at intervjuet klassifiseres som nøytralt til negativt er hvordan intervjueren, som ikke selv er oppgitt ved navn, trekker slutningen om at Solstads meninger er det samme som AKP (m-l)s meninger. Eksempelvis er ett av intervjuerens oppfølgingsspørsmål, til Solstads uttalelse om at etter en eventuell revolusjon vil dens motstandere bli stilt for folkedomstol, formulert slik: ”Dette har dere (i AKP (m-l)) ikke fortalt på trykk noen steder?”.²⁵⁰ I intervjuet kan man tolke Solstads svar som at han lar seg irritere, om ikke provosere, av journalistens spørsmål. Sterkere grunn til å tolke det som om Solstad ble irritert av journalistens måte å gjøre intervjuet på er det overnevnte brevet som er gitt som vedlegg, hvor det i ingressen opplyses om at ”Solstad tar avstand fra nærværende intervju med han”. Som nevnt over spør han i brevet også om hvorfor ikke intervjueren har snakket med en representant for AKP (m-l) fremfor han selv. Det er forståelig at journalisten har koblet Solstad med AKP (m-l), da de to også var forbundet. Journalisten overfører Solstads meninger til AKP (m-l)s sådanne, og det kan i teksten tolkes som om journalisten forsøker å få Solstad til å snakke representativt for AKP (m-l)s syn på revolusjon og de rettslige spørsmålene som måtte komme etter en tenkt revolusjon i Norge. Framstillingen bærer preg av at journalisten søker å komme fram til skandalestoff i forbindelse AKP (m-l), selv om han intervjuer forfatter Dag Solstad om det å være en opinionsdanner. Det kan også spores tegn til latterliggjøring av AKP (m-l)s politikk, da journalisten fokuserer sterkt på hva som skulle skjedd etter en tenkt revolusjon, noe som høres ut som en uoppnåelig målsetting.

---

²⁴⁸ VG 19.11.1973:s29

²⁴⁹ *ibid.*

²⁵⁰ *ibid.*

9 AKP i Aftenposten og VG, 1974

Dette kapittelet med sine underpunkter vil sammenligne forekomsten av artikler med ordet ”AKP” i Aftenposten og VG i 1973, og slik se på tendenser for utvalget. Artiklene forekommer for dette året fra de første artiklene, 19. januar 1974 for Aftenposten og 8. februar 1974 for VG, til den siste artikkelen, som sto på trykk i VG 20. desember 1974. I utvalget for 1974 er det totalt 87 artikler, samt fire feilsøk som ikke teller med i utvalget da disse artiklene ikke nevner AKP. Utvalget er fordelt på 20 artikler i VG og 67 artikler i Aftenposten. Ser man på tallene etter en prosentvis fordeling ser man at VGs artikler står for 23 prosent av utvalget, mens Aftenposten står for 77 prosent av dette. Det er med andre ord en tydelig overvekt av artikler fra Aftenposten i utvalget for 1974. VG har med sine 20 artikler i 1974 én artikkel mindre i utvalget enn i 1973, mens Aftenposten har 28 artikler mer enn avisen hadde for 1973 hvor 39 artikler er tatt med i utvalget. For VG er 1974 året med lavest antall artikler i utvalget.

9.1 Innhold: Sjanger, 1974

Ser man på utvalgets fordeling på sjanger gjelder følgende fordeling for AKP i Aftenpostens totalt 67 artikler i 1974: 37 nyhetssaker, 4 redaksjonelle kommentarer, 9 debattinnlegg, 11 signerte leserbrev, 1 portrettintervju, 3 Gallup og 2 reportasjer/feature. For VGs 20 artikler gjelder følgende fordeling for 1974: 12 nyhetssaker, 1 redaksjonell kommentar, 2 debattinnlegg og 5 Gallup. Som i 1973 har begge aviser en klar overvekt av nyhetssaker i utvalget av artikler som omtaler AKP. Omregnet til en prosentvis fordeling er 55 prosent av Aftenpostens artikler nyhetssaker, mens 60 prosent av VGs artikler er slike. Aftenposten har 6 prosent redaksjonelle kommentarer, mens VG har 5 prosent slike. Av debattinnlegg har Aftenposten 13,5 prosent slike, mens VG har 10 prosent slike. Aftenpostens 11 signerte leserbrev utgjør 16,5 prosent av artiklene, mens VG ikke har noen slike. Ser man på fordelingen for portrettintervjuer har Aftenposten 1,5 prosent slike, mens VG ikke har noen portrettintervjuer. Aftenposten har 4,5 prosent Gallup, mens VG har 20 prosent slike artikler. Aftenposten er den eneste av de to avisene med artikler i utvalget som tilhører sjangeren reportasje/feature, hvor de to artiklene utgjør 3 prosent av utvalget.

Tallene viser som nevnt over at Aftenposten hadde en betydelig overvekt av artikler som omtalte AKP i 1974 med 77 prosent av de samlede artiklene mot VGs 23 prosent.

Aftenposten har for utvalget i 1974, som i 1973, en overvekt av nyhetsartikler, med 37 slike. Dette gir en prosentvis fordeling med 55 prosent nyhetsartikler i utvalget. VG har, med sine 12 nyhetssaker, 60 prosent slike for utvalget i 1974. Dermed har også VG, som i 1973, en overvekt av slike. Aftenposten har med sine fire redaksjonelle kommentarer 5 prosent slike, mens VG med sin ene redaksjonelle kommentar har 5 prosent slike. De 9 debattinnleggene i Aftenposten utgjør 13,5 prosent av artiklene i utvalget for denne avisen i 1974, mens de to debattinnleggene i VG utgjør 10 prosent av utvalget for samme år. Aftenpostens 11 signerte leserbrev utgjør 16,5 prosent av utvalget, mens VG ikke har noen slike. Der Aftenposten har 1 portrettintervju, og da altså 1,5 prosent slike, har VG ingen artikler i denne sjangeren. Aftenposten har 3 Gallup, mens VG har 5 slike. Dette gir en prosentvis fordeling på henholdsvis 4,5 prosent for Aftenposten og 25 prosent for VG. Aftenposten er eneste avis med artikler i utvalget som faller inn under sjangeren reportasje/feature, med 2 slike og en prosentvis fordeling på 3 prosent slike.

Av fordelingen over ser vi at Aftenposten og VG i utvalget for 1974 har opp mot lik fordeling for nyhetssaker, med henholdsvis 55 og 60 prosent. De to avisene har lik prosentvis fordeling for redaksjonelle kommentarer, begge med 5 prosent slike. Aftenposten og VG har også en opp mot lik fordeling for debattinnlegg, med henholdsvis 13,5 prosent og 10 prosent. Den nest største prosentvise ulikheten ser man ved de 11 signerte leserbrevene i Aftenposten, altså 16,5 prosent av utvalgets artikler for denne avisen, sammenlignet med VG som ikke hadde noen slike. Aftenpostens ene portrettintervju skiller seg også fra VG ved at sistnevnte ikke har noen slike i utvalget. Når det kommer til Gallup har VG 5 slike og dermed hele 25 prosent av artiklene i utvalget, mot Aftenpostens 3 Gallup som utgjør 4,5 prosent. Dette er den største prosentvise ulikheten i fordelingen for de to avisene, med en forskjell på 20,5 prosentpoeng. Det er her, som nevnt i kapittel 6 om sjanger, viktig å påpeke at det er snakk om et lavt antall artikler også i 1974, med totalt 87 stykker. Den største forskjellen er at der hvor AKP omtales i totalt 60 artikler sammenlagt for begge avisene i 1973, øker det i 1974 med 27 artikler til totalt 87. Økningen skjer utelukkende i Aftenposten, hvor avisen har 67 artikler hvor AKP omtales i 1974 mot året før da avisen hadde 39 slike artikler. Sammenligner man årene 1973 og 1974 for Aftenpostens del av utvalget, ser man en prosentvis økning på 63 prosent av artikler som omtalte AKP. For VGs del, med 21 artikler i 1973 sammenlignet med avisens 20 artikler i 1974, ser vi derimot en nedgang på én artikkel, altså en nedgang på 2,5 prosent.

9.2 Innhold: Plassering, Aftenposten og VG, 1974

På samme måte som i punkt 1.2.3, ”Innhold: Plassering 1973”, vil plasseringen av artiklene i utvalget for Aftenposten og VG i 1974 her bli redegjort for. Som redegjort for i punkt 1.2.3 er det nødvendig å finne et gjennomsnittlig sidetall for avisene for slik å kunne si noe om tendensene for hvor de ulike artiklene er plassert.

Av hensyn til denne oppgavens omfang baserer gjennomsnittlig sideantall for Aftenposten og VG i 1974 seg på de beregninger gjort ved overslag i punkt 1.2.3. Dette betyr at det her regnes med et gjennomsnittlig sideantall for Aftenposten på 33 sider, mens VGs gjennomsnittlige sideantall beregnes til 39,5 sider. Det er altså muligheter for at de to avisene har et høyere eller lavere gjennomsnittlig sideantall i 1974 enn de hadde i 1973. Allikevel begrunnes dette valget med at det er liten grunn til å regne med store endringer i sideantall mellom disse to årene. I tillegg er dette punktet om plassering mer å regne som hensiktsmessig for å utvide forståelsen av fremstillingen av AKP (m-l) i Aftenposten og VG i den gjeldende perioden, og en eventuell justering i sideantall opp eller ned vil ha liten betydning for problemstillingene som her behandles. Som nevnt over er gjennomsnittet regnet som et overslag for å gi et bilde av hva som var et normalt sideantall i de to ulike avisene de aktuelle årene.

Som nevnt over utga Aftenposten både morgenutgaven og en kveldsutgave, kalt Aften, de aktuelle årene. Dette kan ses betraktes som en grunn til at VG, med kun én utgave daglig, hadde et høyere gjennomsnittlig sideantall enn Aftenposten. ”Aften” hadde færre sider enn Aftenpostens morgenutgave, hvor 14 sider er et omtrentlig anslag av sideantallet i denne oppgavens tidsrom. I tillegg er det som sagt få artikler i utvalget som er hentet fra Aften. I 1974, som året før, er ingen av artiklene som omhandler AKP hentet fra Aften.

Når det gjelder plassering i avisene baserer denne oppgaven seg, som nevnt over, på teori om at først er viktigere enn sist, og ved å dele avisen opp i tre deler prøves det her å si noe om prioriteringene som er gjort for artiklenes plasseringer.

Av Aftenpostens totalt 67 artikler som omhandler AKP i 1974, er 50 av disse plassert foran i avisen, altså fra side 1 til 10. De artiklene som går over flere sider, er regnet til gjennomsnittlig sideantall. Dette vil si at en artikkel som er skrevet både på side 1 og side

20,²⁵¹ regnes som plassert foran i avisen. 10 artikler er plassert midt i avisen, altså fra side 11 til 20. Til sist er 7 artikler plassert bak i avisen, fra side 21 og oppover. Av VGs totalt 20 artikler som omhandler AKP i 1974, er 17 av disse plassert foran i avisen, altså fra side 1 til 13. 3 artikler er plassert midt i avisen, fra side 14 til 27. Ingen artikler er plassert i henhold til det som her regnes som bak i avisen, altså fra side 28 og oppover.

Prosentvis viser tallene over at for Aftenposten er 74,5 prosent av artiklene plassert foran i avisen. Dette er nøyaktig samme prosentvise fordeling for plassering foran i avisen som året før. Dernest er 15 prosent av artiklene i Aftenposten er plassert midt i avisen, mens 10,5 prosent av artiklene er plassert bak i avisen. En prosentvis fordeling av overnevnte tall for VG viser at 85 prosent av artiklene er plassert foran i avisen. Dette er nesten den samme fordelingen som året før, hvor 85,5 prosent av artiklene er plassert foran i avisen. 15 prosent av artiklene i VG er plassert i avisens midtre del mens ingen artikler er plassert bak.

Tallene over viser at hovedvekten av begge avisers artikler som omhandler AKP i 1974 er plassert foran i avisene, på samme måte som året før. VG har høyest andel artikler plassert foran i avisen, med 10,5 prosentpoeng flere slike enn Aftenposten. Aftenposten har som vist over 55 prosent nyhetssaker i utvalget, mens VG har 60 prosent slike. Setter vi andelen artikler som er plassert foran i avisene, 74,5 prosent for Aftenposten og 85 prosent for VG, ser vi at et samsvar mellom nyhetssaker og plassering foran i avisene. Som nevnt over kan det at VG får et høyere prosentvis antall artikler foran i avisen ses i sammenheng med hvordan denne oppgaven beregner et gjennomsnittlig sideantall i de to avisene. Ettersom oppgaven opererer med en tredeling, foran, midten og bak, og VGs sidetall for kategorien foran regnes fra side 1 til 14, kan dette være med å forklare hvordan avisen får flere artikler som regnes plassert foran. Hos Aftenposten regnes altså, grunnet lavere beregnet gjennomsnittlig sideantall, foran som artikler på trykk fra side 1 til 10. Som nevnt over og i kapittel 6 om sjanger, er det viktig å poengtere at nyhetssaker regnes som viktige i avisen og derfor er plassert foran i avisen, framfor å gå ut i fra at saker som omhandler AKP er regnet som spesielt viktige.

---

²⁵¹ Aftenposten 19.12.1974:s.1 og 20: "Demonstranter over grensen".

9.3 Innhold: Diskurs 1974

Som redegjort for i kapittel 5 om holdning, er holdning til partiet AKP (m-l) definert etter verdiene nøytral, positiv, negativ, nøytral til negativ, nøytral til negativ og positiv til nøytral. Verdiene er altså basert på språket brukt i omtalen av AKP (m-l) i de utvalgte artiklene, altså selve tekstene, overskrifter, ingresser og brødtekst, som sammen danner diskursen for partiet i hver enkelt artikkel. Som nevnt over er det viktig å understreke at holdninger i artiklene som diskuteres i denne oppgaven ikke kan knyttes til annet enn fremstillingen av AKP (m-l) i de to avisene i den gitte perioden. Altså kan ikke holdningene som her er klassifisert overføres til holdninger i avisene generelt, men heller være med på å danne et bilde av hvordan artikkeltekstene i utvalget fremstiller AKP (m-l), og vise til tendenser i utvalget.

For Aftenpostens 67 artikler som omhandler AKP i 1974 gjelder følgende fordeling for holdning til partiet: 40 nøytrale, 11 negative, 12 nøytrale til negative og 4 nøytrale til positive artikler. Tilsvarende for VGs 20 artikler gjelder følgende fordeling: 15 nøytrale, 1 negativ og 4 nøytrale til negative artikler. Tallene for 1974 viser at det her, som i 1973, er en klar overvekt av nøytrale saker i begge avisene. Der Aftenposten i 1973 er eneste avis med artikler klassifisert som negative, med 5 slike, har i 1974 begge aviser slike. Aftenposten har langt flere negativt klassifiserte artikler, 11 stykker, mens VG kun har én slik i 1974. Aftenposten er i 1974, som i 1973, eneste avis med artikler klassifisert som nøytrale til positive.

Ser man på den prosentvise fordelingen for tallene over ser man at 59,5 prosent av artiklene i Aftenposten og 75 prosent av artiklene i VG er klassifisert som nøytrale i sin framstilling av AKP (m-l). Sammenlignet med året før har Aftenposten 15 prosentpoeng færre nøytralt klassifiserte artikler i 1974. Det samme gjelder for VG, som også har gått ned i antall nøytralt klassifiserte artikler, med 11,5 prosentpoeng. Ser man på prosentvis fordeling av nøytrale artikler sammenlignet med prosentvis fordeling for sjanger, ser man et samsvar mellom de artiklene som er klassifisert som nyhet, med 55 prosent for Aftenposten og 60 prosent for VG, og de henholdsvis 59,5 prosent og 75 prosent av artiklene som er klassifisert som nøytrale. Se for øvrig kapittel 6 for mer om hvordan nyhetssaker har en tendens til oftere å være nøytrale i sin form enn hva for eksempel debattinnlegg og leserinnlegg har.

For 1974 har begge aviser artikler i utvalget som er klassifisert som negative, Aftenposten med 16,5 prosent slike og VG med 5 prosent slike. Dersom vi ser på de 11 artiklene som for Aftenposten er klassifisert som negative, ser vi at disse er fordelt på følgende sjangre: 3 nyhet,

1 redaksjonell kommentar, 2 debattinnlegg og 5 leserbrev. VGs ene negativt klassifiserte artikkel i 1974 er et debattinnlegg. I motsetning til året før er det i 1974 også nyhetssaker med i utvalget som er klassifisert som negative i sin omtale av AKP (m-l). At begge aviser har negativt klassifiserte artikler i utvalget gjelder også kun 1974, ikke 1973, da kun Aftenposten hadde slike. For Aftenposten er 4 av 11 artikler, nyhetssaker og redaksjonelle kommentarer, som er negativt klassifiserte redaksjonelt produsert. 7 av 11 artikler, debattinnlegg og leserbrev, er for Aftenposten skrevet av eksterne forfattere. For VGs del er den ene negativt klassifiserte artikkelen skrevet av en ekstern forfatter i form av et debattinnlegg.

Aftenposten har i 1974 også 4 artikler som er klassifisert som nøytrale til positive. Året før hadde Aftenposten én slikt klassifisert artikkel, og dette var en nyhetssak. De fire nøytralt til positivt klassifiserte artiklene i Aftenposten i 1974 er alle klassifiserte som av ulike sjanger: én nyhetssak, ett debattinnlegg, ett leserbrev og én reportasje/feature. To av fire nøytrale til positivt klassifiserte artikler, nyhetssaken og reportasjen/feature, er altså redaksjonelt produsert, mens de to andre, debattinnlegget og leserbrevet, er skrevet av eksterne forfattere.

9.4 Innhold: Diskurs, negativ 1974

De 11 negativt klassifiserte artiklene i Aftenposten og VGs ene slike vil bli diskutert i punktene under. Fordi VG kun har én artikkel som er klassifisert som negativ vil også avisens fire artikler som er behandlet som å omtale AKP (m-l) innenfor en nøytrale til negativ diskurs tas med her. For Aftenposten gjelder det her elleve negativt klassifiserte artikler. De elleve artiklene er som nevnt over fordelt på tre nyhetssaker, én redaksjonell kommentar, to debattinnlegg og fem leserbrev. De tre nyhetsartiklene har følgende overskrifter: ”Sterk reaksjon mot infiltrasjon”,²⁵² ”Foreldrene må nu bruke sin rett overfor lærerne”²⁵³ og ”Trygve de Lange – venstresiden reaksjonær!”²⁵⁴ De tre er alle nyhetssaker og er alle plassert i etter det som i denne oppgaven regnes som foran i avisen, for Aftenposten fra side én til og med ti. Den redaksjonelle kommentaren har tittelen ”Infiltrasjon”.²⁵⁵ De to debattinnleggene er har titlene ”Heger og Lorentzen – AKPs autoritetsbegrep”²⁵⁶ og ”Advokat Toralf Sætre –

---

²⁵² Aftenposten 04.02.1974:s.3

²⁵³ Aftenposten 07.03.1974:s.4

²⁵⁴ Aftenposten 28.05.1974:s.3

²⁵⁵ Aftenposten 04.02.1974:s.4

²⁵⁶ Aftenposten 27.06.1974:s.14

Marxistisk kameraderi”.²⁵⁷ De fem leserbrevene har følgende titler: ”Ola Plassen: Nei men Bratteli da!”,²⁵⁸ ”Arne Slettebø – beskyttelse av rettssamfunnet”,²⁵⁹ ”Jan Ole Grevstad – en tankevekker”,²⁶⁰ ”Erling R. Backe – Rød front og streikeretten”²⁶¹ og ”Johan Rise – har demokratiet respekt for seg selv?”.²⁶²

9.5 Nyhetsartikler, negativ diskurs: Aftenposten 1974

I den første nyhetsartikkelen, med tittelen ”Sterk reaksjon mot infiltrasjon”, er forfatter ikke oppgitt. Dermed er dette en altså en redaksjonelt produsert artikkel, men den tar utgangspunkt i daværende forsvarsminister Alv Jacob Fostervolds uttalelser på et radioprogram lørdagen i forveien. Artikkelen refererer til Fostervolds kommentarer til at medlemmer av AKP (m-l) skal ha gått ”inn for infiltrasjon i tillitsmannsutvalgene” forsøkt å ”skape splittelse mellom høyere og lavere befal” samt ”undergraving av respekten for offiserkorpset, krav om nye velferdsytelser og spontane protestaksjoner”.²⁶³ Artikkelens ingress åpner med et sitat fra Fostervolds kommentar til det overnevnte: ”De som tror at grunnlaget for vår sikkerhets- og utenrikspolitikk kan endres ved illojalitet og illegale aksjoner, gjør seg skyldig i en meget alvorlig feilvurdering”.²⁶⁴ At justisministeren her kommenterer saken kan ses i sammenheng med hypotesen om at AKP (m-l) ble betraktet som et lite, men farlig parti, som til tross sin marginale størrelse må tas på alvor. Grunnen til at overnevnte artikkel er klassifisert som negativ er hvordan artikkelen utelukkende gir et negativt bilde av AKP (m-l)-medlemmenes virksomhet, sett fra forsvarsminister Fostervolds ståsted. Artikkelen parafaserer også Fostervold på innhold som ikke nødvendigvis er helt relevant i en så liten nyhetssak som dette er, da følgende sitat står på trykk mot slutten av artikkelen:

---

²⁵⁷ Aftenposten 19.09.1974:s.27

²⁵⁸ Aftenposten 06.02.1974:s.17

²⁵⁹ Aftenposten 20.02.1974:s.2

²⁶⁰ Aftenposten 23.09.1974:s.12

²⁶¹ Aftenposten 26.11.1974:s.2

²⁶² Aftenposten 28.11.1974:s.2

²⁶³ Aftenposten 04.02.1974:s.3

²⁶⁴ *ibid.*

”I en situasjon hvor et så bevisst og konkret opplegg søkes brukt av en gruppe som ved siste stortingsvalg fikk 0,4 prosent av stemmene, for å manipulere tusenvis av vernepliktige, må vi sette vår lit til at de vernepliktige selv reagerer og viser grundighet og interesse ved valg av tillitsmenn”.²⁶⁵

Artikkelen tar for seg forsvarsminister Fostervolds reaksjoner på AKP (m-l)-medlemmenes infiltrasjon i forsvaret. Fostervold siteres, som vist over, på at AKP (m-l) er en marginal gruppe som kan gjøre stor skade, i form av å manipulere tusenvis av vernepliktige. Som artikkelens overskrift viser til, reagerer Fostervold ”sterkt” mot infiltrasjon. Helt til sist i artikkelen siteres Fostervold på at ”politisk virksomhet skal ikke drives i det skjulte, men i full åpenhet (...) Det styrker demokratiet (...)”. Slik kan det oppfattes som at AKP (m-l) er en gruppe som baserer seg på ikke-demokratiske midler, og det kan også tenkes at utsagnet kan oppfattes som at partimedlemmene underliggende sverger til en totalitær ideologi. Artikkelens framstilling av AKP (m-l) bærer tydelig preg av at partiet må tas på alvor, da det til tross sin marginale størrelse kan gjøre stor skade i form av manipulasjon av tusenvis av vernepliktige i Forsvaret.

I Aftenpostens andre nyhets sak som er klassifisert som negativ i sin fremstilling av AKP (m-l), ”Foreldrene må nu bruke sin rett overfor lærerne”, er forfatter ikke oppgitt. Over selve overskriften står følgende: ”Indoktrinering i skolen”.²⁶⁶ Artikkelen har en illustrasjon, hvor bildeteksten opplyser om at bildet er hentet fra barneboka ”Når barna tok makten” utgitt av Pax forlag. Artikkelen tar utgangspunkt i et foredrag av skolebestyrer Wenche Lowzow gjort for ”høyrekvinnene i Arendal”²⁶⁷ dagen før artikkelen sto på trykk, syvende mai 1974. I foredraget skal Lowzow ha sagt at ”infiltrasjonen i skolen etterhvert er blitt fullstendig på lærestedene” og at hun har hørt om folk som ”besøker sosialskolene, universitetet og lærerskolene (...) undres om de er kommet til China, et helt fremmed land”.²⁶⁸ Grunnen til at artikkelen klassifiseres som negativ i sin fremstilling av AKP (m-l) er blant annet følgende sitat fra Lowzow:

”Vi må ikke bare tro at AKP (m-l) er den ”farlige” her. SV har i seg selv alt fra AIK-folk som brøt med Arbeiderpartiet, Moskva-tro kommunister og til rendyrkede Mao-tro marxist-leninister”.²⁶⁹

---

²⁶⁵ *ibid.*

²⁶⁶ Aftenposten 07.03.1974:s.4

²⁶⁷ *ibid.*

²⁶⁸ *ibid.*

²⁶⁹ *ibid.*

Sitatet kan tolkes som at mottakerne er innforstått med at AKP (m-l) er ”farlige” når det kommer til infiltrasjon i skolen. Allikevel får ikke AKP (m-l) all skyld, da Lowzow også plasserer SV innfor betegnelsen ”farlig”. AKP (m-l) blir her framstilt som en del av, ikke ikke ene og alene representanter for, den politiske venstresiden. Videre i artikkelen går Lowzow inn på hvordan AKP (m-l) og de overnevnte grupperinger, som til tross marginal oppslutning, har mål på lang sikt. Dette knyttes igjen opp til barn og unge i skolen som den neste generasjons myndige, som igjen skal stemme ved valg: ”Her må vi huske at stemmerettsalderen er 20 år, og AKP konsentrerer seg om å rekruttere blant enda yngre”.²⁷⁰ Til sist i artikkelen siteres Lowzow på utdrag fra tekster gitt som arbeidsoppgaver i ungdomsskolen, hvor det har hendt at elevenes foreldre har levert inn klager på grunn av innholdets karakter. Utdrag som trekkes fram av disse og som Lowzow siteres på går blant annet inn på at ”vårt norske samfunn er et klassesamfunn som består av en eiendomsbesittende, rik og mektig overklasse (...)”.²⁷¹ Hva som skal gjøres med problemene knyttet til infiltrasjonen i skolen sier ikke artikkelen noe mer om, annet enn at Lowzow siteres i bildeteksten på at ”man må begynne å passe på tidlig”.²⁷² Grunnen til at artikkelen klassifiseres som negativ er den utelukkende negative presentasjon av AKP (m-l)s posisjon, uten at noen motvekt eller noen får uttale seg om grunner til en slik oppfatning som Lowzow legger fram. Dette kan da også ses i sammenheng med at artikkelen er en nyhetssak som rapporterer fra Lowzows foredrag for ”høyrekvinnene i Arendal”, og at det ikke ble presentert andre syn ved denne anledningen. Ved at det i overskriften ikke er skrevet Lowzows navn kan det også virke som om stoffet som presenteres som en nyhetssak er harde fakta, og ikke synene til én person tilknyttet partiet Høyre. Framstillingen av AKP (m-l) er her preget av alvor, selv om partiet betraktes som en del av venstresiden samlet sett. Dette kan sies å ha vært negativt for AKP (m-l), som ikke hadde noe til overs for de overnevnte Moskva-tro kommunistene. At Lowzow advarer så tydelig mot AKP (m-l)s virksomheter, og at hun ber oppfordrer til å passe på tidlig, understreker alvoret i høyresidens framstilling av partiet.

I den tredje og siste nyhetssaken som for Aftenposten i 1974 er klassifisert som negativ, med tittelen ”Trygve de Lange – venstresiden reaksjonær!”, oppgis ingen forfatter. Artikkelen viser til et foredrag holdt av daværende generalsekretær i Arbeiderpartiet, Trygve de Lange, på Elingaard dagen før artikkelen sto på trykk 28. mai 1974. I artikkelens ingress siteres de

---

²⁷⁰ *ibid.*

²⁷¹ *ibid.*

²⁷² *ibid.*

Lange på at det er ”Arbeiderpartiet og partiene til venstre for dette som i dag representerer de reaksjonære innslag i norsk politikk”.²⁷³ Etter ingressen starter artikkelen med et lengre sitat fra de Lange:

”Partiet ytterst til venstre, AKP (ml), bygger på en klar Marxist-leninistisk basis, og hylder den såkalte demokratiske sentralisme, som bare er et penere uttrykk for diktatur. Partiet og kretsen rundt partiet er liten, men innflytelsesrik, og utøver et visst press på de andre partiene på venstresiden, ikke minst kommunistene og ytterfløyen innenfor SF (...) Det kan ikke herske tvil om at kommunistene fortsatt hylder ”proletariatets diktatur””.²⁷⁴

I artikkelen kommer det fram at de reaksjonære, representert ved grupperingene til venstre for Arbeiderpartiet, må tas på alvor til tross for sin marginale størrelse fordi personene det er snakk om har stor innflytelse. Det gjøres også et poeng av at AKP (m-l) ikke står ”alene”, men har flere grupper med seg, som slik gjør at den totale massen av reaksjonære i Norge er stor nok til å måtte behandles seriøst. Sett med AKP (m-l)s øyne er dette negativt, da partiet ikke ønsket å bli forbundet med verken NKP eller SF. Generalsekretær de Lange tar også selvkritikk på vegne av Arbeiderpartiet: ”Dessverre må det sies at den sosialisme som Arbeiderpartiet prøver å prege det norske samfunn med, også vil underminere demokratiet”.²⁷⁵ Slik sett kunne kanskje denne artikkelen vært klassifisert som nøytral, men det er allikevel hvordan AKP (m-l) settes først på lista over reaksjonære ”faremomenter” som gjør at denne artikkelen er klassifisert som negativ i sin omtale av partiet. Som i artikkelen omtalt over, hvor Lowzow uttrykker bekymring for infiltrasjon i skolen, settes AKP (m-l) også i denne artikkelen som et slags fortegn for de reaksjonære faremomentene på ytre venstre fløy. I begge artiklene fremlegges et syn om at AKP (m-l) sammen med andre grupperinger på venstresiden sammen utgjør en fare som må tas på alvor. Alvoret, preget av den reaksjonære venstresiden som en trussel mot demokratiet og frihet, understrekes ytterligere i artikkelen som avsluttes med følgende sitat fra de Lange:

”Dette er en tragisk utvikling for Norge hvor friheten virkelig kan ha muligheter. Etter krigen var levestandard et idealistisk begrep. Vi visste den dagen vi hadde skapt en noenlunde skikkelig levestandard for hele befolkningen ville friheten få en ny og sikrere dimensjon”.²⁷⁶

---

²⁷³ Aftenposten 28.05.1974:s.3

²⁷⁴ *ibid.*

²⁷⁵ *ibid.*

²⁷⁶ *ibid.*

Det må understrekes at alvoret de Lange over viser til er basert på en tenkt situasjon hvor sosialiseringspolitikken strekker seg så langt at ”alt og alle innpasses i et formynderstatsmønster” og at man deretter glir over til den ”rene sosialisme”.²⁷⁷

9.6 Redaksjonelle kommentarer, negativ diskurs, Aftenposten 1974

Den negativt klassifiserte redaksjonelle kommentaren, ”Infiltrasjon”, sto trykket på lederplass i Aftenpostens morgenutgave mandag 4. februar 1974.²⁷⁸ Lederartikkelen tar stilling til og kommenterer her overnevnte nyhetssak, ”Sterk reaksjon mot infiltrasjon”,²⁷⁹ som sto på trykk i avisen samme dag og som er basert på et radiointervju med forsvarsminister Fostervold. Artikkelen tar utgangspunkt i Fostervolds uttalelser i den overnevnte artikkelen, og starter slik:

”Det er ikke et øyeblikk for tidlig at forsvarsminister Alv Jakob Fostervold reagerer skarpt og klart på den illojale undergravingsvirksomhet enkelte venstregrupperinger driver innenfor Forsvaret”.²⁸⁰

Det er i følge informasjonen Fostervold kommenterer i enkelte AKP(m-l)-medlemmers interesse å blant annet infiltrere Forsvarets tillitsmannsutvalg og å skape splittelse mellom høyere og lavere befal. I artikkelen kommenteres Fostervolds uttalelser. Det gjøres klart i artikkelen at man kan lese lignende oppfordringer som nevnt over i ”hvert eneste nummer av Klassekampen”,²⁸¹ og at oppslagene enkelte aviser har laget om infiltrasjon i Forsvaret ”kan lages stort sett på grunnlag av ethvert brev som utgår fra disse sirkler”.²⁸² Det er i følge artikkelen derfor ikke noe nytt som tas opp i Fostervolds uttalelser, men, som vist over, var det på høy tid at han gjorde nettopp dette. Uttalelsene inneholder i følge artikkelen ”intet nytt, hverken prinsipielt eller praktisk”.²⁸³ Fostervold uttalte i radioprogrammet nyhetsartikkelen over referer til at de vernepliktige ”selv reagerer og viser grundighet og interesse ved valg av tillitsmenn”.²⁸⁴ I artikkelen på lederplass gjøres det et poeng av at det også må være en forutsetning at også ”forsvarsledelsen og de militære myndigheter på alle plan reagerer

---

²⁷⁷ *ibid.*

²⁷⁸ Aftenposten 04.02.1974:s.4

²⁷⁹ Aftenposten 04.02.1974:s.3

²⁸⁰ Aftenposten 04.02.1974:s.4

²⁸¹ *ibid.*

²⁸² *ibid.*

²⁸³ *ibid.*

²⁸⁴ Aftenposten 04.02.1974:s.3

resolutt og skarpt mot enhver form for undergravingsvirksomhet”, i tillegg til at artikkelen presiserer at de vernepliktige ikke kan forventes å ”skulle bære byrdene ved å tilbakevise infiltrasjonen alene”.²⁸⁵ Denne redaksjonelle kommentaren kan ses i sammenheng med Aftenpostens politiske ståsted. I tillegg til å støtte Fostervold uttalelser, legges det her til at uttalelsene egentlig burde ha kommet på et tidligere tidspunkt. I tillegg presiseres det at avisen mener at reaksjonene burde vært kraftigere og mer omfattende i form av inngripen fra høyere hold i forsvaret enn fra kun de vernepliktige som Fostervold henvender seg til. Som nevnt over kommenterer Fostervold AKP (m-l)-medlemmenes virksomhet innenfor Forsvaret, mens Aftenposten i sin leder legger til at det er et ”sørgelig faktum” at undergravingsvirksomheten ikke er begrenset til den ”tallmessig beskjedne gruppe som mer eller mindre bevisst tilhører AKP (m-l)”.²⁸⁶ Innholdet i artikkelen kan oppfattes som om Aftenposten tar alvorlig på infiltrasjonsvirksomhet i Forsvaret, og at problemet er større enn hva forsvarsminister Fostervold gir uttrykk for.

Det er viktig å presisere at Aftenpostens lederartikkel avslutningsvis tar opp hvordan det er forsøkene på infiltrasjon og undergravingsvirksomhet det må reageres på, ikke mindretallets meninger. Aftenposten skriver følgende:

”Det må gjøres tindrende klart at det ikke er mindretallets meninger man reagerer mot, men forsøk på gjennom manipulasjon og illegal infiltrasjonsvirksomhet å svekke den politikk et overveldende flertall har stillet seg bak gjennom demokratiske valg”.²⁸⁷

Slik kan det oppfattes som at Aftenposten påpeker hvordan man ikke skal gå etter de med annerledes meninger og politisk ståsted, men heller fokusere på å reagere mot de som måtte forsøke å ved ulovlige midler å infiltrere og bedrive undergravingsvirksomhet. Omtalen som her gis tar AKP (m-l) på alvor. At den redaksjonelle kommentaren i tillegg er trykket på lederplass vitner om dette, og AKP (m-l) framstilles som et parti som kan gjøre større skade enn hva størrelsen tilsier.

9.7 Debattinnlegg, negativ diskurs, Aftenposten 1974

---

²⁸⁵ Aftenposten 04.02.1974:s.4

²⁸⁶ *ibid.*

²⁸⁷ *ibid.*

I det første av de to debattinnleggene som for Aftenposten i 1974 er klassifisert som negative, skriver Trine Lise Heger og Eva M. Lorenzen om AKP (m-l)s autoritetsbegrep.²⁸⁸ I artikkelen tar forfatterne til orde for at AKP (m-l), til tross for sin status som ”miniparti”, må tas ”mer alvorlig enn det vanligvis gjøres på borgerlig hold”.²⁸⁹ Artikkelforfatterne advarer mot autoritetsbegrepet som AKP (m-l) benytter seg av, sett opp mot det autoritetsbehovet som barn og unge måtte ha: ”AKP (m-l) utnytter bevisst dette naturgitte behov. De ”planter” sine ideer, verdisystemer og mål i de forskjellige sosiale enheter – familie, skole, ungdomsorganisasjoner etc.”²⁹⁰ Artikkelforfatterne viser til hvordan AKP (m-l) aksepterer Mao Tse-tungs idé om partiorganisasjonen som den overordnede autoritet, som medlemmene må underkaste seg. Artikkelen avsluttes så med en advarsel om hvordan unge som rekrutteres til AKP (m-l) og som søker en autoritet, hvis oppgave skulle være å ”bygge dem opp til frie og selvstendige individer, ikke får det de har krav på”.²⁹¹ Artikkelen er klassifisert som negativ på grunn av de utelukkende negative synspunkter på AKP (m-l)s virksomhet. Artikkelforfatterne tar tydelig avstand fra AKP (m-l), og understreker at partiets syn ”ikke lar seg forene med vår oppfatning av demokrati” og at ”systemet, og ikke mennesket, er blitt målet”.²⁹² En annen grunn til at artikkelen er klassifisert som negativ er hvordan artikkelforfatterne omtaler AKP (m-l) uten å nevne andre grupper som måtte sverge til en autoritær ideologi. AKP (m-l) tas her i sterk grad på alvor, som må tas mer alvorlig enn det vanligvis blir gjort fra borgerlig hold.

I det andre av de to negativt klassifiserte debattinnleggene skriver advokat Toralf Sætre om det han kaller ”marxistisk kameraderi”.²⁹³ Sætre skriver i artikkelen om en ”avskyresolusjon” som er skrevet under av forskere og universitetslærere mot professor Jan Brogger ”fordi han har tatt fatt i den marxistiske dominans og det politiske kameraderi som råder ved enkelte fakulteter”.²⁹⁴ Saken dreier seg om Sætres påstand om at enkelte universitetslærere tar politiske hensyn når de skal vurdere studenters eksamensarbeider. Dette knytter Sætre opp mot AKP (m-l)s programpost om demokratisk sentralisme, hvis er gyldig i alle sammenhenger, inkludert yrkeslivet. Sætre siterer fra AKP (m-l)s vedtekter om dette, og tar

---

²⁸⁸ Aftenposten 28.06.1974:s.14: “AKP’s autoritetsbegrep”

²⁸⁹ *ibid.*

²⁹⁰ *ibid.*

²⁹¹ *ibid.*

²⁹² *ibid.*

²⁹³ Aftenposten 19.09.1974:s.27: “Marxistisk kameraderi”

²⁹⁴ *ibid.*

blant annet med at ”alle medlemmer (...) må ubetinget godta AKP (m-l)s lederskap i alle spørsmål”.²⁹⁵ Sætre avslutter med antakelsen om at politiske hensyn er gjeldende også ved universitetet og i academia og at det er grunn til bekymring da det er liten grunn til tvil om denne antakelsens korrekthet. AKP (m-l) blir av Sætre i artikkelen framstilt som et parti hvis programposter er av betydning for akademisk virksomhet, og Sætre advarer mot nettopp dette: ”(...) Universitetet og det Akademiske kollegium (bør) være meget bekymret”.²⁹⁶ AKP (m-l) fremstilles her som noe å være på vakt for, som et parti hvis innflytelse er gjeldende også i beslutningstaking ved universitet og i academia. Sætre er utelukkende negativ i sin omtale av AKP (m-l), og presiserer at informasjonen om politiske hensyn av den typen AKP (m-l)s programpost viser til er ”skremmende lesning”.²⁹⁷ Det kan virke som om artikkelforfatter Sætre er overrasket over at forholdene han omtaler i artikkelen har funnet sted, og han bruker en uttalelse fra professor Ottar Brox som bakgrunn for sin bekymring.

9.8 Leserbreve, negativ diskurs, Aftenposten 1974

I det første av de fem leserbrevene som for Aftenposten i 1974 er klassifiserte som negative, henvender Ola Plassen seg til daværende statsminister Trygve Bratteli om de radikales aktiviteter til venstre for Arbeiderpartiet.²⁹⁸ Artikkelforfatter Plassen gir i leserbrevet uttrykk for bekymring knyttet til de radikales innflytelse i ulike deler av samfunnet, blant annet i academia, skolevesenet, arbeidslivet, det militære og i kunsten. Plassen argumenterer for at fordi stadig flere av Arbeiderpartiets velgere blir mer radikale, presses også partiledelsen til å trekke mot venstre, til tross for at han selv stemmer på Brattelis parti på grunn av den moderate posisjonen: ”De som stemte på deg ved siste valg, var jo nettopp de trauste, de moderate”.²⁹⁹ Plassen viser til det han kaller en utvikling som har ”gått fra oss”, og at det er ”SF, AKP (m-l), Mao-leninistene, Kommunistpartiet, Rød Valgallianse m. fl. som er i aktivitet”.³⁰⁰ Det kan virke som om Plassen opplever Arbeiderpartiet og statsminister Bratteli som passive i sitt arbeide, og at løsningen ikke nødvendigvis må være å tilpasse seg en mer radikal politikk. Å holde på den moderate politiske posisjonen synes å være hva Plassen ønsker å oppmuntre Bratteli til, men samtidig å intensivere sitt arbeide og slik unngå å bli

---

²⁹⁵ *ibid.*

²⁹⁶ *ibid.*

²⁹⁷ *ibid.*

²⁹⁸ Aftenposten 06.02.1974:s.17: “Ola Plassen: Nei men Bratteli da!”

²⁹⁹ *ibid.*

³⁰⁰ *ibid.*

passive. Leserbrevet er klassifisert som negativt på grunn av artikkelforfatterens kobling mellom AKP (m-l) og det han beskriver som dannelsen av ”radikale celler” i samfunnet. Problemet som Plassen legger fram dreier seg om radikale i Arbeiderpartiet, eller radikale som går inn i det samme parti, for så å trekke seg ut og trekke med seg medlemmer ut igjen. Etter hva som framgår av Plassens leserbrev, trekker disse personene deretter til blant annet AKP (m-l). Det er etter alt å dømme dette problemet Plassen ønsker at Bratteli skal få øynene opp for. Artikkelen er preget av at AKP (m-l) ikke må undervurderes, men tas på alvor.

I det andre av de fem negativt klassifiserte leserbrevene i Aftenposten i 1974 skriver Arne Slettebø om beskyttelse av rettssamfunnet.³⁰¹ Slettebø skriver i artikkelen om et rettssamfunn som er truet av ”destruktive krefter hvis mål er å bryte med det bestående samfunn”.³⁰² Slettebø legger til grunn at venstresiden i norsk politikk er å bryte ned respekten for lov og rett. Med venstresiden i norsk politikk mener Slettebø først og fremst AKP (m-l), da han viser til et sitat fra Røde Fane, et tidsskrift underlagt AKP (m-l). Sitatet fra Røde Fane dreier seg om at monopolborgerskapets stat må knuses, fordi den ikke kan tjene folkets interesser på noen måte. Derfor, i følge sitatet fra Røde Fane, må hæren og rettsapparatet brytes ned. Artikkelforfatter Slettebø viser i teksten til at AKP (m-l)s ”hemmelige” og ”illegale” virksomhet er blitt avslørt i en rekke aviser, kort tid før denne artikkelen sto på trykk 20. februar 1974. Slettebø går så over til å skrive om infiltrasjon i Forsvaret og venstreekstrem propaganda i forbindelse med Trædal-saken og dennes rettssak:

”(...) hvordan venstreekstreme krefter gjennom presse, løpesedler og andre massemedia i lengre tid har drevet et systematisk opplegg i en hetskampanje mot gjennomføringen av den verserende straffesak mot Trædal”.³⁰³

Slettebø skriver videre at AKP (m-l) gjennom Klassekampen oppfordrer til demonstrasjoner i forbindelse med rettssaken mot Trædal, og at dette er et eksempel på et rettsystem som er under angrep. Slettebø bruker ordet ”gatejustis” og peker på at AKP (m-l) arbeider for å skape en mistillit til rettsapparatet. Det fremgår i artikkelen at Slettebø advarer mot å ikke være oppmerksom på et slikt forhold, og han skriver avslutningsvis at ”demokratiet bygger på klare lover og sedvaner, og disse må gjelde for alle. Fri oss fra gatejustisen”.³⁰⁴ Ut i fra artikkelteksten å dømme kan det virke som om Slettebø anser AKP (m-l) som en reell trussel

---

³⁰¹ Aftenposten 20.02.1974:s.2: “Arne Slettebø: Beskyttelse av rettssamfunnet”

³⁰² *ibid.*

³⁰³ *ibid.*

³⁰⁴ *ibid.*

mot både rettsvesen og demokratiet, og at hensikten med dette leserbrevet er å advare mot den potensielle faren AKP (m-l) representerer i det norske samfunn.

I det tredje av de fem leserbrevene som for Aftenposten i 1974 er klassifisert som negative skriver Jan Ole Grevstad om valgkampen i DNS (Det Norske Studentersamfund).³⁰⁵ Grevstad åpner med å omtale DKSF, de konservative studentenes forening ved Universitetet i Oslo, og deres slagord ”fei dem ut”, gjeldende for sosialistiske grupperinger ved DNS.

Artikkelforfatteren gir uttrykk for at han ble ”sjokkert” over å lese at det ved DNS skulle dannes en felles front mot de DKSF, og at denne fronten skulle bestå av studentgruppene til Venstre, Senterpartiet, SV og Rød Front. Sjøkket Grevstad skriver at han opplever dreier seg om at venstre- og senterstudentene kan finne på å samarbeide med ”folk så fullstendig blottet for demokratiske synspunkter som SV og da spesielt Rød Front”.³⁰⁶ Grevstad kommenterer i leserbrevet studentpolitikken, men avslutter med å komme med det som kan anses som en advarsel til ”dem som i dag sogner til SP og V”. Han kobler slik hendelsene ved DNS opp mot rikspolitikken: ”Dersom du har et demokratisk sinnelag og ikke ønsker sosialisme, så ikke glem hvem det er som om noen år skal overta ditt parti”.³⁰⁷ Grunnen til at artikkelen er klassifisert som negativ er hvordan Grevstad uforbeholdent avfeier AKP (m-l)s virksomhet, og at det kan virke som at han selv er preget av en sterk sympati overfor de konservative studentene. Artikkelen er, som leserbrev har en tendens til å være, kortfattet, og det gir derfor ikke grunn til å fastslå noe særlig mer om forfatterens synspunkter utover det som er nevnt over. Allikevel er den korte teksten som står på trykk preget av en tydelig negativ holdning overfor AKP (m-l). Framstillingen både latterliggjør partiet og tar det på alvor i form av at partiet har en appell blant de unge.

I det fjerde av de fem leserbrevene skriver Erling R. Backe om ”Rød Front og streikeretten”.³⁰⁸ Leserbrevet er en kort kommentar til en nyhetsartikkel som sto på trykk i Aftenposten 16. november 1974,³⁰⁹ en artikkel som er med i denne oppgavens utvalg, og som er klassifisert som nøytral i sin fremstilling av AKP (m-l). I sistnevnte artikkel siteres styremedlem i DNS, Helge Høvik, på at Rød Front vil arbeide for arbeidernes fulle stemmerett. Det er dette Backe i leserbrevet som sto på trykk i Aftenposten 26. november

---

³⁰⁵ Aftenposten 23.09.1974:s.12: “Jan Ole Grevstad: En tankevekker”

³⁰⁶ *ibid.*

³⁰⁷ *ibid.*

³⁰⁸ Aftenposten 26.11.1974:s.2

³⁰⁹ Aftenposten 16.11.1974:s.10: “Venstrevridd politikk i studentenes UKE-sender”

1974 stiller spørsmål til. Backe peker på at Høvik er innforstått med at ”i alle sosialistiske land er streik forbudt” og følger opp med spørsmål til Høvik om ”hvordan det vil forholde seg med streikeretten den dagen hans system er innført i Norge”.³¹⁰ Med ”hans system” kan det antas at Backe refererer til Høviks politiske ståsted som medlem av Rød Front. Artikkelen klassifiseres som negativ til AKP (m-l) da det kan oppfattes som at Backe kun mener å sette fingeren på en liten del av en større sak som fikk omtale i Aftenposten ti dager før dette sto på trykk, nemlig hvordan Rød Front nå var tildelt sendetid på radio sammen med Oslo-studentenes radioklubb.³¹¹ Framstillingen som her er gitt av AKP (m-l) trekker i retning av partiets medlemmer som naive, og en form for latterliggjøring kan ses i sammenheng med hvordan han trekker fram den paradoksale uforeneligheten mellom sosialisme og retten til å streike.

I det femte og siste leserbrevet som for Aftenposten i 1974 er klassifisert som negativt til AKP (m-l) skriver Johan Rise om hvordan ”den røde fylking i Norge (...) i senere år har erobret den ene posisjonen etter den andre”.³¹² Rise ramser opp ulike institusjoner hvor ”den røde fylking” har fått innflytelse, og det fremgår tydelig i teksten at forfatteren selv stiller seg negativ til den samlede venstresiden i Norsk politikk. Rise ytrer i artikkelen bekymring over at kvinnefronten er en ”avlegger til AKP (m-l)”. Han legger så frem følgende påstand:

”Det er nesten ikke mulig å diskutere alvorlige samfunnsproblemer offentlig lenger uten at marxistene, i demokratiets navn, krever å få være den ene part”.³¹³

Leserbrevet forfattet av Rise, som sto på trykk i Aftenposten 28. november 1974, tar altså ikke utelukkende for seg AKP (m-l)s virksomheter, men samler venstresiden under ett. Rise referer til Rød Front når han snakker om marxistene, og det kan oppfattes som at det er dette og AKP (m-l) han mener når han uttaler at ”marxistene er flere i antall og bedre organiserte enn noen gang før”.³¹⁴ Rise tar i artikkelen også opp valget i Studentersamfundet, og viser til en sammenheng mellom hvordan Rød Fronts kandidatstyre fikk sendetid på TV-programmet ”Kveldsforum” dagen før Rød Front gjorde et svært godt valg. Avslutningsvis går Rise ut med det som kan tolkes som en advarsel om at samfunnet for øvrig kan få oppleve det samme som ved valget i Studentersamfundet, og at ”(...) vi må snart begynne å våkne av sløvheten

---

³¹⁰ Aftenposten 26.11.1974:s.2

³¹¹ Aftenposten 16.11.1974:s.10

³¹² Aftenposten 28.11.1974:s.2: ”Johan Rise: Har demokratiet respekt for seg selv?”

³¹³ *ibid.*

³¹⁴ *ibid.*

og velstandssøvnene (sic.) i dette land hvis ikke utviklingen skal gå fullstendig over styr”.³¹⁵ Rise gjør også et poeng av at ikke-demokratiske stemmer, her som ved Rød Front, burde holdes utenfor sendetider både i radio og TV. Artikkelen er svært negativ til AKP (m-l), og artikkelforfatteren selv kan oppfattes som å ha en svært negativ holdning til partiet og også den politiske venstresiden i Norge. Det er liten tvil om at AKP (m-l) i denne artikkelen blir framstilt som et parti som må tas dypt alvorlig.

9.9 Negativ diskurs: VG 1974

Som nevnt i kapittel 6 har VG i utvalget for 1974 kun én artikkel som er klassifisert som negativ i sin fremstilling av AKP (m-l). Denne artikkelen er et debattinnlegg skrevet av Arne Falck og sto på trykk i VG 15. juni 1974.³¹⁶ Fordi VG kun har én artikkel som er klassifisert som negativ vil denne oppgaven her også behandle avisens fire artikler som er klassifiserte som nøytrale til negative i utvalget for året 1974.

9.10 Debattinnlegg, negativ diskurs, VG 1974

VGs ene negativ klassifiserte artikkel i utvalget for 1974 er som nevnt over et debattinnlegg. Artikkelforfatter Arne Falck skriver under overskriften ”Syng ut alle!”, i teksten som sto på trykk i VG 15. juni 1974, om ”kameraderi i musikklivet”.³¹⁷ Debattinnlegget kan anses som en del av en da pågående debatt om forholdene i norsk musikkliv, hvor VG trykket en serie innlegg skrevet av personer tilknyttet musikkbransjen i Norge. Falck åpner sitt debattinnlegg med å si at ”norsk kulturliv som helhet er preget av klikker og kameraderi”.³¹⁸ Han utvider dermed debatten fra å handle om norsk musikkliv til også å innefatte norsk kulturliv mer generelt. Falck ønsker slutten på det han kaller ”det nedverdrigende, misunnelige, bakvaskende klikkvesen innen norsk kultur”. Han argumenterer for at støtte i kulturlivet lettere tildeles personer med marxist-leninistisk politisk ståsted, og at dersom man skal fram i kulturlivet ”bør man være for fri abort, man bør være nyfeminist, helst AKP/ML’er”.³¹⁹ Det virker som om det er de radikale elementene Falck vil til livs, og han tar altså til orde for et oppgjør med klikkmentaliteten og kameraderiet han argumenterer for at fører til ulikhet, og

---

³¹⁵ *ibid.*

³¹⁶ VG 15.06.1974:s.5: “Arne Falck: Syng ut alle!”

³¹⁷ *ibid.*

³¹⁸ *ibid.*

³¹⁹ *ibid.*

urettferdighet, i kulturlivet, med fokus på økonomiske tildelinger og favorisering av personer med politiske ståsted på ytre venstre fløy. Falcks artikkel er strukturert etter ulike kulturfelt, hvor teater, litteratur og fjernsynet behandles i teksten. I samtlige felt argumenterer Falck for at det kameraderiet som noen dager tidligere, av Eva Knardahl,³²⁰ ble påstått å gjelde for norsk musikkliv, også gjelder for de overnevnte kulturfeltene. Falck nevner AKP (m-l) kun én gang i teksten, men allikevel kan det tolkes som om det kameraderiet han beskriver gjelder personer tilknyttet partiet. Avslutningsvis støtter han opp om Knardahls påstander, og forklarer at det hun, og også han selv, ønsker er at:

”hele dette slimete kameraderi innen norsk kultur skal sprenges – via diskusjoner, åpen tale – så vi snart kan puste frisk luft her i Norge – før det blir for sent”.³²¹

Her kan det tolkes som om artikkelforfatteren har sett seg lei av ikke bare favorisering av personer i forbindelse med økonomiske tildelinger og støtteordninger, men at han også tar et oppgjør med en mer generell tendens til marxist-leninistisk tilstedeværelse i norsk kulturliv. Grunnen til at artikkelen klassifiseres som negativ i sin fremstilling av AKP (m-l) og enda et argument for at artikkelforfatteren her tar et oppgjør med mer enn bare det påståtte kameraderiet i norsk kulturliv, er hvordan han avslutter teksten med å bruke et Mao-sitat i sin argumentasjon:

”Vi har intet å tape ved å si i fra, tvert imot har vi alt å vinne. Men da er forutsetningen at alle synger ut – kraftig – dersom vi altså ikke ønsker at tusen (ikke hundre som Mao sier) blomster skal blomstre. Det er jo enkelte som simpelthen vil ha ørken”.³²²

Avslutningen kan ses i sammenheng med oppfatningen om at AKP (m-l)s virksomheter må tas på alvor, og Falck kommer her med en advarsel i form av at drastiske tiltak er nødvendig for å forbedre situasjonen. Ved å bruke analogien til blomstene som blomstrer, der Mao snakker om hundre, snakker han selv om tusen, noe som kan ses i sammenheng med hans argumentasjon om favorisering av marxist-leninistisk tankegods i norsk kulturliv. Fordi Falck snakker om kulturliv i så bred forstand som han gjør, kan det også virke som om han anser dette politiske kameraderiet på venstresiden som et faktisk samfunnsproblem, altså som noe mer enn bare et problem for rettferdighet innenfor kulturen. Hvordan han trekker inn NRK, og

---

³²⁰ VG 12.06.1974:s.5

³²¹ VG 15.06.1974:s.5

³²² *ibid.*

også bruker avsnittsoverskriften ”NRK er betent!”, kan tyde på at det han mener egentlig er at marxist-leninistene er et samfunnsproblem som det umiddelbart må reageres mot.

9.11 Nyhetssaker, nøytral til negativ diskurs, VG 1974

Som nevnt over har VG kun én artikkel som er klassifisert som negativ for utvalget i 1974. Derfor behandler denne oppgaven de fire artiklene som er klassifiserte som nøytrale til negative. Disse fire artiklene er alle nyhetsartikler.

Den første av de fire nøytralt til negativt klassifiserte artiklene har tittelen ”Frihet over alle grenser”.³²³ Forfatter er for denne nyhetssaken ikke oppgitt, teksten er kortfattet og artikkelen er hva som gjerne kalles en notis. Tema for nyhetsartikkelen er hvordan AKP (m-l), NKP og SF i utgangspunktet egentlig skulle samkjøre sine demonstrasjonstog i forbindelse med 1. mai dette året, men at dette allikevel ikke ble noe av på grunn av AKP (m-l)s krav om å inkludere parolen ”Frihet for Tsjekkoslovakia” i toget.³²⁴ Artikkelen starter med å omtale AKP (m-l), NKP og SF som ”gode naboer”, selv om det er klart at de to partiene ikke hadde mye til overs for hverandre. Artikkelen er i og for seg nøytral i forhold til AKP (m-l), da den ikke sier noe utelukkende negativt om partiet. Allikevel finnes det i språket som er brukt i artikkelen antydninger til en ikke negativ, men heller en sarkastisk tone i omtalen av de tre partiene på venstresiden. Et eksempel på dette er setningen som avslutter artikkelen: ”SV kunne ikke tolke dette annet som ønske om splittelse. Det må da være måte på friheter”.³²⁵ Med den siste setningen gjøres det i artikkelen et ordspill på parolen som førte til avbrytelse av det samkjørte demonstrasjonstoget, hvor AKP (m-l) ønsket å inkludere ”Frihet for Tsjekkoslovakia”. Artikkelen kan tolkes som å sette de små venstrepartiene i en ubetydelig posisjon, hvor partienes små interne disputer behandles som noe komisk og latterlig. Det er viktig å understreke at artikkelen altså ikke er klassifisert som negativ, men nøytral til negativ, fordi den ikke setter AKP (m-l) i sammenheng med noe direkte negativt.

Den andre av de fire artiklene som for VG er klassifiserte som nøytrale til negative har tittelen ”Ung-radikalerne er røket uklare”.³²⁶ Også denne artikkelen er en nyhetssak, og for denne

---

³²³ VG 05.04.1974:s.3

³²⁴ VG 05.04.1974:s.3

³²⁵ *ibid.*

³²⁶ VG 25.05.1974:s.17

artikkelen er Ole-Christian Sjølie oppgitt som forfatter. Tema for artikkelen er hvordan et potensielt samarbeid mellom de venstreradikale ungdomsforbundene risikerer å avbrytes allerede før det er i gang. Grunnen som i artikkelens ingress refereres til som hovedårsak til dette mulig avbrutte samarbeidet er Trædal-saken, og hvordan de ulike ungdomsforbundene ikke lenger kan enes om denne. ”Paradoksalt nok er det Narve Trædal som velter det hele” skriver Sjølie i ingressen og omtaler også Trædal-saken som en ”flagg-sak”.³²⁷ At Trædal-saken var en sak som skapte en felles kampsak for unge radikale på venstresiden kom til uttrykk i forbindelse med mobiliseringen og demonstrasjonene i tiden opp mot rettssaken mot Trædal.³²⁸ Da artikkelen sto på trykk i VG 25. mai 1974 skulle SVs ungdomsgruppe dannes under navnet SVU, og i følge artikkelen skal flere av grupperingene som var foreslått samlet under dette også være representert i en komité kalt ”Trædal-komiteen”.³²⁹ I artikkelen siteres det fra et internt skriv SVU sendte ut til ”rettroende”, og det er innholdet i dette skrivet som er bakgrunnen for artikkelens innhold om at det, som Sjølie skriver, hersker et ”motsetningsforhold”.³³⁰ Det som i artikkelen trekkes fram fra det interne skrivet er hvordan AKP (m-l) har brutt et prinsipp for enhetlig samarbeid ved å forsøke å bruke Narve Trædal til sin partipolitiske fordel da Trædal ble oppsatt som formannskandidat for et styre i Det Norske Studentersamfunn som var dominert av medlemmer av AKP (m-l). I skrivet det refereres til beskyldes AKP (m-l) for å ha utnyttet Trædal-saken til egen fordel framfor å bruke saken som en samlende sådan for ulike grupperinger av venstreradikale. Artikkelen er altså ikke klassifisert som negativ i sin fremstilling av AKP (m-l), men nøytral til negativ. Grunnen til dette er hvordan saken utelukkende belyser saken sett fra SVUs perspektiv, mens det ikke er tatt med noen forklaring eller uttalelse fra noen tilknyttet AKP (m-l), som mest sannsynlig ville tatt avstand fra SVU. Det er ingen direkte negativ omtale av AKP (m-l) i artikkelen, men den blir på grunn av hva som ikke er tatt med vurdert til nøytral til negativ.

Den tredje av de fire nyhetsartiklene som for VG er klassifiserte som nøytrale til negative i sin fremstilling av AKP (m-l) har overskriften ”AKP (m-l): Sovjet verre enn Spania”.³³¹ Forfatter er for denne artikkelen ikke oppgitt, og teksten er kortfattet og i notisform. Tema for artikkelen, som sto på trykk i VG 23. september 1974, er hvordan AKP (m-l) i sterkere grad enn tidligere kritiserer Sovjetunionen. Artikkelen åpner i sin ingress med å vise til en artikkel

---

³²⁷ *ibid.*

³²⁸ Aftenposten 22.02.1974:s.13

³²⁹ VG 25.05.1974:s.17

³³⁰ *ibid.*

³³¹ VG 23.09.1974:s.3

i Røde Fane hvor Sovjetunionen i følge artikkelen blir ”stemplet som et borgerlig-fascistisk diktatur med hardere undertrykking av opposisjonelle enn for eksempel Spania”.³³² Etter ingressen starter teksten med hvordan 97,5 prosent av Norges befolkning vil tolke Røde Fanens utspill mot Sovjetunionen som at AKP (m-l) har ”endelig har fått øynene opp for sosialismens skyggesider”. Ved at det vises til 97,5 prosent av Norges befolkning skulle man tro at dette hang sammen med at AKP (m-l) hadde en oppslutning på 2,5 prosent på det gitte tidspunktet. Ser man på statistikk fra Norsk Gallup presentert i Aftenposten 11. juli 1975 ser man derimot at AKP (m-l) hadde en målt oppslutning på 0,8 prosent i september 1974.³³³ Hva som gjør at nyhetsartikkelen her velger å presisere at 97,5 prosent av Norges befolkning oppfatter nyhetene om at AKP (m-l)s Røde Fane kritiserer Sovjetunionen i sterkere grad enn før som et tegn på at marxist-leninistene har innsett noen av de negative sidene ved sosialismen, er derfor uklart. En forklaring kan være at oppslutningen rundt andre partier på venstresiden er regnet med, for eksempel NKP. I artikkelen står det at det er ”av-staliniseringen” som plager marxist-leninistene, og dette blir stående som en forklaring på hvorfor Røde Fane tilsynelatende plutselig retter skyts mot Sovjetunionen, mens de i følge artikkelteksten har ”glemt sine gamle sydebukker som USA og vestlige diktaturstater”.³³⁴ Artikkelen er altså ikke klassifisert som negativ i og med at den ikke inneholder direkte negativ omtale av AKP (m-l). Allikevel er artikkelen her klassifisert som nøytral til negativ fordi den antar at det store flertall, 97,5 prosent av Norges befolkning til, uten noen former for nyanser, å ha en negativ oppfatning av AKP (m-l) som en gruppe som fornekte sannheten om det som i artikkelen altså omtales som ”sosialismens skyggesider”. Artikkelen kan oppfattes som å framstille AKP (m-l) som et marginalt og ubetydelig parti.

Den fjerde av de fire artiklene som for VG i 1974 er klassifiserte som nøytrale til negative er også en nyhetssak, med overskriften ”Mellom brødre”.³³⁵ Tema for artikkelen er hvordan Rød Front og SV ved valget i DNS hadde inngått våpenhvile for å samle seg mot de konservative, DKSF. Ved valget i DNS, som foregikk 23. november, omtrent en måned før denne artikkelen sto på trykk, gjorde Rød Front et brakvalg og fikk 3245 av totalt 5340 stemmer.³³⁶ Artikkelen gjør i ingressen et poeng av at Rød Front og SV på Universitetet nå hadde ”røket i tottene på

---

³³² *ibid.*

³³³ Aftenposten 11.07.1975:s.3

³³⁴ VG 23.09.1974:s.3

³³⁵ VG 20.12.1974:s.4

³³⁶ VG 25.11.1974:s.12: “”Rød” seier”

hverandre igjen”.³³⁷ SV ved Universitetet har uttaleleser som siteres i artikkelen, men ingen fra AKP (m-l) er tatt med. Av uttalelsene som er tatt med omtales Rød Front som et ”rent AKP-fenomen”, og ledelsen i AKP (m-l) omtales som ”tomtønner”.³³⁸ Artikkelen er altså klassifisert som nøytral til negativ i sin framstilling av AKP (m-l), fordi den ikke sier noe direkte negativt om partiet. Allikevel er det kun uttalelser i SV ved Universitetet som tas med i artikkelen, og gjennom disse fremstilles AKP (m-l) negativt. Det kan tolkes som at SV ved Universitetet tar sterk avstand fra både Rød Front og AKP (m-l), noe som kommer til syne gjennom uttalelser av typen: ”I kjent moralistisk stil skulda AKP-studentene dei konservative for å være falsknarar og potensielle masse mordarar” og ”SV er eit trugsmål mot AKP på Universitetet”. Ordbruken fører til at Rød Front presenteres som en lite rasjonell, ei heller seriøs, aktør i studentpolitikken og fordi de er et ”underbruk” av AKP (m-l) kan det ses i overført betydning til partiets politikk på nasjonalt plan.

---

³³⁷ VG 20.12.1974:s.4

³³⁸ *ibid.*

10 Konklusjon

Fokus for denne oppgaven har vært å finne ut hvordan partiet AKP (m-l) ble framstilt i to av Norges største aviser, Aftenposten og VG, i årene 1973 og 1974. Hvordan AKP (m-) ble framstilt av høyresiden er et hittil ikke belyst tema i akademia. Slik Mao formulerte det, er det en god ting å bli angrepet av sine fiender. AKP (m-l) ønsket å bli tatt på alvor, og ved å bli angrepet av høyresiden ville dette vise til en klarere skillelinje mellom dem og fienden. Denne oppgaven har vist at det i Aftenposten og VG i 1973 og 1974 ble gitt ulike framstillinger av AKP (m-l). Den første problemstillingen spurte om hva diskursen for omtalen av AKP (m-l) i Aftenposten og VG i årene 1973 og 1974 var. Funnene presentert i denne oppgaven viser at AKP (m-l) i all hovedsak ble framstilt innenfor en nøytral diskurs, hvor AKP (m-l) ofte nevnes i sammenheng med saker som ikke direkte handler om partiet. Her blir partiet ofte også brukt som representanter for den politiske ytre venstresiden. Den andre problemstillingen spurte om hva som var innholdet i omtalen som befant seg innenfor en negativ diskurs. Svaret på dette er at det fantes ulike framstillinger av partiet, som både latterliggjør det og tar det på alvor i form av advarsler mot dets virksomheter. Av disse to står Alvoret og advarslene sterkest. Hypotesen tok utgangspunkt i at partiet ble framstilt som et parti som til tross sin marginale størrelse måtte tas på alvor. Dette samsvarer med funnene presentert i denne oppgaven. Innenfor den negative diskursen for omtale av AKP (m-l) omtales partiet som et lite parti, som til tross sin marginale størrelse måtte tas på alvor.

10.1 Konklusjon

I innledningen ble to problemstillinger og én hypotese presentert. Den første problemstillingen lød som følger:

Innenfor hvilken diskurs ble AKP (m-l) omtalt i de to norske avisene Aftenposten og Verdens Gang (VG) i årene 1973-74?

AKP (m-l) ble omtalt innenfor både en nøytral, negativ og positiv diskurs i de to avisene i perioden. Partiet ble i størst grad omtalt innenfor en nøytral diskurs i de to avisene. 102 av utvalgets totalt 147 artikler er i denne oppgaven betraktet som å omtale AKP (m-l) innenfor en nøytral diskurs. Dette er i denne oppgaven sett i sammenheng med at det i utvalget er flest nyhetsartikler, 89 av de 147 artiklene er slike. Legger man til de 12 artiklene innen sjangeren

Gallup, får man totalt 101 artikler som er enten nyhetsartikler eller Gallup. Slike artikler har en nøktern tilnærming som baserer seg på nyhet og bakgrunn, noe som samsvarer med de 102 artiklene som omtaler AKP (m-l) innenfor en nøytral diskurs. I disse artiklene presenteres ikke AKP (m-l) som verken en trussel eller et ubetydelig fenomen, men heller saklig som et parti på lik linje med andre små partier. AKP (m-l) omtales også flere ganger i forbindelse med tematikk som ikke utelukkende dreier seg om partiet. Gallup omtaler partiets oppslutning i forhold til andre politiske partier. Andre slike saker er rene nyhetsmeldinger som informerer om hendelser knyttet til AKP (m-l), uten at det blir skrevet noe om partiet i verken positiv eller negativ forstand. I disse artiklene er det ikke gitt framstillinger av partiet som peker i retning av verken alvor eller latterliggjøring.

AKP (m-l) ble også omtalt innenfor en negativ og nøytral til negativ diskurs. Den andre problemstillingen, som tok utgangspunkt i at det fantes omtale som framstilte partiet i negativ forstand, ble presentert i innledningen og lød som følger:

Hva var innholdet i den negative omtalen av AKP (m-l) i Aftenposten og VG i årene 1973-74?

16 artikler er behandlet som negative og 23 som nøytrale til negative, til sammen 39 artikler og 26,5 prosent av utvalgets 147 artikler. Disse 39 artiklene er i størst grad fordelt på sjangre som tar i bruk en preget tilnærming, hvor særlig leserbrev og debattinnlegg er sterkt representert. Det finnes også noen nyhetsartikler som omtaler partiet i en negativ forstand, og disse er sterkest representert i VG. Dette kan ses i sammenheng med at VG en mer tabloid i sine framstillinger enn det mer nøkterne uttrykket som Aftenposten benytter seg av. I disse negativt klassifiserte artiklene omtales AKP (m-l) som et parti som må tas på alvor og også som et ubetydelig miniparti uten noen større betydning. I sistnevnte framstilles partiet og dets medlemmer gjerne som naive, med tanke på målsettingen om en revolusjon og innføring av et kommunistisk samfunn etter kinesisk modell i Norge. Dette siste ble også omtalt på en måte som til en viss grad latterliggjorde AKP (m-l). Det ble også gitt framstillinger av AKP (m-l) fra artikkelforfattere som uttrykte direkte avsky mot partiet, dets ideologi, målsettinger og virksomheter. Det er allikevel framstillingen av AKP (m-l) som et parti som til tross sin marginale størrelse måtte bli tatt på alvor som representerer den sterkeste tendensen i utvalget. Grunnene til at partiet skulle tas på alvor er som vist i denne oppgaven, flere. Denne framstillingen av AKP (m-l) gjør seg til syne i artikler som er forfattet av redaksjonene i de to avisene, men i størst grad i artikler forfattet av eksterne forfattere, som oftest i leserbrev og debattinnlegg. De viktigste årsakene som i artiklene presenteres er for det første partiets hardt

arbeidende medlemmer, som ved at dette gjerne var svært oppegående unge mennesker, slik utgjorde en trussel ved at de til tross sitt lave antall kunne utrette mye. Den andre årsaken til at partiet skulle tas på alvor henger sammen med den første, og dreier seg om partiets påvirkningskraft i flere ulike deler av det norske samfunnet. Her dreier det seg særlig om vernepliktige i Forsvaret, elever i skolen, studenter, akademikere samt personer tilknyttet kulturlivet, som alle blir sagt å utsettes for påvirkning, manipulasjon og infiltrasjon fra AKP (m-l)s medlemmer. I tillegg uttrykkes det frykt for partiets udemokratiske midler i sammenheng med det norske rettsvesenet. Det uttrykkes også frykt for at oppslutningen omkring AKP (m-l)s ekstremistiske og totalitære ideologi skulle øke. Det advares mot en utvikling av denne typen, og det understrekes flere ganger at en bevisstgjøring rundt den potensielle trussel partiet representerer må tas på alvor. Det poengteres også at AKP (m-l) må tas mer seriøst enn hva borgerlig side tilsynelatende har gjort. Den siste årsaken til at AKP (m-l) skulle tas på alvor dreier seg om partiet som tilhengere av diktaturet. Her blir partiet også framstilt som en del av en større trussel representert av bevegelsene på venstresiden. Bekymringer som uttrykkes gjelder frykten for større oppslutning om disse, som samlet sett utgjør en trussel mot demokratiet. I innledningen ble det presentert en hypotese som lød som følger:

Aftenposten og VG omtalte AKP (m-l) som et parti som til tross sin marginale størrelse måtte tas på alvor i årene 1973-74.

Denne oppgaven har vist at hypotesen til en viss grad stemmer. Den stemmer til en viss grad fordi det også i de to avisene fantes et mindre antall framstillinger av AKP (m-l) som et ubetydelig og naivt parti med en kort forventet levetid, som til en viss grad også blir latterliggjort.

Hypotesen bygget på de to avisenes posisjoner, hvor ingen av de to hadde noe til overs for bevegelser på ytre venstre fløy. Slik tok hypotesen utgangspunkt i at AKP (m-l) framstilt som en ikke viktig, marginal gruppering på venstresiden. Statlige resurser ble brukt på å overvåke partiets medlemmer, og partiet ble dermed tatt på alvor. Hypotesen tar utgangspunkt i at AKP (m-l) selv ønsket nettopp å bli tatt på alvor, og at partiet derfor jobbet aktivt for å trekke klare skillelinjer mellom seg selv og sine fiender. Partiet ønsket også å trekke slike skillelinjer mellom seg selv og andre grupperinger på venstresiden, i kampen om hvem som representerte den ekte kommunismen. Denne oppgaven har vist at AKP (m-l) til en viss grad lyktes med målsettingen sin om å bli tatt på alvor av sine fiender. Samtidig blir partiet offer for en

sammenkobling med andre grupperinger på venstresiden. Slik kan AKP (m-l) sies å ha mislyktes med å trekke sterke skillelinjer mellom seg og sine fiender.

AKP (m-l) ble i all hovedsak omtalt innenfor en nøytral diskurs i Aftenposten og VG i årene 1973 og 1974. Allikevel ble partiet også omtalt innenfor en negativ diskurs om partiet. AKP (m-l) ble framstilt som en rød fare på ytre venstre fløy, og det ble advart mot å ikke stille seg alvorlig til fenomenet som ble sagt å være en potensiell trussel mot demokratiet. Diskursen for den negative omtalen av partiet i de to avisene i 1973 og 1974 var framstillingen av AKP (m-l) som et promilleparti som til tross sin minimale størrelse måtte tas på alvor.

Litteraturliste

- Aarønæs, L. 2007: *Sjanger. Bruksbok for journalister*, Komma.no, Oslo, 2007.
- Baker, Paul og Ellece, Sibonile: *Key Terms in Discourse Analysis*, Continuum International Publishing Group, London/New York 2011
- Bastiansen, Henrik G. og Dahl, Hans Fredrik: *Norsk mediehistorie*, Universitetsforlaget. Oslo 2003
- Brown, Gillan og Yule, George: *Discourse analysis*, Cambridge University Press 1983
- Burr, V.: *An Introducton to Social Constructionism*. London: Routledge, 1995
- Dahl, Hans Fredrik: *Imperiet valker 1945-2010*, bind 3 i *Norsk presses historie 1-4 (1660-2010)*, Universitetsforlaget. Oslo 2010
- Dahl, Ottar: *Grunntrekk i historieforskningens metodelære*, Universitetsforlaget. Oslo 1967
- Eide, Martin: *Verdens Gang og VG*, i *Norske aviser fra A til Å* bind 4 i *Norsk presses historie 1-4 (1660-2010)*, Universitetsforlaget. Oslo 2010, s.367-368
- Eikvil, Line: *OCR – Optical Character Recognition*, Norsk Regnesentral, Report no 876, Oslo 1993
- Fairclough, N.: *Language and Power*. Longman, London 1989
- Folkvord, Erling: *Rødt!: På barrikadene for AKP og RV*, Millenium. Oslo 1998
- Foucault, Michel: *The Archeology of Knowledge*, 1972
- Gee, James Paul: *How to do Discourse Analysis*, Routledge 2011
- Grimnes, Ole Kristian: *Den todelte verden*, i *Cappelens verdenshistorie, bind 18*, J. W. Cappelens forlag AS. Oslo 1986
- Hagen, Roar: *68 ml*, i T. Tvedt (red.): *(ml): en bok om maoismen i Norge*, Ad Notam. Oslo 1989, s. 55-79
- Istad, Anders Holsbø: *Politiske endringer i den norske ML-rørsla 1969-1980*, Hovedoppgave i historie. Universitet i Oslo 1992
- Jensen, Egil: *Forvitringen av et kommunistisk prosjekt – En kvalitativ studie av utmeldinger i AKP (m-l)*. Masteroppgave i sosiologi, Universitetet i Oslo, 2008
- Kaderprosjektet: *Kaderprosjektet presenterer: Den store ML-boka. Norsk maoisme sett nedenfra*, Kagge forlag. Oslo 2009

- Kolmannskog, Håkon: *Ideologisk leiarskap i den norske ml-rørsla – Det omogleges kunst, 1965-1980*. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo, 2006
- Marwick, Arthur: *The sixties : cultural revolution in Britain, France, Italy, and the United States*, Oxford University Press. New York 1998
- Mork, Ragnhild 1996: *Kinas raude sol: den norske ml-rørsla og kulturrevolusjonen i Kina 1966-1976*, Hovedsoppgave i historie, Universitetet i Oslo.
- Nyhamar, Jostein: *Nye utfordringer, 1965-1990 i Arbeiderbevegelsens historie i Norge*, bind 6. Tiden Norsk Forlag. Oslo 1990
- Palmer, R. R. og Colton, Joel: *A History of the Modern World*, 8. Utgave. McGraw-Hill Inc., New York 1995
- Potter, J, og Wetherell, M.: *Discourse and Social Psychology. Beyond Attitudes and Behaviour*. Sage, London 1987
- Roksvold, Thore: *Avisjangrer over tid*, IJ-forlaget, Fredrikstad 1997
- Roksvold, Thore: *Retorikk for journalister*, Landslaget for norskundervisning (LNU). J. W. Cappelens Forlag A/S, 1989
- Sejersted, Francis: *Sosialdemokratiets tidsalder. Norge og Sverige i det 20. århundre*, Pax Forlag. Oslo 2005
- Sjøli, Hans Petter: *Fra raddis til kader – om ml-bevegelsens og et antiautoritære oppgjøret*, Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo 2002
- Sjøli, Hans Petter: *Mao, min Mao : historien om AKPs vekst og fall*, Cappelen. Oslo 2005
- Skorpen, Ann-Mari: *Maoisme på norsk og svensk : ei komparativ analyse av den norske og svenske ml-rørslasorganisasjonens styrke og einskap på 70-talet*, Hovedoppgave i sammenliknende politikk. Universitetet i Bergen, 1995
- Solstad, Dag: *25. septemberplassen* (roman), Oktober. Oslo 1974
- Solstad, Dag: *Arild Asnes 1970* (roman), Oslo 1971
- Solstad, Dag: *Gymnaslærer Pedersens beretning om den store politiske vekkelsen som har hjemsøkt vårt land* (roman), Oslo 1982
- Solstad, Dag: *Roman 1987* (roman), Oktober. Oslo 1987
- Steigan, Pål: *Hva mener jeg nå? i Fyrstikkalléen – tanker om kommunisme*, Tidsskriftet Rødt!. Oslo 2009
- Steigan, Pål: *På den himmelske fredsplass: Om ml-bevegelsen i Norge*, Aschehoug. Oslo 1985

Stubbs, Michael: *Discourse Analysis: The Sociolinguistic Analysis of Natural Language*, Chicago, IL: University of Chicago Press, 1983

Sunderland, Jane: *Gendered discourses*, Palgrave Macmillan 2004

Tvedt, Terje (red.): *(ml): en bok om maoismen i Norge*, Ad Notam. Oslo 1989

Van Dijk, Teun: *Multidisciplinary CDA: A plea for diversity*, i R. Wodak og M. Meyer (red.): *Methods of Critical Discourse Analysis*, Sage, London 2001 s.95-120

Van Dijk, Teun: *News Analysis. Case studies of international and national news in the press*, Routledge 1988

Wodak, R.: *The discourse-historical approach*, i R. Wodak og M. Meyer (red.): *Methods of Critical Discourse Analysis*, Sage, London 2001 s.63-94

Øgrim, Tron: *Marxismen – vitenskap eller åpenbaringsreligion?*, Oktober Forlag. Oslo 1978

Internett-kilder:

Aftenposten.no, 20.09.2011: <http://eavis.aftenposten.no/aftenposten/85888/1#>

Aftenposten eAvis 06.01.2012: <http://eavis.aftenposten.no/aftenposten/87155/archive/demo/#>

Aftenposten eAvis 06.02.2012: <http://eavis.aftenposten.no/aftenposten/87157/archive/demo/#>

Aftenposten.no 10.04.2012: <http://a.aftenposten.no/kjop/article2853.ece>

Akp.no 04.03.2012: “AKPs klassikerbibliotek” <http://www.akp.no/hefter/mao/angrep-av-fienden-mao.htm>

Akp.no 07.03.2012: “MI-bevegelsens historie på nett og i arkiv” <http://www.akp.no/ml-historie/html/pm-220206.html>

Akp.no 20.03.2012: “Politisk plattform og andre viktige vedtak fra SUFs 4. og 5. landsmøte” http://www.akp.no/ml-historie/pdf/hefter_foer_partistiftelsen/politisk_plattform_suf_1968.PDF

ATEKST (Retriever), 06.02.2012: <https://web.retriever-info.com/services/archive.html>

Brreg.no (Brønnøysundregistrene) 07.01.2012: <http://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=981076605>

Kader.no 01.02.2012: http://www.kader.no/vepnet_til_hva.htm

Kader.no 08.02.2012: <http://www.kader.no/dagbladet.htm>

Kader.no 02.03.2012: “Bruk sitatene!” http://www.kader.no/Bruk_sitatene%201.pdf

Klassekampen.no 20.01.2012: "Raser mot Sejersted"
<http://www.klassekampen.no/5331/article/item/null/raser-mot-sejersted> Klassekampen
10.06.2005

Nob-ordbok.uio.no (Bokmålsordboka) 06.10.2011 <http://www.nob-ordbok.uio.no>

Retriever.no 07.01.2012: <http://www.retriever.no/om-retriever.html>

Retriever.no 07.01.2012: <http://www.retriever.no/tjenester/research.html>

Retriever.no 07.01.2012: <http://web.retriever-info.com/services/archive.html>

Ub.uio.no (Universitetet i Oslo) 10.04.2012: <http://www.ub.uio.no/om/aktuelt/aktuelle-saker/2012/aviser.html>

Aviskilder:

Aftenposten 19.02.1973:s.3

Aftenposten 23.02.1973:s.4

Aftenposten 11.04.1973:s.2

Aftenposten 29.05.1973:s.4

Aftenposten 21.07.1973:s.3

Aftenposten 21.07.1973:s.9

Aftenposten 19.07.1973:s.3

Aftenposten 30.08.1973:s.14

Aftenposten 08.11.1973:s.2

Aftenposten 04.02.1974:s.3

Aftenposten 04.02.1974:s.4

Aftenposten 06.02.1974:s.17

Aftenposten 20.02.1974:s.2

Aftenposten 22.02.1974:s.13

Aftenposten 07.03.1974:s.4

Aftenposten 30.04.1974:s.2

Aftenposten 18.05.1974:s.9
Aftenposten 28.05.1974:s.3
Aftenposten 27.06.1974:s.14
Aftenposten 28.06.1974:s.14
Aftenposten 24.08.1974:s.6-10
Aftenposten 11.09.1974:s.3
Aftenposten 19.09.1974:s.27
Aftenposten 23.09.1974:s.12
Aftenposten 11.10.1974:s.1
Aftenposten 16.11.1974:s.10
Aftenposten 26.11.1974:s.2
Aftenposten 28.11.1974:s.2
Aftenposten 19.12.1974:s.1, 20
Aftenposten 11.07.1975:s.3
Dagbladet 16.07.2004
Dagbladet 13.03.2006
Klassekampen 06.12.2000
Klassekampen 10.06.2005
VG 19.02.1973:s.2
VG 19.02.1973:s.2
VG 20.03.1973:s.9
VG 25.03.1973:s.6
VG 26.10.1973:s.6
VG 10.11.1973:s.29
VG 06.03.1973:s.2
VG 05.04.1974:s.3
VG 25.05.1974:s.17

VG 15.06.1974:s.5

VG 12.07.1975:s.3

VG 23.09.1974:s.3

VG 25.11.1974:s.12

VG 20.12.1974:s.4

11 Vedlegg

Tabell 1: Avisartikler i Aftenposten (AP) hvor "AKP" er nevnt, 1973.

Tabell 1: Avisartikler i Aftenposten (AP), hvor "AKP" er nevnt, 1973

Avis	Dato	Sidetall	Tittel	Sjanger	Holdning
Aftenposten (AP)	19.02.1973		Nytt kommunistisk parti vil stille 3 lister til valget	1	1
AP	23.02.1973		Et parti som dier ved demokratiets 4 bryst - for å ta strupetak på det	2	3
AP	22.03.1973		11 SUF (m-l) heter nu Rød Ungdom Arbeidernes Kommunistparti (M-L)	1	1
AP	29.03.1973		4 starter sine nominasjoner... Utenrikspolitisk strid i landstinget i	1	1
AP	07.04.1973		2 NSU	1	1
AP	09.04.1973		14 "Senterstud." vil ikke ta standpunkt Helge Krog: "Skatte- og avgiftstrette	1	13
AP	11.04.1973		2 borgere"	4	3
AP	30.04.1973		H.E (red.): Moderat mobilisering før 7 valget i DNS	2	1
AP	11.05.1973		H.E (red.): Studentmassen står 3 fjernt fra debatten i "Samfundet"	2	13
AP	22.05.1973		Sosialrådmannen, Eivind Møllerstad, informasjonssjef: AKP-lister i		
AP	22.05.1973		4 samtlige fylker i år Osloypografene fortsatt kollektivt	1	1
AP	26.05.1973		14 tilsluttet AP AKP(m-l) blir ikke godkjent som	1	1
AP	29.05.1973		2 partinavn Marxist-leninistene i Norge må tas	1	1
AP	30.05.1973		4 alvorlig og følges årvåkent	3	3
AP	30.05.1973		22 AKP(m-l) inngår Rød Valgallianse	1	1
AP	05.06.1973		9 Allern-mann bortvist fra landsmøtet Rød valgallianse godkjennes som	1	1
AP	15.06.1973		16 nytt partinavn Notis: Rød valgallianse av AKP(ML)	1	1
AP	22.06.1973		16 og uavhengige sosialister... Notis: Rød valgallianse av AKP(ML)	1	1
AP	23.06.1973		9 og uavhengige sosialister... Notis: Rød valgallianse av AKP(ML)	1	1
AP	29.06.1973		3 og uavhengige sosialister... Notis: Rød valgallianse av AKP(ML)	1	1
AP	03.07.1973		4 og uavhengige sosialister... Notis: Rød valgallianse av AKP(ML)	1	1
AP	06.07.1973		12 og uavhengige sosialister... Lovbrudd støttes av AKP(m-l) når	1	1
AP	07.07.1973		3 det tjener folket	1	1
AP	11.07.1973		4 Ungdommen til Høyre og SF	1	1
AP	12.07.1973		1 NKP-flertall for forsvaret	1	1
AP	19.07.1973		3 Notis: Rød valgallianse i Rogaland... Steen: Respekten større for Allern	1	1
AP	21.07.1973		3 enn SV Sigurd Evensmo: Politikeren vil alltid	1	12
AP	09.08.1973		9 være der... Jon Sverre Samuelsen: Bundet	6	3
AP	30.08.1973		4 mandat i bydelene	3	13
AP	20.09.1973		14 Rød valgallianse for hugg 3 Gallup og Stortingsvalget	7	1
AP	29.09.1973		SUF er blitt småborgerlig: Nytt 3 Maoist-parti vil nå bli stiftet	8	1
AP	16.10.1973		Støtte-demonstrasjon for Island mot 9 britene	1	1
AP	24.10.1973		Demonstrasjon mot diktaturet i		
AP	05.11.1973	1,16	12 Chile SAS-streiken avblåses i dag	1	1
AP	08.11.1973		Thorleif Arneberg: Jeg stoler ikke på	1	1
AP	09.11.1973		2 Dem, stortingsmann Kielland!	3	3
AP			2 Nedgangen for Ap. fortsetter	8	1

Tabell 1, fortsatt fra side 104.

Tabell 1: Avisartikler i Aftenposten (AP), hvor "AKP" er nevnt, 1973

AP	16.11.1973	Valgkampens innvirkning på 3 valgresultatet SV-gruppe konstituert i Nesodden	8	1
AP	07.12.1973	21 kommunestyre Wenche Lowzow - Bevisst motstand	1	1
AP	24.12.1973	2 mot den bestående skole	4	13

Totalt 39 artikler

Totalt 0 feilsøk

Totalt 39 artikler medregnet

Forklaring "SJANGER":

- 1 Nyhetsartikkel
- 2 Redaksjonell kommentar
- 3 Debattinnlegg
- 4 Leserbreve, signerte
- 5 Leserbreve, anonyme
- 6 Portrettintervju
- 7 Kunngjøring
- 8 Gallup
- 9 Reportasje/feature
- 10 Illustrasjon

Forklaring "HOLDNING":

- 1 Nøytral
- 2 Positiv
- 3 Negativ
- 13 Nøytral til negativ
- 12 Nøytral til positiv

Tabell 2: Avisartikler i Verdens Gang (VG), hvor "AKP" er nevnt, 1973.

Tabell 2: Avisartikler i Verdens Gang (VG), hvor "AKP" er nevnt, 1973

Avis	Dato	Sidetall	Tittel	Sjanger	Holdning
Verdens Gang (VG)	19.02.1973		2 AKP (m-l) Ny navnestrid Med mye hemmelighetskremeri: Sigurd Allern	1	1
VG	19.02.1973		2 trer fram med parti ved valget	1	1
VG	06.03.1973		2 Allern til høyre for SF Bygningsarbeidere i Moss over til nytt parti:	10	1
VG	20.03.1973		9 Allerns første kupp!	1	13
VG	22.03.1973		8 Sang og dans, men ikke fyll og knark 11 registrerte, men flere kommer - Partifloraen	1	1
VG	24.04.1973		6 blomstrer i Norge	1	1
VG	26.04.1973		9 Erik Gjermes-Onstad nr. 2 på Anders Langes liste Stemmeoverføring til Oslo? Allern kjemper for	1	1
VG	18.05.1973		9 mandat	1	1
VG	19.05.1973		14 Takk for tipset, VG	1	1
VG	26.05.1973		2 Et navn Finn Gustavsen (SF) - Får SV bare 12 på tinget i	2	1
VG	18.06.1973		3 høst	3	1
VG	28.06.1973		Den arresterte sambands-soldaten i lekkasje- 39 saken - Risikerer fem års fengsel Finn Gustavsen (SF) - Store, stygge SV - Lille,	1	1
VG	06.08.1973		3 snille AP	3	1
VG	17.08.1973		6 Rød Valgallianse: Nei til trygdehets!	1	1
VG	20.08.1973		5 "Arena NRK"	1	1
VG	22.08.1973		3 "Blink" - Nye typer	1	1
VG	25.08.1973		4 "Arena NRK"	1	1
VG	25.08.1973		7 Nils Kjær i sanktveitsdans	2	1
VG	26.10.1973		6 AKP (m-l) beskyldes for høyre-avvik!	1	13
VG	01.11.1973		17 Feilsøk - Sak om Quisling	-	-
VG	10.11.1973		29 Dag Solstad: Vi lever i et borgerlig diktatur...	6	13
VG	27.11.1973		29 Feilsøk - Statlige stillingsannonser Galluptendensen i ferd med å snu? Valgvinnerne	-	-
VG	11.12.1973		6 Kr. F. og SV tilbake	8	1

Totalt 23 artikler

Totalt 2 feilsøk

Totalt 21 artikler medregnet

Forklaring "SJANGER":

- 1 Nyhetsartikkel
- 2 Redaksjonell kommentar
- 3 Debattinnlegg
- 4 Leserbrev, signerte
- 5 Leserbrev, anonyme
- 6 Portrettintervju
- 7 Kunngjøring
- 8 Gallup
- 9 Reportasje/feature
- 10 Illustrasjon

Forklaring "HOLDNING":

- 1 Nøytral
- 2 Positiv
- 3 Negativ
- 13 Nøytral til negativ
- 12 Nøytral til positiv

Tabell 3: Avisartikler i Aftenposten (AP), hvor "AKP" er nevnt, 1974.

Tabell 3: Avisartikler i Aftenposten (AP), hvor "AKP" er nevnt, 1974

Avis	Dato	Sidetall	Tittel	Sjanger	Holdning
Aftenposten					
(AP)	19.01.1974		18 Nytt skudd på SUFs stamme av studentlag	1	13
AP	04.02.1974		3 Sterk reaksjon mot infiltrasjon	1	3
AP	04.02.1974		4 Infiltrasjon	2	3
AP	06.02.1974		2 Politisk soldatmøte i Brig. N.	1	1
AP	06.02.1974		17 Ola Plassen: Nei men Bratteli da!	4	3
AP	08.02.1974		22 AKP - Vi må jobbe illegalt	1	1
			Feilsøk: Toten-aksjon med kjefting og bråk i		
AP	09.02.1974		9 retten	-	-
AP	11.02.1974		11 Unneberg til angrep på "rød" sosialisme i DNS	1	13
AP	13.02.1974		4 Illojale lærere må slutte i skolen hurtigst mulig	1	13
AP	19.02.1974		14 Tok meldinger og ga Klassekampen	1	1
AP	20.02.1974		2 Arne Slettebøe - beskyttelse av rettsamfunnet	4	3
			Jan Bøhler, forsvarer - Kommunist-spøkelset og		
AP	21.02.1974		4 uformelt tillitsmannsmøte	4	12
AP	22.02.1974	1,13	Trædal-saken	1	1
AP	04.03.1974		3 Galluptallene gir borgerlig flertall	8	1
AP	07.03.1974		4 Foreldrene må nu bruke sin rett overfor lærerne	1	3
AP	09.03.1974		15 Trædalsaken - Begjæres for lagmannsretten	1	1
AP	13.03.1974		10 Marxist-leninistene med studentforbund	1	1
AP	22.03.1974		2 Radikal nostalgi	2	13
AP	26.03.1974		10 Studenter - NKSF vs NKS	1	1
AP	28.03.1974		4 Norges Konservative Studenterforbund	1	1
AP	01.04.1974		8 Enorme student-krav til de statlige myndigheter	1	1
AP	19.04.1974		1 Fortsatt uenighet om 1. Mai i Oslo	1	1
AP	24.04.1974		3 Enhetlig opptreden blir hovedtendensen 1. mai	1	1
			Fridtjof Frank Gundersen - Godtar Aspengren		
AP	30.04.1974		2 Bresjnev-doktrinen?	3	13
AP	30.04.1974		2 Arne Pedersen - Landssvik og dæmme kraft	4	13
AP	30.04.1974		5 Rødt styre for NTH-studentene	1	1
AP	02.05.1974		3 Fagbevegelsen krever skattelettelser	1	1
			Kleppe - Inntektsutviklingen i år vil bli meget		
AP	02.05.1974	1,2	tilfredsstillende	1	1
AP	09.05.1974		20 Studenter i teologi vil ha AKP-avis	1	1
AP	13.05.1974		5 Ampert i DNS, Trædcil formann	1	1
			Korporal Ove Ramel Haaland - Forsvaret som		
AP	16.05.1974		2 politisk slagmark	4	1
			Intervju med Per Kleppe av Rie Bistrup		
AP	18.05.1974		9 "Kleppefast tro på seg selv"	6	1
			Wenche Lowzow - Kvinnefronten - Arrighet og		
AP	18.05.1974		4 undertrykkelse	4	13
AP	28.05.1974		3 Trygve de Lange - Venstresiden reaksjonær!	1	3
AP	05.06.1974		48 Politiske ukeaviser får stats-annonser	1	1
AP	24.06.1974		2 oberst Anton Olstad - Forsvaret og politikerne	3	13
AP	27.06.1974		14 Heger og Lorentzen - AKPs autoritetsbegrep	3	3
			flysoldat Per Danielsen - Forsvaret, politikerne		
AP	29.06.1974		2 og befalet	3	13
			Kristofer Almås går - Anders Langes parti		
AP	01.07.1974		3 dødsdømt	1	1
AP	06.07.1974		2 Svein Blindheim - Forsvaret og politikerne	3	1
AP	17.07.1974		9 Partiformann i Kongens klær!	1	1
AP	23.07.1974		2 Per Danielsen - Aktuelt argument	4	1
AP	01.08.1974		2 NKP og AKP mister interesse og vil snart dø	1	13
AP	12.08.1974		4 Trygve Monsen - Fei for egen dør, Hovengen!	3	12
			Reportasje "A magasinet - Reidun Kvaale -		
AP	24.08.1974	6,7,8,9,10	Dager på Blindern	9	12
AP	10.09.1974		22 Vil ødelegge Forsvaret ved å støtte soldat-krav	1	1
AP	11.09.1974		3 Gallups politiske barometer	8	1
AP	16.09.1974		3 For bortskjemt til gerilja	1	1
AP	17.09.1974		2 Erik Hafslund - Det månedlige sirkus	4	1
AP	19.09.1974		27 advokat Toralf Sætre - Marxistisk kameraderi	3	3
AP	20.09.1974		2 Rettelse "Det månedlige sirkus"	2	1
AP	23.09.1974		12 Jan Ole Grevstad - En tankevekker	4	3
			Trygve Natterud - Ekstremisme med rot i		
AP	26.09.1974		4 marxismen	3	12
AP	04.10.1974		9 Balansert om det nye China	2	1
AP	11.10.1974	9,16	Ap. igjen ned på gallup	8	1
AP	19.10.1974		4 Tre fronter samles på valen	9	1

Tabell 3, fortsatt fra side 107.

Tabell 3: Avisartikler i Aftenposten (AP), hvor "AKP" er nevnt, 1974

AP	24.10.1974		33 Trøndersk studentliv - SV ble jaget ut av styret	1	1
AP	24.10.1974		12 Feilsøk: Sukkersubsidier avvises	-	-
AP	02.11.1974		3 Svineri og styretreff i Studentersamfundet	1	13
AP	05.11.1974		27 Rød Valgallianse også i 1975-valg	1	1
AP	06.11.1974		9 AKP (m-l) mot NRK-plan for valgsendinger	1	1
AP	11.11.1974		23 Kraftig oppgjør mellom marxist-gruppene i DNS	1	1
AP	13.11.1974		2 Beboerne - Utbedring av hele Rodeløkka! (Aften) Venstrevidd politikk i studentenes UKE-	1	1
AP	16.11.1974		10 sender	1	1
AP	26.11.1974		2 Erling R. Backe - Rød front og streikeretten Johan Rise - Har demokratiet respekt for seg	4	3
AP	28.11.1974		2 selv?	4	3
AP	31.11.1974		18 AKP (m-l)-protest mot Norges stemmegivning	1	1
AP	11.12.1974	1,20	Demonstranter over grensen	1	1
AP	19.12.1974		10 Gunnar Falck-Ytter - Valget i DNS	3	13

Totalt 69 artikler

Totalt 2 feilsøk

Totalt 67 artikler medregnet

Forklaring "SJANGER":

- 1 Nyhetsartikkel
- 2 Redaksjonell kommentar
- 3 Debattinnlegg
- 4 Leserbreve, signerte
- 5 Leserbreve, anonyme
- 6 Portrettintervju
- 7 Kunngjøring
- 8 Gallup
- 9 Reportasje/feature
- 10 Illustrasjon

Forklaring "HOLDNING":

- 1 Nøytral
- 2 Positiv
- 3 Negativ
- 13 Nøytral til negativ
- 12 Nøytral til positiv

Tabell 4: Avisartikler i Verdens Gang (VG), hvor "AKP" er nevnt, 1974.

Tabell 4: Avisartikler i Verdens Gang (VG), hvor "AKP" er nevnt, 1974

Avis	Dato	Sidetall	Tittel	Sjanger	Holdning
Verdens Gang (VG)	08.02.1974	6	Allern vil avsløre Heradstveit	1	1
VG	16.02.1974	10	Rivalisering mellom venstre-radikalerne: NKP-oppfordring om kamp i forsvaret	1	1
VG	09.03.1974	14	Telefontrusler og NRK-protest mot pastor Øivind Foss	1	1
VG	25.03.1974		AUF-redaktøren om sitt parti: Programmet		
VG	05.04.1974	6	godt, men kan ikke selges	1	1
VG	13.04.1974	3	Frihet over alle grenser	1	13
VG		6	Tre barn av Marx	1	1
VG	17.04.1974		Få mandater å tape: SV-parti uten		
VG	26.04.1974	6	kommunistene?	1	1
VG	10.05.1974	27	Feilsøk - Stillingsannonser	-	-
VG	25.05.1974	10	Minus to for AP!	8	1
VG	11.06.1974	17	Ung-radikalerne er røket uklare	1	13
VG	15.06.1974	6	Gallup viser høyrevind	8	1
VG	22.06.1974	5	Arne Falck - Syng ut alle!	3	3
VG		17	Moderat flertall i tillitsmannsutvalget	1	1
VG	09.07.1974		Terje Østby, formann - Løgn om		
VG	11.09.1974	12	Grünerløkka leieboerforening	3	1
VG	23.09.1974	6	A og H fram - SV tilbake De store blir større	8	1
VG	11.10.1974	3	AKP (m-l): Sovjet verre enn Spania	1	13
VG		10	AP tilbake igjen på september-gallupen	8	1
VG	26.10.1974		Kåre Kleivan - Etter lockout-vedtaket i NAF: Reaksjonen ikke bare sympati med		
VG	12.11.1974	3	montørene	2	1
VG	20.11.1974		Sosialistisk fremgang, men dyre velgere for		
VG	25.11.1974	4	AP	8	1
VG	20.12.1974	25	Feilsøk - sport	-	-
VG		12	"Rød" seier	1	1
VG		4	Mellom brødre	1	13

Totalt 22 artikler

Totalt 2 feilsøk

Totalt 20 artikler medregnet

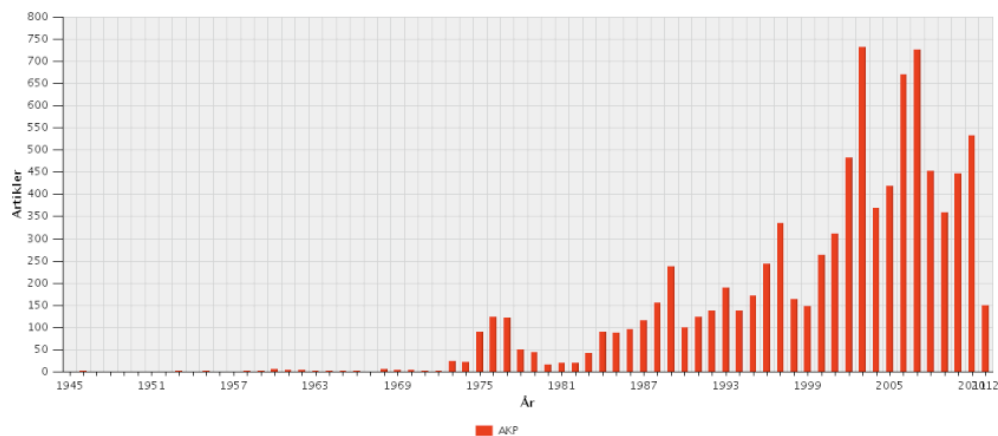
Forklaring "SJANGER":

- 1 Nyhetsartikkel
- 2 Redaksjonell kommentar
- 3 Debattinnlegg
- 4 Leserbrev, signerte
- 5 Leserbrev, anonyme
- 6 Portrettintervju
- 7 Kunngjøring
- 8 Gallup
- 9 Reportasje/feature
- 10 Illustrasjon

Forklaring "HOLDNING":

- 1 Nøytral
- 2 Positiv
- 3 Negativ
- 13 Nøytral til negativ
- 12 Nøytral til positiv

Dekning over tid

Arkivanalyse utført 04.05.2012

Bilde 1: Dekning over tid. Forekomsten av ”AKP” i norske papiraviser . Søk i ATEKST, sortert etter år, 1945-2012. Kilde: <http://web.retriever-info.com/services/analysis/archive.html>

Kommentar til bildet: ATEKST gir tilgang til søk i 102 norske papiraviser. Bilde 1 viser forekomsten av “AKP” over tid i disse avisene. Aftenposten er for tiden før tidlig 1980-tall ikke medregnet i søk gjort i denne databasen.